Om Svanenmärkta

Kosmetika

Version 3.0

Bakgrund för miljömärkning
18 januari 2016
Remissförslag

Nordisk Miljömärkning

Innehåll

1	**Sammanfattning**	**3**
2	**Basfakta om kriterierna**	**4**
3	**Om kriterieutvecklingen/revideringen**	**19**
4	**Motivering av kraven**	**20**
4.1	Generella krav	20
4.2	Krav på ingående ämnen	24
4.3	Nedbrytbarhet och akvatisk toxicitet	47
4.4	Specifika krav för utvalda produkttyper	54
4.5	Krav på emballage	59
4.6	Krav på konsumentupplysning	67
4.7	Krav till effektivitet/kvalitet	69
4.8	Kvalitets- och myndighetskrav	74
5	**Ändringar jämfört med tidigare version**	**75**

Bilaga 1 Historik över kriteriedokumenten för Svanenmärkt tvål och schampo samt kosmetika
Bilaga 2 MEKA-Schema
Bilaga 3 Minimumkrav för innehåll i testrapport som dokumentation av effektivitet/kvalitet samt råvaredokumentation för marknadsföringspåstående/claims

090 Kosmetika, version 3.0, 18 januari 2016

Observera. I detta bakgrundsdokument förekommer större sammanhängande text-avsnitt på flera olika skandinaviska språk. Orsaken är att Nordisk Miljömärknings kriterier utvecklas i ett nordiskt samarbete, där alla länder är med i processen. Nordisk Miljömärkning anser att denna variation i språken, så länge det handlar om större sammanhängande avsnitt, kan betraktas som en bekräftelse på det nordiska samarbete som är styrkan i utvecklingen av Svanens kriterier.

Adresser

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen. Nedanstående organisationer/företag har ansvaret för det officiella miljömärket Svanen på uppdrag av respektive lands regering. För mer information se webbplatserna:

Danmark
Miljömärkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plad 1,
DK-2150 Nordhavn Tel:
+45 72 300 450
Fax: + 45 72 300 451
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Norge
Miljømerking
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
Fax: +47 24 14 46 01
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Finland
Miljömärkning Finland
Box 489
FI-00101 Helsingfors
Tel: +358 9 6122 5000
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Sverige
Miljömärkning Sverige AB
SE-118 80 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
svanen@svanen.se
www.svanen.se

Island
Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavik
Tel: +354 591 20 00
Fax: +354 591 20 20
svanurinn@ust.is
www.svanurinn.is

Detta dokument får kopieras endast i sin helhet och utan någon form av ändring. Citat får göras om upphovsmannen Nordisk Miljömärkning omnämns.

1 Sammanfattning

Detta bakgrundsdokument innehåller en kort beskrivning av produktgruppen och kosmetiska produkters inverkan på hälsa och miljö, en marknadsöversikt samt bakgrund till de krav som ställs i kriteriedokumentet.

Produktgruppen utgörs av alla produkter som omfattas av EU:s kosmetikförordning 1223/2009 med senare anpassningar samt rinse off produkter för djur (ej omfattat av kosmetikförordning).

Nordisk Miljömärkning har kommit fram till att de mest relevanta miljöparametrarna för kosmetika är:

- utsläpp av farliga, icke nedbrytbara och/eller bioackumulerande ämnen i miljön, vilket belastar reningsverk och/eller recipient,
- mängden emballagematerial och
- utvinning av råvaror.

Genom att ställa krav på toxicitet och nedbrytbarhet av de ingående ämnena, mängden emballage samt hållbar utvinning av råvaror kan påfrestningarna på vår yttre miljö minskas.

Dessutom finns det vissa hälsorelaterade problem associerade med kosmetiska produkter, såsom allergier och onödig exponering för ämnen som kan vara skadliga för hälsan. Kriterierna omfattar även dessa aspekter.

I denna kriterieversion har en del ändringar gjorts gentemot version 2. De största ändringarna i denna version är

- Nytt krav på förnybara råvaror
- Nya ämnen på listan över ämnen som inte får ingå
- Förbud mot nano UV-filter
- Begränsning av användning av phenoxyethanol i barnprodukter
- Begränsning av användning av aluminium i leave-on produkter
- Skärpta emballagekrav
- Nytt krav på tömningsgrad
- CDV-beräkning kan räknas med DID-lista från 2014

Med hjälp av ovanstående kan miljövinsterna från version 2 till version 3 summeras som att nya ämnen på listan över ämnen som inte får ingå, samt totalförbud mot nano och begränsningar av användning av phenoxyethanol garanterar bättre kosmetika från både miljö- och hälsosynpunkter. Skärpta krav på emballage begränsar användning av emballagematerial och bidrar till resurseffektivitet. Nytt krav på tömningsgrad begränsar spillet vilket leder till miljövinster. Krav på hållbar utvinning av råvaror är en stor global fråga med en stor miljöpåverkan.

2 Basfakta om kriterierna

Produkter som kan märkas

Alla kosmetiska produkter som omfattas av EU:s kosmetikförordning 1223/2009 med senare anpassningar, till exempel hudvårdsprodukter, hårvårdsprodukter, dekorativ kosmetika, parfymer och hygienprodukter, kan Svanenmärkas. Med "kosmetisk produkt" avses enligt kosmetika förordning ämnen eller beredningar som är avsedda för att appliceras på människokroppens olika yttre partier (överhud, hår, naglar, läppar och yttre könsorgan) eller på tänder och slemhinnor i munhålan uteslutande eller huvudsakligen för att rengöra eller parfymera dem eller förändra deras utseende och/eller ändra kroppslukter och/eller skydda eller bibehålla dem i gott skick. Våtservetter ingår i produktgruppdefinition då vätskan på servetten är avsedd för funktioner beskriven ovan. T.ex. handdiskmedel med hudvårdande tillsatser, parfymerat toalettpapper eller näsdukar med lotion uppfyller inte ovanstående kriterier och betraktas därför inte som kosmetika enligt kosmetikaförordning eller Svanens kriterier för kosmetiska produkter.

Bland-själv-produkter (cosmetics kits), där alla ingredienser tillsammans med instruktioner till blandingen av produktet, säljs som en samlat enhet/en produkt omfattas av kosmetikförordningen och kan Svanenmärkas[1].

Även rinse off produkter för användning på djur kan Svanenmärkas även om dessa inte omfattas av kosmetikförordningen.

Produkter som omfattas av biocidförordning 528/2012 kan inte Svanenmärkas. Dessa marknadsförs ofta som antibakteriella, antiseptiska och/eller desinficerande. Det är myndigheterna i de Nordiska länderna som bestämmer om en produkt är biocid eller ej – men oavsett ska sådana produkter inte kunna bli Svanenmärkta eftersom vi inte tillåter tillsättning av biocider till annat än produktkonserverande syfte.

Motiv för Svanenmärkning

För att uppnå miljövinst ska varje enskilt krav vara relevant utifrån vilka miljöproblem som finns för produktgruppen. Det ska också finnas en visad potential för att differentiera mellan de miljömässigt bättre produkterna i förhållande till andra (det ska alltså finnas en skillnad och den ska vara så stor att det kan ”betala” sig att ställa kravet). Det måste också finnas en möjlighet att styra det aktuella miljöproblemet med miljömärkningskrav.

Dessa tre parametrar ska ses tillsammans och betraktningen kallas Relevans-Potential-Styrbarhet, RPS. Genom att välja de krav som tillsammans har störst relevans, potential och styrbarhet med avseende på produktens livscykel uppnås den största miljövinsten.

Nordisk Miljömärkning anser att det finns många olika produkter och aktörer inom kosmetikabrancshen och att de skiljer sig åt på olika sätt, vilket gör att Nordisk Miljömärkning kan särskilja de miljömässigt bästa produkterna.

[1] (EU, 2013)

Nordisk Miljömärkning har gjort en kvalitativ MEKA-analys (dvs. sammanställningar av påverkan från material, energi, kemikalier och annat, utifrån en totalvärdering av produkterna, från råvaruframställning till avfall samt transport). MEKA-analysen hjälper med att värdera vad är de relevanta hälsa- och/eller miljöbelastningarna knyttet till materialer, energi och kemikalier (och annat) i de olika livcykelfaserna för kosmetiska produkter. Värderingen baseras på litteraturstudier samt Svanens kunskap om produkterna, deras innehållsstoffer och produktion. Den har delats till rinse off kosmetika samt leave on kosmetika som har olika användningsmönstren. MEKA-analysen för de två produkttyper skiljer i produktions-, bruks- och avfalsfaser. De två MEKA-analyser er schematiserade i bilaga 2.

De viktiga parameterna enligt MEKA och livcykelanalys[2] är utvinning och produktion av råvaror, emballage, bruksfasen och utsläpp av kemikalier vid bruks- och avfallsfasen. Transport är normalt en mindre belastning. Belastningen är beskriven mer ingående för de olika faserna nedanför med hjälp av RPS-verktyget.

Relevans

Relevans bedöms utifrån vilka miljöproblem som produktgruppen orsakar och hur omfattande problemen är.

Råvaror

I kosmetika är de flesta av råvarorna som används i produkterna organiska ämnen. Oorganiska råvaror används också, t.ex. salter, alkali, TiO2 och mineraliska pigment men med färre variationer och i mindre kvantiteter. I kosmetiska produkter används både förnybara och icke-förnybara organiska råvaror. Det finns begränsade mängder icke-förnybara material eftersom de utvinns ur fossil olja medan förnybara råvaror fylls på genom naturliga processer. Att förnybara råvaror fylls på är i sig ett viktigt argument för att främja användningen av förnybara råvaror, d.v.s. det är relevant att införa krav för att främja förnybara råvaror.

Användningen av förnybara råvaror i stället för icke-förnybara i större skala i bränslen osv. har väckt några viktiga frågor. Huvudfrågorna gäller skövlingen av regnskog och eventuell konkurrens med livsmedelsproduktion.

Emballage

Emballage är en relevant miljöbelastning i kosmetika, och för vissa produkter mer relevant än själva produkten. Detta gäller naturligtvis främst för produkter med mer emballage än innehåll. Det finns många exempel på kosmetiska produkter som använder mer emballage än nödvändigt, t.ex. små mängder kräm som säljs i tunga glasburkar, och det är därför relevant att ställa krav till emballage både när det gäller mängd och material.

Tillverkning av ingående ämnen och kosmetika

Vid tillverkning av både ingående ämnen och produkter åtgår energi i fabrikerna. Livscykelbedömningar av kosmetiska produkter visar att tillverkningen av ingående ämnen i kosmetiska produkter eller tillverkning av den kosmetiska produktet inte

[2] (Herron, June 18 2013), (Annette Koehler, 2009)

står för den dominerande miljöpåverkan i produkternas livscykel.[3] Råvaruproducenter anger att vilken del av produkters livscykel som står för den största miljöpåverkan skiljer sig mellan produkt baserat på produktionsprocesser, t.ex. kräver torkning och fermentering energi.

Även om miljöpåverkan av tillverkning av kosmetika/ingående ämnen i kosmetika inte är den dominerande i liv cykeln av kosmetika, kan det tänkas ibland vara relevant eftersom kosmetika tillverkas i stor utsträckning.

Bruksfasen

Kosmetika kan innehålla över 26 000 ämnen och beståndsdelar enligt EU-kommissionens inventering av kosmetikaingredienser[4]. Produktgruppens övergripande relevans då det gäller kemikaliekrav baseras på det faktum att kosmetikaförordning inte innehåller krav på användningen av ämnen som kan påverka miljön (toxiska, persistenta eller bioackumulerande). Den utesluter heller inte användningen av exempelvis allergiframkallande ämnen. Det finns idag ingen definition för hormonstörande ämnen i EU och därför är de inte heller omfattande begränsade/förbjuden i kosmetiska produkter. Det finns heller inte krav på att kosmetiska produkter ska klassificeras, såsom exempelvis tvätt- och rengöringsprodukter klassificeras.

Allergiframkallande ämnen är ett stort bekymmer för många konsumenter, vilket finns i väldigt många kosmetiska produkter. Dessutom riktas medias uppmärksamhet ofta mot kosmetiska produkter och deras komponentämnen, något som ger upphov till oro hos konsumenterna. Stora mängder kosmetiska produkter säljs, och dessa produkter kan användas upp till flera gånger om dagen av konsumenterna. Stora mängder kosmetiska produkter används, vilket också gör det relevant att ställa miljömärkningskrav på kosmetika. Omsättningen av kosmetiska produkter är stor i hela Norden och kan summeras till över 4800 miljoner Euro. [5]

När en kosmetisk produkt används så är mängden som används relevant och i de produkttyper där det går att styra konsumenten till att använda ”rätt dos” så är det relevant att begränsa överdosering. Detta gäller exempelvis flytande tvålar som kan doseras med en pump som säkrar att endast produkter med låg miljöpåverkan per funktionell enhet (tvättning av händer) kan uppfylla kraven.

En relevant miljöpåverkan vid användningen av många kosmetiska produkter är förbrukningen av varmt vatten, på grund av den energi som behövs för att värma upp vattnet.

Avfalsfasen

Kosmetiska produkter och deras ingående ingredienser kan ta olika vägar från konsument till omgivande miljö efter användning. Vissa flyktiga ingredienser avdunstar till luften från hår och hud, andra ingredienser försvinner med tvättvattnet när man badar/duschar eller tvättar kläder. Några ingredienser tas upp av huden och

[3] (Herron, June 18 2013), (Annette Koehler, 2009)
[4] (European Comission)
[5] (TY, 2014), (Kosmetikkleverandørenesforening, 2012), (SPT), (KTF, KTF/Statistik)

försvinner slutligen den naturliga vägen eller ackumuleras i kroppen. Vissa produkter (t.ex. våtservetter, rengöringsprodukter till ansiktet och nagellacksborttagningsmedel) försvinner sannolikt via hushållsavfallet. Solskyddsmedel hamnar delvis i hav/sjömiljön när människor badar. Det är därför relevant att ställa krav på de inneboende egenskaperna hos de ämnen som ingår i produkterna, såsom nedbrytbarhet och akvatisk toxicitet och förbjuda eller minska problematiska ämnen så som mikroplaster.

Potential

Potentialen bedöms utifrån den möjliga miljövinsten inom den specifika produktgruppen och för varje område i kriterierna där det ställs krav.

Råvaror

Det finns en potential i att införa krav till förnybara råvaror för att säkra deras ursprung och säkra hållbar odling av dem. Det finns idag system som RSPO som skiljer mellan råvaruproduktionen. Nordisk Miljömärkning upplever en önskan både från konsumenter och vissa licensinnehavare att Svanmärkningen ska bredda området och överväga krav på förnybara råvaror.

Emballage

Det finns stora skillnaden i både materialval och mängd material i emballagen av kosmetiska produkter. Det finns därför potential för krav angående emballage. De flesta kosmetiska produkter som idag är Svanenmärkta har plastemballage, men det finns också andra typer av emballage på marknaden, t.ex. glass och metall.

Tillverkning ingående ämnen och kosmetika

Energianvändning och miljöpåverkan av tillverkning minskas genom optimering av processer och användning av till exempel förnybar energi.

Vi har potential att påverkar även produktion av ingående ämnen då vi ställer krav på rester från produktionen av ingående ämnen.

Bruksfasen

I kosmetiska produkter ingår en mängd olika ämnen. Då kosmetiska produkter används direkt på kroppen så är det relevant att ställa skarpa hälsomässiga krav såsom att undvika eller begränsa ämnen som är sensibiliserande, hormonstörande och liknande. Det finns också potential för sådana krav då tillverkarna av produkterna kan välja vilka råvaror som ska ingå i deras produkter.

Potentialen för hälsofördelar i produktgruppen har visats i en lång rad tester som utförts av t.ex. den finska Kuluttaja, den svenska Testfakta, den danska konsumentorganisationen Forbrugerrådet Tænk och den tyska tidningen Öko-Test, vilka har också på senare år funnit skillnader mellan produkterna: Testfakta har på senaste åren hittat allergena ämnen och parabener i hudlotioner[6], allergener i mascara[7]. Den finska tidningen Kuluttaja jämförde BB och CC creams i 2014[8] och

[6] (Testfakta, 2015)
[7] (Testfakta, 2011)
[8] (Kuluttaja, 2014)

fann sensibiliserande parfymämnen i flera produkter och i 2012 hittade de cancerogen nitrosamin i en mascara[9]. Den danska konsumentorganisationen Forbrugerrådet Tænk[10] har testat rynkkräm. I den fann de att det att de i 2 av de 14 testade produkterna fanns konserveringsmedlet MI. De har testat även våtservetter,[11] solkräm för barn,[12] så som methylisothiazolinone och propylparaben i både samt bodylotions[13] och handtvål[14] och hittat oönskade ingående ämnen även i dem. I augusti 2014 gjorde Fremtiden i våre hender[15] i Norge ett test av deodoranter. I 3 av 28 testade produkter hittades då triklosan. En ökad förekomst av allergier i samband med användningen av t.ex. doftämnen och konserveringsmedel tyder också på en potential för differentiering av produkter med god hälsoprofil.

Svanen gjorde en liten kartläggning av kosmetiska produkter i butiker under evalueringen av Kosmetika i 2014 och det visade att det i icke-Svanenmärkta produkter ingår en hel del ämnen som Nordisk Miljömärkning utesluter, vilket visar på att de ämnen som återfunnits här är relevanta att utesluta eller begränsa.

Dessa artiklar, tester och undersökning visar att det finns skillnad mellan produkterna och därmed potential. Likaså är förbudet mot mikroplaster ett sätt att differentiera Svanenmärkta produkter gentemot icke-märkta inom de segment där mikroplaster används. Därmed skulle Nordisk Miljömärkning kunna hjälpa till att vägleda konsumenterna i valet av produkter som är bäst för miljö.

Med hänsyn till korrekt dosering finns det potential att göra skillnad då det går att välja olika pumpar och variera viskositeten på produkterna. Det är dock svårt att styra över hur slutkonsumenten hanterar produkterna och exempelvis hur mycket schampo de använder.

Till skillnad från t.ex. textiltvättmedel finns det knappast potential för konkreta förbättringar med hänsyn till varm vatten använt i samband med kosmetika, eftersom "kallvattenschampo" inte skulle vara relevant som produkt ur konsumentsynpunkt.

Avallsfasen

Minsking av problematiska ämnen så som mikroplaster och inte nedbrytbara och/eller hormonstörande konserverinsmedel har betydelse även för avfallsfasen och från ovan är det klart att det finns potential i det.

Krav på t.ex. information om korrekt avfallshantering är både relevanta och har potential då de ger konsumenten förutsättningarna att hantera avfallet på korrekt sätt och på så sätt minska miljöpåverkan.

[9] (Kuluttaja, 2012)
[10] (Forbrugerrådet Tænk)
[11] (Forbrugerrådet Tænk)
[12] (Testfakta, 2014)
[13] (Forbrugerrådet Tænk Kemi, 2015)
[14] (Forbrugerrådet Tænk Kemi, 2015)
[15] (Lindahl, 2014)

Det finns även produkter på marknaden som är svåra att tömma utan extra arbete och t.ex. sax. Krav på tömningsgrad har därför potential i att minska mängden avfall.

Styrbarhet

Styrbarheten värderas utifrån möjligheten för att ställa krav på de relevanta miljöparametrarna med potential för förbättring.

Det finns styrbarhet i att Svanenmärka kosmetika då många konsumenter efterfrågar kosmetiska produkter som utgör bra val vad gäller hälsa och miljö. Det finns en växande medvetenhet om miljöaspekter hos allmänheten som ökar efterfrågan på Svanenmärkt kosmetika. De konsumenter som förväntas vara mest intresserade av Svanenmärkningen är de som har extra fokus på att produkterna inte är skadliga för hälsan samt föräldrar till barn och spädbarn. Den sistnämnda gruppen är särskilt medveten om innehållet i produkterna. Ett växande antal konsumenter väljer naturkosmetika på grund av hälso- och miljöskäl[16]. Det finns dock inga garantier för att naturkosmetika är fritt från t.ex. klassificerade allergener. Därför skulle dessa konsumenter även kunna vara intresserade av Svanenmärkt kosmetika, där hälsofrågor tas hänsyn till.

Råvaror

Främjandet av förnybara råvaror i Svanenmärkt kosmetika kräver att produktionen av förnybara råvaror, och i synnerhet produktionen av vegetabilisk olja, är hållbar. RSPO[17] är ett av de initiativ som syftar till att främja produktion av hållbart odlad palmolja.

Styrbarheten av krav på ursprung av råvaror börjar vara ok då det gäller palmolja. Stora aktörer på marknaden, både tillverkare av kosmetika och råvaruproducenter har meddelat att de ska övergå till certifierad palmolja åren 2015 och 2016.[18]

Andra problematiska vegetabiliska råvaror så som soja och sockerrör har också certifieringssystem.[19] Dessa används i mindre utsträckning än RSPO i kosmetik. Dessa certifieringssystem har samma problem som RSPO-standarden.

Även om standarder har sina brister, anser Nordisk Miljömärkning att för de produktgrupper där det inte finns alternativ och palmolja/sojaderivater används i stora mängder är de en bra början.

Till fossila råvaror finns det inte sådant system och ursprung är inte styrbart.

För animaliskt fett finns EU lagstiftning: De er underlagt EU forordning 1774/2002 af 3. oktober 2002 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter, som ikke er bestemt til konsum som sikrer sporbarhed til der hvor affald og restprodukt opstår.

Emballage

Förpackningar kan bland annat styras mot minskad användning av emballage och även mot emballagematerial som är mindre miljöbelastande än andra. Detta kan också verifieras genom intyg och beräkningar av förpackningsmaterial.

[16] (Organic Monitoring, 2011)
[17] (RSPO, http://www.rspo.org/)
[18] tex (P&G), (Unilever), (Henkel)
[19] (Bonsucro), (RTRS)

Tillverkning av ingående ämnen och kosmetika

Det är svårt att ställa styrbara krav på tillverkningsprocessen av kosmetikan såsom energianvändning. En orsak är att fabrikerna ofta tillverkar både Svanenmärkta och icke-svanenmärkta produkter på samma linje.

Med kvalitetsrutiner kan en god kvalitet säkras. Kraven på föroreningar säkrar renare ingående ämnen.

Bruksfasen/avfalsfasen

När det gäller användningen av kosmetiska produkter så är det ju svårt att styra hur konsumenten slutligen använder sin produkt, men genom att kräva tydliga användarinstruktioner och doseringsanordning (för de produkter där det fungerar) ökar chanserna för mindre överdosering och liknande. Hvis der sidder meget produkt tilbage i emballagen, når denne kasseres, fås et stort spild af produkt.

Konsumenternas intresse av kosmetika handlar framförallt om dess innehåll. Inom vissa konsumentkategorier är Svanenmärkta produkter mycket viktiga, såsom exempelvis familjer som köper produkter till barn och baby. När det gäller ingående ämnen i produkterna så kan Nordisk Miljömärkning med hjälp av krav som begränsar/utesluter ämnen beroende på deras egenskaper styra mot produkter med ett mindre miljöbelastande innehåll. Licensieringen av Svanenmärkta produkter har resulterat i ändringar av produkters råvaror.

Producenterna av Svanenmärkt kosmetika har också styrbarhet över vilka råvaror som de använder i sina produkter och vilka material som används i emballagen, d.v.s. de kan påverka innehållet och därmed bruks- och avfalsfaser i sina produkter i stor utsträckning.

När det gäller bussiness to bussiness marknaden så finns ofta miljöaspekter med vid upphandlingar på olika sätt. Svanenmärkta hotell och restauranger är exempel på sådana som ofta efterfrågar Svanenmärkta tvålar.

Gemensamma nordiska kuglepunkter

Det är viktigt att svanen följer med i dagens kosmetikvärld och förblir ett tryggt val som står för skarpa miljö- och hälsokrav och att detta tydligt kommuniceras ut till konsumenterna på de plattformar som idag finns för konsumenter. Därför har det skaptas följande Nordiska kuglepunkter:

- Strikta krav till (miljö- och hälsoskadliga) kemikalier, härunder
    - Inga parabener
    - Ingen MI (et allergifremkaldende konserveringsmiddel)
    - Inga parfymer i baby/barnprodukter
    - Inga ingredienser, som är på EU's lista över ämnen mistänkta för att vare hormonstörande
- Strikta krav till nedbrytbarhet och bioackumulerbarhet, härunder
    - Ingen mikroplast
- Strikta krav till mängd och typ av emballage

Kriteriernas version och giltighet

Nordisk Miljömärknings kriterier för kosmetiska produkter infördes ursprungligen som två separata kriteriedokument för tvål och schampo, version 1 antogs 1996, (kosmetiska produkter som sköljs bort, ”rinse off”) och kosmetiska produkter, version 1 antogs 2004, (som omfattar alla andra kosmetiska produkter förutom de som sköljs bort).

Kriterier för schampo och tvål reviderades 2 gånger, tabell 1 i bilaga 1 innehåller en historik över kriteriedokumentet.

I 2008 beslutade Nordisk Miljömärkning att slå samman kriteriedokumenten till ett kombinerat dokument med kriterierna för Svanenmärkning av kosmetiska produkter, som omfattar både ”rinse off”- och ”leave on”-produkter. Det uppenbara skälet till detta är att produkterna består av liknande ämnen med liknande användning och funktion oavsett om produkterna är avsedda att tvättas bort eller lämnas kvar på huden. Dessutom omfattas alla produkter av samma lagstiftning (rådets förordning 1223/2009 om kosmetiska produkter). Kriteriedokumentet kallades kosmetiska produkter och version var 2.

Tabell 2 i bilaga 1 innehåller en historik över kosmetikakriterier.

Den nordiska marknaden

Branschen och producenter

I alla de nordiska länderna så finns globala aktörer inom kosmetikatillverkning, såsom Unilever, L'Oréal, Biotherm, Clarins och Clinique, men det finns också mindre nationella företag, däribland en del naturkosmetik.

Omsättningen av kosmetiska produkter är stor i hela Norden och kan summeras till över 4800 miljoner Euro, baserat på följande:

- Finland 940 Miljoner Euro (171 €/person enligt TY[20], 2014 multiplicerat med en befolkning på 5,5miljoner)
- Norge 9790 M Norska kronor (baserat på information från KLF[21] om nettoförsäljning från 2012)
- Danmark 7792 Miljoner Danska kronor (baserat på information från SPT[22] för 2012)
- Sverige 15330 miljoner Svenska kronor (baserat på information från KTF[23] från 2012)

Det finns många som tillverkar i Norden såsom Cederroth, NOPA Nordic, Allison, Persano, DermaPharm, Lumene, Lilleborg, Kiilto, Teampac, Aco osv. Företagen är allt från små, till mellanstora och stora företag. Det finns både private label - produkter och sådana som har egna produktnamn i alla nordiska länder.

[20] (TY, 2014)
[21] (Kosmetikkleverandørenesforening, 2012)
[22] (SPT)
[23] (KTF, Kemtekniska Leverantörsförbundet)

Återförsäljare

Kosmetiska konsumentprodukter säljs framförallt i dagligvaruhandeln och fackhandlen. En del säljs även på apotek, på frisörsalonger och via direktförsäljning. Fördelingen mellan de olika försäljningskanalerna varierar mellan de olika länderna.

En del kosmetika säljs också via internet och i olika taxfree-butiker (båtar, flygplatser osv). Dessa försäljningsled är svårare att följa upp på.

När det gäller Svanenmärkta kosmetiska produkter till konsumenter så återfinns de främst i dagligvaruhandeln och på apotek. Ibland dessa finns en hel del produkter med butikskedjornas egna namn, t.ex. Coop (Änglamark), Matas, Rema, Pirkka, Tusinfryd samt en hel del varor till olika apotek.

Produkter som säljs till företagskunder, bussiness to bussiness, säljs främst via direktförsäljning och via offentlig upphandling där miljö spelar en viktig roll för många.

På bussiness to bussiness sidan finns många produkter som säljs globalt Svanenmärkta såsom tvålarna Tork, Katrin, Rentokil och Sterisol.

Marknaden

Synen på Svanenmärkta produkter är positiv i de nordiska länderna. En finsk examensarbetare[24] skrev 2012 att det som påverkar inköpen vi gör är "When using cosmetics the women in the survey appreciated the price, the quality and the products which are tested to be good in the use. In cosmetics the women appreciated also the products which are recommended by friends, suitable for allergic skin, against animal testing and eco-friendly cosmetics. Ingredients of cosmetics caused slightly a caution in the women in the survey and they wanted to be more accurate what products they use in the future…"

Framförallt i Danmark är konsumenterna hälsomedvetna och fokuserar på miljömärkta produkter då de bedöms som hälsomässigt bättre produkter. Många sätter likhetstecken mellan miljömärkt och hälsomässigt bättre kosmetiska produkter. Media lyfter ofta fram att man undgår de mest problematiska ämnena genom att välja miljömärkt kosmetik. Detta gäller speciellt barn- och babyprodukter.

Trenderna i samhället om att människor ska visa upp sig i sociala medier där wellness och fitness spelar en stor roll gör att intresset för kosmetiska produkter ökar. Det har blivit ett ökat intresse i vilka ämnen som ingår eller utesluts i produkterna.

Under de sista åren har det också skett förändringar gällande kosmetika och könsfrågan. Nu finns det produkter som är för män så som hudkrämer, hårfärger osv, vilket det inte fanns lika mycket för ett antal år sedan.

[24] (Jokela, 2012)

Under utvärderingen i 2014 blev flera tillverkare av kosmetik kontaktades per mail med frågor. Flera av tillverkarna menade att de tror att efterfrågan på förnybara råvaror kommer att öka och på samma sätt tror de att ekologiska råvaror är en växande trend. En del har redan idag Ecocert, Cosmos eller RSPO-certifierade råvaror. En tillverkare säger att de kräver analyscertifikat enligt GMP (Good Manufacturing Practic) för sina råvaror.

Andra saker som kom fram vid mailförfrågningarna var att det inom industrin arbetas med att ta fram mindre miljöbelastande emballage och ett företag anger att det jobbar på att ta fram air less packaging.

Svanenlicenser

Antalet licenser för Svanenmärkning har ökat under de senaste åren. Marknadsandelen är dock fortfarande ganska liten. Det finns produkter i alla de nordiska länderna. Babyprodukter, framförallt när det gäller babywipes, samt Svanenmärkta B2B-tvålar är produkttyper där större andelar är miljömärkta än inom andra kategorier. Likaså finns en större andel miljömärkta produkter inom den parfymfria kategorin än den parfymerade delen.

På den nordiska marknaden fanns det i mars 2015 126 licenser på kosmetika, vilka innefattar 2199 produkter. Dessa är fördelade enligt tabell 1 nedan.

Tabell 1. Antal licenser i respektive Nordiskt land (mars 2015)

	Antal licenser	Antal produkter
Danmark	71	1845
Finland	3	34
Norge	10	29
Sverige	42	291
Island	0	0

Andra märkningar

Myndighetskrav

Förordning 1223/2009/EG om kosmetiska produkter

Kosmetikforordningen 1223/2009 har erstattet Kosmetikdirektivet per 11. juli 2013.[25]

Kosmetikforordningen er europæisk lov og er direkte gældende inden for Fællesskabet, og den skal derfor følges. Et helt grundlæggende krav til kosmetiske produkter er, at det skal være sikkert for brugeren under almindelig og forudsigelig anvendelse af produktet. Kravet om sikkerhed er dock et generelt krav og hindrer ikke, at kosmetiske produkter indeholder stoffer, som kan være skadelig for mennesker med en særlig følsomhed (allergi) eller stoffer, der er fareklassificeret som sundhedsskadelig.

[25] (EU, 2009)

Forordningen angiver en lang række stoffer som ikke må indgå, eller kun indgå i begrænsede mængder eller til begrænsede formål. En lang række stoffer forbydes gennem bilag 2, begrænses gennem bilag 3 og godkendes gennem stofbilagene 4-6. CMR stoffer forbydes som tidligere, men der er nu mulighed for undtagelser for både CMR kategori 1A, 1B og 2 (i henhold til CLP-forordningen). CMR kategori 2 skal på lige fod med tidligere risikovurderes og godkendes af den Videnskabelige Komité for Forbrugersikkerhed. CMR kategori 1A og 1B skal tillige med dette krav være godkendt til fødevarer, der skal ikke findes andre alternativer og stoffet skal have en særlig anvendelse inden for produktkategorien.

Nanomaterialer tages op særskilt i artikel 16, hvor det kræves, at nanomaterialer anmeldes og sikkerhedsvurderes; dog ikke ved brug som farvestof, UV-filter eller konservering. I kosmetikforordningen har nanomaterialer sin egen definition, og det er den producenterne skal forholde sig til, når de på emballagen skal angive om produktet indeholder nanomaterialer.

Som noget nyt i forhold til det tidligere direktiv er der indført regler for anprisning af produktet (artikel 20). Det er hensigten, at der skal udvikles standardiserede anprisninger, hvor det er veldefineret, hvad anprisningen dækker over. Dette arbejde foregår løbende.

Miljömärkning av typ 1

EU Ecolabel

EU Ecolabel har kriterier för rinse off kosmetika.[26]

Kriterierna utesluter vissa ingredienser och klassificeringar av ingredienser, och har likadan CDV, aNBO och anNBO beräkningar som Svanen. Det finns också krav på emballage och tömningsgrad i kriterierna.

EU Ecolabel har även krav på hållbar anskaffning av palmolja, palmkärnolja och deras derivat.

Enligt EU Ecolabel[27] finns det inga produkter idag märkta enligt de nya kriterierna för rinse off kosmetika. Den finns dock >500 produkter med EU Ecolabel enligt deras gamla schampo och tvål kriterier. Dessa licenser är giltiga tom december 2015.

Bra Miljöval

Den svenska Naturskyddsföreningen, organisationen som förvaltar det svenska miljömärket Bra Miljöval, har ett öppet kriteriedokument för kemiska produkter. Godkännande för alla typer av kosmetiska produkter kan ges genom detta dokument.[28]

Kriterierna utesluter vissa ingredienser och klassificeringar av ingredienser. Det finns särskilda krav på ytaktiva ämnen, komplexbildare och lösningsmedel, konserveringsmedel, förtjockningsmedel, blekmedel, syror, färgämnen, parfymer, biologiska ämnen, enzymer, fyllnadsmaterial, tvättsprit/slipmedel och andra ämnen. Kriterierna innehåller även krav på vattenhalt och förpackningar samt

[26] (EU Ecolabel, 2014)
[27] (EU Ecolabel)
[28] (Bra Miljöval, 2014)

allmänna krav på företagen som tillverkar produkterna. Det finns också ett antal produktspecifika krav. I tvålar får t.ex. endast vegetabiliska fettsyror användas.

Enligt Bra Miljövals hemsidor finns det 16 kosmetiska produkter med Bra Miljöval och alla är rinse-off produkter och största delen är tvålar.[29]

Good Environmental Choice Australia (GECA)

GECA har kriterier för "Personal care" produkter vilket omfattar bland annat tvål, schampo, oral hygien produkter, hudvård, dekorativ kosmetika och deodoranter. [30]

Kriterier har krav på effektivitet, palm olja, VOC, fosfor, nedbrytbarhet, claims, toxiska och ekotoxiska ingående ämnen, emballage och avfall minimering.

Annan privat märkning

Naturlig/Ekologisk kosmetika

Det finns olika standarder till naturkosmetika. En del är nationella och en del är internationella. De skiljer sig något från varandra, men gemensamt för dem är att råvarorna ska vara av naturlig (vegetabilisk, animalisk) ursprung. De flesta av dessa kräver att råvarorna till 95 % eller 100 % (med vissa undantag) har ett naturligt och/eller ekologiskt ursprung. Det finns begränsningar/positivlistor för resterande råvaror och vissa kemiska och fysikaliska processer är vanligtvis tillåtna. De processer som vanligtvis inte är tillåtna är t.ex. etoxilering, propoxylering, sulfonering, genteknik och bestrålning.

Det finns lite eller inga krav på utvinning av råvaror. Ekologiska råvaror ska vara certifierade, GMO är förbjuden och en del standarder har krav att råvarorona inte får komma t.ex. från utrotningshotade arter.

Systemen regleras inte av rådets förordning om ekologisk produktion (834/2007/EG).

De viktigaste standarder är:

- NaTrue[31]
- COSMOS[32] (Utvecklad av The Soil Association, BDIH, Cosmebio, Ecocert och ICEA)
- Ecocert[33]
- BDIH[34]

Utgångspunkten i naturlig/ekologisk kosmetika är annan än i Svanen. I naturkosmetika ska (nästan alla) råvarorna vara från vegetabiliska eller animaliska källor. Svanen accepterar även syntetiska råvaror men har krav på att råvaror

[29] (Bra miljöval)
[30] (GECA, 2014)
[31] (NaTrue, 2014)
[32] (Cosmos, 2013)
[33] (Ecocert, 2012)
[34] (BDIH)

oavsett ursprung ska vara nedbrytbara, och inte ekotoxicka eller bioackumulerande. Miljö- och hälsoskadliga klassificeringar och ämnesgruppen är också förbjudna eller begränsade i Svanen. Svanen har krav även på ursprung av palm olja.

Astma- och allergiförbundet

Astma- och allergiförbunden i de nordiska länderna märker också kosmetiska produkter. T.ex. solskyddsmedel, hårvårdsprodukter, hudvårdsprodukter, tvålar, vådservietter och deodoranter samt smink kan få Astma- och allergiförbundets märke i de nordiska länderna. Kraven är inte tillgängliga för allmänheten i alla nordiska länderna och produkter bedöms case by case av allergiexperter, men några grundläggande principer är likadana samt offentliga. Parfymer och allergiframkallande ämnen är t.ex. inte tillåtna.[35] Kraven kan vara annorlunda i de nordiska länderna.

Det finns t.ex. tvålar, hår-, hudvård och solprodukter, och även smink Allergimärkta i de Nordiska länderna[36]

AllergyCertified

Som konkurrent til de nordiske Asta- og allergiforbunds mærkeordninger blev AllergyCertified lanceret i 2014[37]. AllergyCertified er et mærke, der dækker hele verden. Produkter, der tildeles mærket er kontrolleret og har bestået en allergi risikovurdering. De enkelte krav for tildeling af mærket er ikke offentlig tilgængelige, men parfume og allergene stoffer tillades ikke.

Da det er et nyt mærke findes der på nuværende tidspunkt kun ganske få kosmetikprodukter, der er godkendt i henhold til AllergyCertified.

Krav till inköp (Green Public Procurement - GPP)

Produkter såsom framförallt tvål finns med inom kriterierna för offentlig upphandling hos exempelvis Konkurrensverket i Sverige[38] inom kategorin kemtekniska produkter. Det finns krav för kosmetika som är lik med Svanens krav på Kosmetika[39] Också Motivas Upphandlingsrådgivning i Finland har generella anvisningar för hållbar upphandling inom kemtekniska produkter och städtjänster.[40] Kraven är urval från Svanens kemtekniska kriterier. Dessa anvisningar inkluderar även tvål. I Danmark finns inga specifika upphandlingskriterier för kosmetik eller andra kemtekniska produkter. I Norge har DIFI (Direktoratet for forvaltning og IKT)[41] inga upphandlingskriterier for kosmetiska produkter.

[35] (Allergia- ja astmaliitto), (Astma- och Allergiförbundet), (NAAF, 2013), (Astma allergi Danmark)
[36] (Astma- och allergiförbundet) (Allergia- ja astmaliitto) (NAAF, 2014)
(Astma allergi Danmark)
[37] (Certified Allergy & Asthma Consultants)
[38] (Konkurensverket)
[39] (Upphandlingsmyndigheten)
[40] (Motivas upphandlingsrådgivning, 2014)
[41] (Direktoratet for forvaltning og IKT)

Inom EU finns det inte specifika krav för offentlig upphandling av kosmetika.[42] Men EU genom direktivet kommer det i framtiden att bli möjligt att kräva miljömärkta produkter vid offentlig upphandling.

Branschmärkningar

Europeisk branschorganisation Cosmetics Europe har ingen branschmärkning med hänsyn till miljöfrågor.[43] De framför dock att de är för hållbart utveckling. Det globala systemet ICCA responsible care[44] är ett globalt initiativ där företag kontinuerligt ska jobba med hälsa, säkerhet och miljö samt att de ska kommunicera ut detta till andra stakeholders.

Råvarumärkningar och spårbarhetssystemer

Palmolja

	Deforestation	Peatland	HCS	HCV	FPIC	Traceability
RSPO	Allowed Subject to HCV &Legal requirements	Allowed Subject to HCV &Legal requirements Avoid planting on peat >3m	Encourages avoidance of HCS (incl. Peat)	Required, HCVs cannot be converted	Required	Separate standard
ISPO	Permitted Subject to Legal requirements	Allowed where >70 % of the concession is < 3m deep	Not explicit	Not explicit	Not explicit	In future
MSPO	Permitted Subject to Legal requirements		Not explicit	Not explicit	Not explicit	
ISCC	Strictly prohibited	Strictly prohibited	No HCS land can be converted	Required	Not Explicit	Separate standard

Figur 1 Olika sertifiseringsordningar för palmeolja[45] (HCS: High carbon Stock, HCV: High Conservation Value, FPIC: Free Prioe Informed Consent)

Bonsucro (tidigare Better Sugar Initiativ)[46] är ett samarbete mellan en rad aktörer, bland annat producenter av sockerrör, investerare, återförsäljare och icke-statliga organisationer. Den stöds även av miljöorganisationer t.ex. WWF. Den första standarden antogs 2010. Produktionsstandarden innehåller regler om miljö, social utveckling, ekonomisk och god företagssed.

[42] (European Comission, 2015)
[43] (Cosmetics Europe)
[44] (ICCA)
[45] (Jervan, 2014)
[46] (Bonsucro)

Round Table on Responsible Soy Association (RTRS)[47] är ett initiativ från intressenter från hela produktions- och distributionskedjan av soja. Den stöds även av miljöorganisationer t.ex. WWF. Den första RTRS-standarden antogs 2010 och 2011 producerades den första RTRS-sojan. RTRS-standarden innehåller t.ex. krav på förbättrade produktionsmetoder inom jordbruket, arbetsvillkor, minskad användning av växtskyddsmedel, respekt för lokala samhällen och skydd av områden med hög biologisk mångfald. RTRS har kritiserats för att den är teknikneutral d.v.s. den tillåter både GMO- och GMO-fri soja samt att den inte förbjuder farliga växtskyddsmedel. Enligt RTRS är det inte tillåtet att certifiera mark som ändrat markanvändning efter maj 2009.

Nordisk Miljömärkningens syn på råvarumärkningar och spårbarhetssystemer

Nordisk Miljømærknings råvaregruppe har kigget på standarderne i henhold til de krav vi stiller til enkeltparametermærkninger og kommet til følgende konklusion.

På nuværende tidspunkt oppfyller disse to ordninger ikke helt Svanen krav til bæredygtighedsmærker.

RSPO standarden:

Det er uklart om den går lengre en lovgivning (strever etter å tilfredsstille, særlig de internasjonale konvensjonene), det var absolutte krav men med muligheter for unntak, og standarden gir for dårlige beskyttelse av viktige biologiske områder. Det var ingen kontrete krav om at de skal avsette områder for bevaring. (D.v.s. det ser ut til å være mer på nivå med miljøledelse.) Flatehogst er tillatt, sekundær skog er ikke beskyttet. Det er tillatt å etablere plantasjer på torvmyr som er et viktig karbonlager

RTRS standarden:

Den generiske standarden er generell, med enkelte mer tydelige krav, f.eks. 4.4 Expansion of soy cultivation, der det i underpunkter angis at det etter 2009 ikke skal ha blitt utvidet soyaplantasjer i native habitat. Men det er også innført mulighet for unntak her: «After May 2009 expansion for soy cultivation has not taken place on land cleared of native habitat except under the following conditions…..og «In areas that are not native forest, expansion into native habitat only occurs according to one of the following two options:….».

Det henvises kun til lokale og nasjonale lover og regler, ingen internasjonale konvensjoner. Det stilles krav om at alle lover/regler skal følges (1.1 There is awareness of, and compliance with, all applicable local and national legislation) og at det skal være avklart hvem som eier landområdene (1.2 Legal use rights to the land are clearly defined and demonstrable.)

Utover dette er det ikke funnet spesifikke krav som beskytter vernede områder etc.

Da produktionen af disse planteråvarer i dag har store miljømæssige konsekvenser, så ser Nordisk Miljömärkning med stort allvar på dessa två råvaror och önskar så stränga krav som möjligt inom ramarna för respektive produktgrupp.

[47] (RTRS)

I de produktgrupper där det finns alternativa råvaror och styrbarhet för att utsesluta dessa utan att det har en ”Burden Shift”-konsekvens så önskar Nordisk miljömärkning att utesluta användningen av palmolja och sojaolja. (Det är fallet i levande ljus).

I produktgrupper hvor der ikke findes alternativer og det ikke er styrbart for Nordisk Miljømærning at undvige disse råvarer, önskar Nordisk Miljömärkning att ställa så stränga krav som möjligt. Detta för att säkerställa att det mest miljövänliga alterativet används i Svanens produkter. I dessa fall vurdere Nordisk Miljømærkning at RSPO og RTRS, med de tilhørende sporbarhedssystemer, er de bedste værktøjer på markedet och kommer därför ställa krav på detta. (Detta är fallet i exempelvis Hygienprodukter).

Både RSPO og RTRS er ordninger i en positiv udvikling, og Nordisk Miljømærkning vil holde øje med denne udvikling, for måske senere at acceptere og bruge disse i alle typer kriterier.

3 Om kriterieutvecklingen/revideringen

Mål med kriterieutvecklingen/revideringen

Huvudmålen med revision har varit lägga fram ett förslag till reviderade kriterier för Kosmetika med skärpta miljö- och hälsokrav jämfört med existerande version. Fokus för revisionen har varit:

- emballagekrav
- förpackningskrav och doserbarhet
- omräkning till DID-lista 2014
- krav på (förnybara) råvaror
- de nya sensibiliserande parfymämnena och värdering av förbjud mot dem
- krav på funktionalitet och claims
- nya SCCS opinioner

Övriga krav har setts över och en del har justerats något.

Om denna kriterieutveckling/revidering

Projektet har drivits som ett nordiskt projekt. I starten av projektet inkom alla länder med nationella underlag rörande kriterier, branschinformation och annan nationell information. Under projektets gång har tillverkare, branschföreningar och andra intressenter i de olika länderna kontaktats för att samla in branschens kunskap, erfarenheter och intressen.

Projektdeltagare:

Produktansvarig	Terhi Uusitalo (FI)
Produktrådgivare	Trine Pedersen (DK)
Produkt specialist NO:	Ingvild Kvien
Produkt specialist SV:	Ulf Eriksson
Produkt specialist FI:	Heidi Vaarala
Produkt specialist DK:	Michael Christensen
Intern expert	Lina Harström
Intern expert (nano)	Ingvild Kvien
Intern expert (råvaror)	Terhi Uusitalo och Råvarugruppen
Produktutvecklingschef	Karen Dahl Jensen (DK)

4 Motivering av kraven

4.1 Generella krav

Definitionen av ingående ämnen är till för att förklara vad som menas med ingående ämnen respektive föroreningar. Alla ämnen som är tillsatta med avsikt räknas som ingående ämnen oavsett halt. Se definitionen nedan. Definitionen har inte ändrats jämfört med föregående kriterieversion. Kraven gäller för samtliga ingående ämnen i kosmetiska produkten (inkl. alla ingående ämnen i en råvara) om inte annat är angivet.

Som ingående ämne räknas alla ämnen i produkten, även tillsatta additiver i råvarorna (t.ex. konserveringsmedel och stabilisatorer), dock inte föroreningar från produktionen inklusive råvareproduktionen. Som föroreningar räknas rester från råvaruproduktionen, vilka ingår i slutprodukten som sköljs av i koncentrationer under 0,0100 % (100 ppm) och i slutprodukter som lämnas kvar i koncentrationer under 0,0010 % (10 ppm). Som förorening räknas dock inte ämnen som tillsatts en råvara eller produkt medvetet och med ett syfte oavsett mängd. Föroreningar på råvarunivå i koncentrationer över 0,1 % (1000 ppm) i råvaran räknas som ingående ämnen. Även kända avspaltningsämnen/produkter (såsom formaldehyd och arylamin) från ingående ämnen räknas som ingående ämnen.

O1 Formulering / recept och beskrivelse av produkt

En licensansökan ska åtföljas av en fullständig beskrivning för alla produkter som omfattas av licensen. Denna information behövs för att kontrollera efterlevnaden av de efterföljande kraven. Ett annat skäl till detta krav är att ge ytterligare och mer detaljerad kunskap om de enskilda produkttyperna. Detta kommer att möjliggöra mer relevanta och detaljerade krav i framtida kriteriedokument och dessutom att kraven kan anpassas till ny kunskap inom området. Kravet har justerats lite jämfört med föregående kriterieversion och beskrivning av produkt är tillsatt.

Förslag till krav

Ansökaren ska ge detaljerade upplysningar om kosmetiska produkter som ansökan avser. Följande ska uppges:

- Beskrivning av produkt
- Fullständigt recept för produkten. Recept ska innehålla för varje ingående ämne:
    - Handelsnamn
    - Kemiskt namn
    - INCI-namn (International Nomenclature of Cosmetic Ingredients)
    - Ingående mängd (både med och utan lösningsmedel t.ex. vatten)
    - CAS-nr och/eller EC-nummer
    - DID-nr för ämnen som kan placeras in på DID-listan
    - Funktion
- Ett säkerhetsdatablad för varje råvara

Om råvarorna består av flera ämnen, ska data för samtliga ingående ämnen anges på receptet.

☒ Beskrivelse av produkt, t.ex. etikett eller annan dokumentation.

☒ Fullständigt recept i enlighet med kravet, Nordisk Miljömärkningens beräkningsark kan användas. Om uppgifterna om råvarornas sammansättning är hemliga, kan uppgifterna skickas direkt till miljömärkningsorganisationen.

☒ Säkerhetsdatablad för varje råvara enligt gällande lagstiftning i ansökningslandet, t.ex. bilaga II i REACH (Förordning 1907/2006/EF).

O2 SCCS Opinions

EU:s vetenskapliga kommitté för konsumentsäkerhet (SCCS) har publicerat en lång rad yttranden, inklusive en lång rad yttranden om kosmetiska produkter. Dessa åsikter är baserade på grundliga granskningar av tillgänglig vetenskaplig information och de bör därför uppmärksammas särskilt och följas. Om det är direkt strid med andra krav i detta kriterie-dokument är det alltid det mest restriktiva kravet, som är gällande. Kravet har tydliggjorts till version 3 så att enbart när det föreligger en entydig slutsats från SCCS ska de följas.

EUs vetenskapliga kommitté (SCCS) antog i juni 2012 en opinion (ett yttrande) om parfymallergener, som rekommenderar att totalt 127 parfymallergener ska deklareras på kosmetiska produkter, om de ingår i mängder över 100ppm. Dessa 127 ämnen inkluderar de 26, som allaredan omfattas av deklarationsplikt i enlighet med Kosmetikaförordningen och som inte får användas i deklarationspliktiga mängder i Svanenmärkta produkter (krav 10). Utöver det rekommenderade opinionen att tre namngivna parfymämnen (HICC, chlorotatranol och atranol), inte bör ingå i kosmetiska produkter på grund av sin mycket stora potential för sensibilisering.

Oavsett kravet att opinions från SCCS alltid ska följas, har Nordisk Miljömärkning värderat att det inte är lämpligt att införa en sådan ändring än. Värderingen är baserad på en analys av situationen på marknaden i kombination med att kommissionen ännu inte har givit signaler om huruvida och i vilken omfattning rekommendationen från SCCS ska implementeras i lagstiftningen. Än så länge saknas det analysmetoder for många av dessa parfymämnen, men

utvecklingsarbetet av nya analysmetoder pågår. 7 av dessa nya parfymämnen med störst allergirisk begränsas dock i dessa kriterier på samma sätt som andra sensibiliserande parfymämnen (O9).

Med bakgrund av detta undantas SCCS opinion 1457/11 on Fragrance Allergenes. Dock har rekommendationen om att HICC, chloroatranol och atranol inte får ingå i produkterna implementerats.

Förslag till krav

Rekommendationer från EU:s Vetenskapliga kommitté, SCCS Opinions, ska följas då det föreligger en entydig slutsats från SCCS. I de fall de är i direkt strid med andra krav i detta kriteriedokument är det alltid de mest restriktiva kraven, som är gällande.

SCCS rekommendation, SCCS/1459/11, om parfymallergener, är undantagen från detta krav. HICC, chloroatranol och atranol får dock inte ingå i produkten, se O9

SCCS Opinions kan läsas på http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/opinions/index_en.htm

☒ Bilaga 1 och 2 eller motsvarande intyg ifylld och undertecknad.

O3 Hållbara råvaror

I kosmetiska produkter används ingående ämnen från både förnybara och icke-förnybara organiska råmaterial. I tillägg förekommer mineraler som delar i organiska råvaror och i t.ex. pigment. Det finns begränsade mängder icke-förnybara organiska råvaror eftersom de oftast utvinns ur fossil olja som är icke-förnybar.

Vi har valt att främja användningen av förnybara råmaterial i de ingående ämnen som är mest relevanta i kosmetiska produkter, d.v.s. tensider och emollienter som vanligen förekommer i de flesta kosmetiska produkter. Dessa ingående ämnen kan tillverkas bara från fossila och från vegetabiliska råmaterial samt från en blandning av både två. Nordisk Miljömärkning vill tillåta även de ingående ämnen som är tillverkade av blandade råmaterial och sätter därför gräns på att 50 % av råmaterialet ska vara förnybart. Kravet hindrar att producenterna går över till fossila råvaror för att undvika de krav som ställs på förnybara råvaror. Därtill krävs att eventuell ingående palmolja är certifierat för att driva mot en mer hållbar råvaruproduktion.

De förnybara basmaterial som används i kosmetika är normalt olika oljor och fetter. Den överlägset vanligaste råvaran är från oljepalmer: palmolja, palmkärnolja och dessas derivater. Nordisk Miljömärkning bedömer att skövlingen av regnskog till följd av den ökade efterfrågan på förnybara oljor och fetter och ohållbart jordbruk kan motverkas med hjälp av certifierade hållbara odlingar. Det mest använda certifieringssystemet är RSPO, vars standard för hållbar palmoljeproduktion är värderad av Nordisk Miljömärkning att uppfylla tillfredsställande miljökrav i sådana produkter där palmolja inte kan ersättas av andra fullgoda alternativ.

Nordisk Miljömärkning gjorde en undersökning bland både tillverkarna av Svanenmärkt kosmetika samt råvaruleverantörer om möjligheten att ställa krav på råvaror. Majoriteten (>95 %) av de som svarade ansåg att hållbara råvaror är och kommer att vara viktiga i kosmetika. De flesta ansåg också att det redan idag finns hållbara förnybara alternativ till viktiga råvaror. Enligt flera producenter finns idag ett tillfredsställande utbud av certifierade palmoljeråvaror. T.ex. BASF berättade i

Sustainable Cosmetics Summit i 2015[48] att de är väldigt nära att nå deras mål[49] att all palmkärnolja de köper kommer från RSPO certifierad produktion.

EU Ecolabel[50], Bra Miljöval[51] och Australiens Good Environmental Choice[52] ställer ambitiösa krav på andelen hållbara certifierade palmolja- och palmkärnoljederivater i kosmetiska produkter.

Det koncentreras i denna version på certifierad palmolja eftersom de är den största råvara som används i kosmetik.[53] Kravförslaget är ambitiöst då det sätter spårbarhetskrav på minst massabalans (d.v.s. Book and claim-certifikat godtas inte).

För andra eventuellt problematiska vegetabiliska råmaterial såsom soja eller socker ställs det inte krav på denna version. Övriga vegatbiliska råvaror används betydligt mindre än palmoljeprodukter och produktion av dem är mindre problematiskt jämfört med palm olja eller inte problematiskt. Animalisk fett används i små mängder och användningen begränsas av EU:s lagstiftning (1774/2002).

Det kan i teorin vara möjligt att tillverka en Svanenmärkt kosmetisk produkt som är helt baserad på fossila råvaror (t.ex. mineralbaserat puder). Vi bedömer dock att dessa utgör en obetydlig andel av de produkter som idag finns på marknaden och möjligheten att ställa goda miljökrav idag är små, bl.a. eftersom det idag inte finns goda spårbarhetssystem.

Förslag till krav

Minst 50 vikt-% av samtliga råvaror till ingående tensider (oavsett funktion), emulgeringsmedel och emollienter i produkten ska vara av förnybart ursprung.

Råvaror från oljepalmer (palmolja, palmkärnolja och deras derivat) i tensider och emollienter:

- råvarorna ska vara Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) certifierade
- producenten/leverantören skall vara sporbarhetscertifierade efter RSPOs Supply Chain Certification Standard
- råvarans spårbarhet ska som minimum säkras via massbalans
- de certifierade råvarorna ska avräknas från producentens/leverantörens Chain of Custody konto til den Svanenmärkta produkten.

☒ Producenten av tensider (oavsett funktion), emulgeringsmedel och emollienter ska deklarera vilka förnybara råvaror ingår och dess mängd, bilaga 2 kan användas.

☒ Giltigt RSPO CoC certifikat.

☒ Producenten av tensider (oavsett funktion), emulgeringsmedel och emollienter eller producenten av den Svanenmärkta produkten ska visa med balansberäkning och/eller fakturor att andelen certifierade tensider/emulgeringsmdel/emollienter motsvarar mängden certifierad palmoljeråvara. Alternativt kan även visas intyg från producenten av tensider (oavsett funktion), emulgeringsmedel och emollienter på att all inköpt palmoljeråvara är certifierad.

[48] (BASF, 2015)
[49] (BASF, 2014)
[50] (EU Ecolabel, 2014)
[51] (Bra Miljöval, 2014)
[52] (Good Environmental Choice Australia, 2014)
[53] (AAK, 2014), (BASF, 2013), (Cosmetics Design Europe, 2014)

4.2 Krav på ingående ämnen

O4 Klassificering av ingående ämnen

Det finns inte krav på att kosmetiska produkter ska klassificeras. Därför ställs det krav på ingående ämnen. Kosmetikaförordning[54] tillåter användningen av ämnen som är klassificerade som cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska (CMR-ämnen) i klass 1, 2, och 3 om EU:s vetenskapliga kommitté (SCCS) bedömt ämnena och dragit slutsatsen att de är säkra att använda i kosmetiska produkter. Nordisk Miljömärkning använder försiktighetsprincipen och förbjuder alla CMR-ämnen för att öka tryggheten och säkerheten för användaren. Detta kommer även att utesluta eventuella mutagena och/eller reproduktionstoxiska effekter i miljön.

Exemplen på ingående stoffer som används i kosmetika i dag, men utesluts via detta krav:

- Siloxan D4 (oktametylcyklotetrasiloxan, CAS 556-67-2) som används t.ex. som emollient eller lösningsmedel förbjuden i Svanenmärkt kosmetika på grund av dess klassificering som Repr. 2; H361f.
- Eftersom Svanens definition av ingående ämnen räknar avspaltningsprodukter som ingående ämnen, är formaldehydavspaltande konserveringsmedel, som till exempel sodium hydroxymethylglycinate och 2-Bromo-2-nitropropane-1,3-diol och azofärger som avspaltar arylamin utesluten.
- BHA (cas 25013-16-5) klassificeras carc[55] och är därmed utesluten.

Kosmetikförordningen tillåter flera sensibiliserande ämnen i kosmetiska produkter. Allergier är dock ett växande problem[56]. Därför har Nordisk Miljömärkning valt att utesluta ämnen klassade som sensibiliserande från Svanenmärkt kosmetika (med två undantag). Detta utesluter vissa konserveringsmedel (t.ex. metylisotiazolinon (MI) och glutaral) som vanligen används i kosmetiska produkter och vanliga ämnen i hårfärg, t.ex. p-phenylenediamine (CAS 106-50-3). Parfymer undantas delvis från detta krav, eftersom arbetsgruppen har dragit slutsatsen att efterfrågan på doftfri kosmetika är begränsad och utbudet av parfymer som inte innehåller allergener är begränsat. Således, om parfymer eller doftämnen som innehåller allergiframkallande ämnen skulle vara helt förbjudna, skulle detta ha en negativ effekt på märkets marknadstäckning som skulle vara oproportionerligt stor jämfört med de möjliga miljöeffekterna av små doftämnesmängder. Ämnen i enzympreparat är undantagna från detta krav eftersom alla enzymer är klassificerade som luftvägssensibiliserande (H334) och några stabilisatorer med mera kan vara klassificerade som hudsensibiliserande (H317). Enzymer används t.ex. i tandkräm. Enzymer i kosmetika förväntas dock inte ge upphov till allergier hos konsumenten eftersom enzymets ingredienser ingår i produkten och inte förekommer som "fritt damm". Däremot har vi inrättat relevanta krav på god praxis vid användning av enzymer i Svanenmärkta produkter (se O12). Likadant undantag för konserveringsmedel har värderats. Nordisk Miljömärkning anser dock att det har möjligt att tillverka fungerande produkter med en tillräcklig bra hållbarhetstid även

[54] (EU, 2009)
[55] (ECHA)
[56] tex (Svedman, ym., 2012), (Videncenter for allergi)

utan sensibiliserande konserveringsmedel. Allergier mot konserveringsmedel, särskilt MI (CAS 2682-20-4) har stigit på senaste åren[57] och Nordisk Miljömärkning vill inte bidra till onödig exponering. SCCS konstaterar även att för leave on produkter (inkl. våtservetter) finns det ingen trygg koncentration för MI med hänsyn till sensibilisering/allergier.[58]

Förslag till krav

Ämnen definierade ingående ämnenenligt ovan får inte vara klassificerade enligt tabell 1:

Tabell 1 Klassificering av ingående ämnen

CLP-förordning 1272/2008:		
Faroklass	**Signalord, Kategorikod**	**Faroangivelse**
Cancerogenitet	Fara, Carc. 1A eller 1B Varning, Carc. 2	H350 H351
Mutagenitet i könsceller	Fara, Muta. 1A eller 1B Varning, Muta. 2	H340 H341
Reproduktionstoxicitet	Fara, Repr. 1A eller 1B Varning, Repr. 2 -	H360 H361 H362
Luftvägs- eller hudsensibilisering*	Fara, Resp. Sens. 1 Varning, Skin sens. 1	H334 H317

*Följande ämnen undantas:

- Enzymer (inklusive stabilisatorer och konserveringsmedel i enzymråvaran) kan ingå om de är i flytande form eller som inkapslade granulat, se krav O12 för enzymer.
- Parfym kan ingå i slutprodukten, se krav O8-10 för parfym.

✉ Säkerhetsdatablad för varje råvara enligt gällande lagstiftning i ansökningslandet, t.ex. bilaga II i REACH (Förordning 1907/2006/EF).

✉ Bilaga 1 och 2 eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.

O5 Ämnen som inte får ingå i produkten

Det finns flera problematiska ämnen som inte kan uteslutas ur våra allmänna krav på de ingående ämnenas produktkemi. Därför har Nordisk Miljömärkning upprättat en lista över ämnen som inte får ingå i produkten, se definition under generella krav. Målet är att endast lista de problematiska ämnen som som inte utesluts på grund av andra krav och som är relevanta för produktgruppen. Kravet har ändrats jämfört med tidigare kriteriedokument: bland annat ämnesgrupp perfluorerade föreningar och ftalater har lagts till listan. Detta krav till en viss grad ”dubbelskrivning” för vissa ämnen: ett ämne kan t.ex. vara både PBT och finnas på kandidatlistan.

Detta krav har en betydande inverkan på skillnaden mellan Svanenmärkta produkter och andra produkter på marknaden eftersom det utesluter t.ex. D4 och D5, parabener, triclosan och EDTA som idag används allmänt i kosmetika.

Silikoner och siloxaner (D4, D5 och D6)

Siloxaner och silikoner (herunder polysiloxaner, som också kallas silikoner, men rent kemisk är inte äkta silikoner) används mycket i kosmetiska produkter som t.ex. mjukgörande medel, lösningsmedel, antistatiskt medel, fuktmedel, antiskummedel

[57] (Svedman, ym., 2012), (SCCS, 2013)
[58] (SCCS, 2013)

och för kontroll av viskositet i hårvårdsprodukter och antiperspiranter, i krämer/ vätskor, flytande tvålar och geler och dekorativ kosmetika. Siloxaner som används i kosmetiska produkter är strukturellt mångfaldiga: cykliska, lineära, polymerer, kan binda till längre och kortare kolkedjor osv. Med sökordet siloxane får man 300 träffar i EU:s CosIng databas om ingredienser i Kosmetika. Termen "-metikon" används ofta för siloxanföreningar, i synnerhet i kosmetika.

Nogle af de siloxaner som anvendes i kosmetik er fundet i miljøet og i planter og dyr selv i lave koncentrationer. Dette tyder på, at forbindelserne bioakkumuleres. Siloxaner er først og fremmest fundet nær tætbefolkede områder.[59] Lavmolekylære, flygtige siloxaner (f.eks. D4, D5 og HMDS) fordamper når de anvendes og kan spredes over store afstande med luften. Ikke-flygtige siloxaner (højere molekylevægt) som også anvendes i kosmetiske produkter kommer hovedsageligt til at havne i rensningsanlæg, hvor de ophobes i slammet eftersom de er langsomt nedbrydelige og har høj bioakkumuleringspotentiale. Cykliske siloxaner havde størst spredning i miljøet, særligt D4 (octamethyl cyclotetrasiloxane, CAS 556-67-2) og D5 (decamethyl cyclopentasiloxane, cas-nr. 541-02-6). D4 er klassificeret Aquatic Chronic 3 med H413 samt Repr. 2 med H361f. D5 er strukturelt beslægtet med D4 og er på de norske myndigheders liste over prioriterede farlige stoffer[60]. D5 er også under evaluering som PBT-stof, men der er endnu ingen konklusion. D4, D5 og den lineære siloxan, HMDS (hexadimethyl siloxane, CAS 107-46-0) kategoriseres som HPVC-kemikalie (kemikalie som fremstilles i store mængder) i EU. HMDS verkar dock inte användas i kosmetiska produkter enligt CosIng.[61]

I en SCCS opinion konstateras det att D5 inte är tryggt att användas i hudkräm, hår styling produkter eller produkter som förorsakar exponering via luftvägar.[62]

D6 blev också undersökt. Den är bioackumulerbar med BCF = 39874 / logKow = 9,06 och inte nedbrytbar (4,47 % på 28 dagar).[63] I et svensk studie er D4, D5, D6 og HMDS fundet i 11 af 39 kvinders mælk[64] samt at D4 i forsøg udført på rotter har vist tendens til at påvirke hormonproduktionen hos hunrotter[65]. Der foreligger ikke nogen økotoksikologiske data, men det forventes det at D6 har nogle egenskaber, som tilsvarer D4 og D5. Eksempelvis forventes det, at D6 ved gentagen eksponering vil påvirke leveren[66].

För majoriteten av siloxaner finns endast begränsade data om deras toxicitet, nedbrytbarhet och potential för bioackumulering. Tilgængelige data tyder på, at siloxaner er giftige for vandlevende organismer og langsomt nedbrydelige.[67] Eftersom de finns många silikoner och siloxaner på marknaden som inte misstänks vara särskilt skadliga utesluter vi enbart D4, D5 och D6. För D4 är detta dubbeltkrav eftersom den förbjuds redan genom krav på klassificering av ingående

[59] (TemaNord, 2005) (Miljøstyrelsen, 2005)
[60] (Miljøstatus , 2014)
[61] (CosIng)
[62] (SCCS, 2015)
[63] (ECHA, 2015)
[64] (Miljøstyrelsen, 2014)
[65] (Miljøstyrelsen, 2014)
[66] (Environment Canada, Health Canada, 2008), (Miljøstyrelsen, 2014)

[67] (TemaNord, 2005)

ämnen (O5), men det är logiskt att nämna här tillsammans med D5. De andra silikoner och siloxaner måste uppfylla relevanta miljökrav i kriterierna och om data om nedbrytbarhet eller toxicitet inte finns bedöms de enligt "worst case" som alla andra ämnena utan tillräcklig data. Kravet är samma som i version 2.

BHT

BHT (cas 128-37-0) klassificeras av vissa[68] som muta., carc. och repr. och BHA (cas 25013-16-5) carc[69] och de är därmed utesluten. Den läggs på listan över ämnen som inte får ingå för att vara tydligt att den inte kan ingå i de Svanemärkta kosmetiska produkterna.

Borater och perborater

Borater och perborater används i kosmetika t.ex. som oxidationsmedel och buffertmedel i munhygienprodukter samt som blekmedel. Ett antal av dessa ämnen samt borsyra är klassificerad som reproduktionstoxiska och begränsas eller förbjuds i kosmetiska produkter. Krav på klassificering av inående ämnen förbjuder användning av dessa klassifcerade borater och perborater i Svenenmärkta kosmetiska produkter. Vi vet dock att tex magnesium Ascorbylborate[70] (magnesiumsalt av reaktion produkt av borsyra och askorbinsyra) är inte klassad reproduktionstoxisk och begränsas inte i kosmetika enligt kosmetika förordning, men det finns inte garanti att den inte bryts ned till reproduktionstoxisk borsyra.[71] Förbudet mot användning av alla borater och perborater i Svanenmärkta produkter motiveras därför genom Nordisk Miljömärknings försiktighetsprincip. Kravet är samma som i version 2.

Per och polyfluorerade ämnen (PFC)

Perfluorerade föreningar används i kosmetika som tex hår och hud conditioning och som lösningsmedel.[72]

OECD har udgivet en rapport[73] der lister en række kendte problematiske PFAS-stoffer (Perfluorerte og polyfluorerte alkylerte forbindelser) Listen viser en række af de relevante stoffer, der udelukkes med et forbud mod brugen af PFC. Bemærk dog, at Nordisk Miljømærknings begrep PFC er bredere end OECD's PFAS.

Per- og polyfluorerede forbindelser (PFC) udgør en gruppe stoffer, der har uheldige egenskaber. Vissa per- och polyfluorerade forbindelserforbindelser kan nedbrydes til de meget stabile PFOS (perfluoroktansulfonat) og PFOA (perfluoroktansyre) og lignende stoffer. Disse stoffer er fundet overalt på Kloden, lige fra de store oceaner til arktiske egne. PFOS er blandt andet fundet i fugle og fisk samt i deres æg. Stofferne er väldigt persistente og optages let i kroppen.[74] Stofferne i stofgruppen indvirker på de biologiske processer i kroppen og er mistænkt for både hormonforstyrrende, kræftfremkaldende og at ha have en negativ indvirken på menneskets immunsystem.[75] PFOA, APFO (Ammonium pentadecafluorooctanoate) og nogle fluorsyrer findes på Kandidatlisten på baggrund af, at de er reproduktionstoksiske samt PBT, se afsnit senere i dette kapitel.

[68] (ECHA)
[69] (ECHA)
[70] (CosIng)
[71] (SCCS, 2013)
[72] (Kemikalieinspektionen, 2015)
[73] (OECD, 2007)
[74] (Borg, 2013)
[75] tex (Philippe Grandjean, 2013), (Arlene Blum, 2015)

Det finns nya forskningsresultat som visar att även kortare kedjor (2-6 kol) upptäcks i naturen[76]. Det är därför svårt att försvara och kommunicera att Svanenmärkta produkter kan innehålla perfluorerade föreningar överhuvudtaget. Därför är ett mer generellt förbud än enbart PFOS eller fluortensider relevant för kosmetika. Kravet är nytt.

Nitromysk- och polycykliska myskföreningar

Vissa nitromysk- och polycykliska myskföreningar misstänks vara eller klassificeras som cancerframkallande. [77] Dessutom kan nitromysker och polycykliska mysker vara bioackumulerbara och potentiellt ha långsiktiga effekter på vattenmiljön.[78] Nitromyskföreningar kan också ha reproduktiva och endokrinologiska effekter. Undersökningar visar också att de ofta hittas i avloppsvattnet[79] och i en spansk studie[80] hittade man flera nitromysk- och polycykliska myskföreningar i det renade avloppsvattnet samt galaxolide och mysk keton även i flodvatten. I kommunikationen med leverantörer av doftämnen[81] har det framkommit att många företag över hela Europa fortfarande använder polycykliska mysker i konsumentprodukter. T.ex. nitromysk mysk ketone kan användas i kosmetika med vissa begränsningar.[82] Användningen av nitromysker är tydligen mycket begränsad, men tillverkare utanför Europa producerar fortfarande till exempel mysk ambrette som är förbjudet enligt IFRA. Uteslutning av nitro- och polycykliska mysker anses alltså fortfarande vara relevant som en förebyggande åtgärd.

Kravet är samma som i version 2.

EDTA

EDTA är en kraftfull komplexbildare som kan binda metalljoner och därför även miss-tänks kunna mobilisera tungmetaller i vattenmiljön. Industrin har dock ifrågasatt denna sistnämnda egenskap, framför allt i områden som de flesta nordiska vatten (CEFIC, 2009).[83] EDTA är inte lättnedbrytbart och EU:s riskbedömning[84] visar att förhållandena i kommunala reningsverk är sådana att EDTA inte bryts ner eller endast bryts ned i begränsad utsträckning. Alternativ som är nedbrytbara och därmed bättre ur miljösynpunkt finns nu tillgängliga och kan ersätta EDTA. Användningen av EDTA är därför uteslutet med undantag för fasta tvålar (se O21) där EDTA anses nödvändigt. Kravet är samma som i version 2.

Triclosan

Triclosan är ett antibakteriellt desinfektionsmedel som används i många olika produkter, t.ex. i tandkräm och deodoranter. Det finns en viss oro över att användningen av antibakteriella och desinficerande ämnen som triclosan kan spela en roll i ökningen av bakteriers resistens mot antibiotika.[85] Triclosan är bioackumulerbart, men BCF-värden under 500 har dokumenterats i vissa källor. Det

[76] (Perkola, 2014)
[77] (ECHA), (ECHA)
[78] (TemaNord, 2004)
[79] (Carballa, ym., 2004)
[80] (Fernández C., 2010)
[81] (Leccia, 2009)
[82] (Coslng)
[83] (European Chemical Industry Council (Cefic))
[84] (European Chemicals Bureau, 2004)
[85] (Miljøstyrelsen)

är klassificerat som miljöfarligt med H400[86], och ligger på norska Prioriteringslistan[87] (norsk lista över ämnen som förorsakar miljö- och hälsoproblem och användning av vilka ska reduceras). Triclosan har påträffats på ett antal olika platser, t.ex. i avloppsvatten och i vatten från reningsverk[88] , vilket tyder på att användningen av triclosan leder till exponering i miljön.

SCCS konstaterar[89] att " Thus, the continued use of triclosan as a preservative at the current concentration limit of maximum 0.3% in all cosmetic products is not safe for the consumer because of the magnitude of the aggregate exposure.". Det är därför relevant att förbjuda detta desinfektionsmedel i Svanenmärkta produkter. Kravet är samma som i version 2.

Hypoklorit, kloramin och natriumklorit

Kalcium och natrium hypokloriter, kloramin och natriumklorit kan användas i kosmetika som oxiderande och antimikrobiella ämnen.[90]

Oorganiska klorförbindelser som natriumhypoklorit kan være eller føre til dannelsen af giftige, vanskeligt nedbrydelige og bioakkumulerende stoffer. De kan også føre til resistens hos bakterier, både mod biocider og mod antibiotika. Natriumhypoklorit kan udgøre en miljørisiko på grund af risiko for dannelse af organiske klorforbindelser.

Kravet är nytt.

Benzalkoniumklorid

Benzalkoniumklorid kan användas i kosmetika i flera olika funktioner så som konserveringsmedel, tensid och deodorant.[91]

Den er i modsætning til mange af de andre kvartenære ammonium forbindelser let nedbrydelig, men den er uønsket i Svanemærket kosmetik på grund af sin giftighed og risiko for resistensdannelse, da benzalkoniumklorid i lighed med andre kvartenære ammoniumforbindelser sættes i forbindelse med bakterieresistens overfor antibiotika og kan fremme visse typer allergier.[92]

Kravet är nytt och i linje med andra kemtekniska kriterier.

Parabener

Parabener (4-Hydroxibensoesyra och dess salter och estrar) har funnits vara (potentiellt) hormonstörande i olika studier och kan ha hormonstörande effekter även i naturen.[93] Etyl-, metyl-, propyl-, och butylparaben är alla kategoriserade som potentiellt hormonstörande (Cat 1) under EU:s strategi för hormonstörande ämnen. I en spansk studie hittade man butyl-, etyl- och benzylparaben i renat

[86] (ECHA, 2015)
[87] (Miljøstatus , 2014)
[88] (TemaNord, 2007)
[89] (SCCS, 2011)
[90] (Cosing), (CosIng), (CosIng), (CosIng)
[91] (CosIng)
[92] (Even Heir, 2001)
[93] (European comission, 2015)

avloppsvatten.[94] SCCS har dock konstaterat att metyl- och etylparabener samt propyl- och butylparabener i rinse of produkter är säkra att använda i de koncentrationer kosmetika förordning tillåter.[95] Isopropyl- och dess salter, isobutyl- och dess salter, benzyl- pentyl- och fenylparaben är förbjudna i kosmetikaförordning.[96] Alla parabener och dess salter är dock inte förbjudna eller på listan över potentiellt hormonstörande ämnen, till exempel natrium- eller kalciumparaben. Dessa parabener är strukturellt besläktade med ovanstående och kan därmed förväntas att ha tillsvarande effekter. Med bakgrund i försiktighetsprincipen utesluts användning av alla parabener således i Svanenmärkt kosmetika.

Ftalater

Ftalater används i kosmetika i olika funktioner så som film formning, maskering och lösningsmedel.[97]

Flera ftalater har negativa hälso- och miljöeffekter. Vissa ftalater finns på EU:s lista över prioriterade ämnen som ska granskas för endokrina störningar och några har redan fått diagnosen hormonstörande effekter.[98] Vissa ftalater är också på EU:s Kandidatförteckning[99] och vissa på den danska ”Listen over Uønskede Stoffer”[100]. En del ftalater är förbjudna i kosmetika, men vissa kan användas.[101]

Av försiktighets skäl väljer Nordisk Miljömärkning att utesluta ftalater som en grupp, då denna grupp innefattar en mängd olika ftalater med olika egenskaper. Nordisk Miljömärkning är medveten om att detta innebär att flera av dessa ftalater utesluts både av kravet om CMR samt av kravet om kandidatförteckningsämnen, men anser det viktigt att lyfta fram ftalater i detta krav ändå. Krav är nytt.

Hormonstörande ämnen

Kosmetiskafördordning begränsar inte användningen av ämnen som betraktas som (eventuellt) hormonstörande annat än med ett allmänt uttalande om att en produkt inte får skada människors hälsa under normala eller rimligen förutsebara förhållanden. EUs strategi för hormonstörande ämnen[102] definierar ett hormonstörande ämne som ett exogent ämne eller en blandning som ändrar det endokrina systemets funktion(er) och därmed ger upphov till skador i en intakt organism eller dess avkomma eller (under)populationer. Nordisk Miljömärkning förbjuder följaktligen användningen av ämnen som anses vara (potentiellt) hormon-störande (kat. 1, 2 och 3b för både människors och djurs hälsa, Category 1 – ’evidence of endocrine disrupting activity in at least one species using intact animals’; Category 2 – ’at least some in vitro evidence of biological activity related to endocrine disruption’; Category 3b – ’no data available’.) inom EU enligt EU:s

[94] (Fernández C., 2010)
[95] (SCCS, 2010)
[96] (European comission, 2014)
[97] (CosIng)
[98] (European comission, 2015)
[99] (ECHA, 2015)
[100] (Miljøstyrelsen, 2009)
[101] (SCCS, 2007)
[102] (European comission, 2015)

rapport om hormonstörande ämnen[103] eller övriga studier[104]. Accessdatabas där alla evaluerade substanser är listade, kan laddas ner på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/strategy/index_en.htm. Dessa listor används till och med att Europeiska kommissionen blir färdig med sitt arbete att skapa en definition för hormonstörande ämnen så att de kan börja regleras genom Reach.

Betydelsen av att utesluta kat. 3b-ämnen kan diskuteras eftersom det inte finns tillräckliga vetenskapliga bevis för hormonrubbningar. Men eftersom dessa produkter jämfört med andra kemisk-tekniska produktgrupper har en högre exponering, t.ex. eftersom de appliceras direkt på huden och huvudparten sprids ned till miljön utan metabolism i kroppen först, har vi föreslagit att tillämpa försiktighetsprincipen och förbjuda dessa ämnen i kat. 3b. Då mer information samlas kan ämnen i kategori 3b flyttas till kategori 3a; 'no evidence of endocrine disrupting activity' och kan då användas i Svanenmärkta kosmetiska produkter.

Kravet är samma som i version 2.

PBT och vPvB

PBT (långlivad, bioackumulerbar och toxisk) och vPvB (mycket långlivad och mycket bioackumulerbar) organiska ämnen definieras i bilaga XIII till REACH (direktiv 1907/2006/EG). Kosmetiska produkter omfattas inte av REACH-lagstiftningen men många ingredienser som används i kosmetika används dock inom andra områden som omfattas av REACH. Även om PBT- och vPvB-kriterierna inte ingår i förordningen om kosmetika anses sådana ämnen allmänt vara oönskade i Svanenmärkta produkter.

Endast ett fåtal av ingående ämnen i kosmetika skulle uppfylla kriterierna för PBT eller vPvB, främst silikoner/siloxaner. Siloxaner D5 och D5 har dock uteslutits på grund av sina inneboende egenskaper som beskrivits tidigare i detta dokument, oavsett om de är PBT eller vPvB.

Med tiden förväntas flera ämnen bedömas enligt PBT- och vPvB-kriterierna och läggas på kandidatlistan, alltså listan över SVHC-ämnen. Genom ett allmänt uteslutande av PBT/vPvB-ämnen garanterar man att alla ämnen som uppfyller PBT- eller vPvB-kriterierna också kommer att uteslutas från Svanenmärkt kosmetika allt eftersom mer data framkommer. De flesta PBT/vPvB-ämnen utesluts automatiskt från Svanenmärkt kosmetika på grund av begränsningarna av miljöskadliga ämnen (se krav O17). Dock kan det hända att särskilt vPvB-ämnen inte begränsas av krav O17, trots att de fortfarande anses oönskade i miljön.

Kravet är samma som i version 2.

Substances of Very High Concern (SVHC)

SVHC definieras artikel 57 i REACH[105] som ämnen som uppfyller kriterierna för att klassificeras som CMR i kategori 1A eller 1B, PBT- och vPvB-ämnen, hormonstörande

[103] (DG Environment, 2000)
[104] (DHI water and environment, 2007) (DG Environment, 2002), (European Comission / DG ENV / WRc-NSF, 2002)
[105] (EU, 2006)

ämnen samt ämnen som leder till betänkligheter av likvärdig allvarlighetsgrad och som sannolikt har allvarliga effekter på människors hälsa eller miljön.

Kosmetiska produkter omfattas inte av REACH-lagstiftningen men många ingredienser som används i kosmetika används dock inom andra områden som omfattas av REACH. Även om SVHC-kriterierna inte ingår i förordningen om kosmetika anses sådana ämnen allmänt vara oönskade i Svanenmärkta produkter och därför förbjuds ämnen på kandidatförteckningen[106].

Krav är nytt och i linje med andra kemtekniska kriterier.

Mikroplast

Mikroplaster är små plastpartiklar på 1 µm – 5 mm.[107] De kan förekomma i en del kosmetiska produkter för att ge en ”exfoliant”-effekt (skrubbande effekt) såsom tandkräm, tvålar, duschkrämer och kroppsskrubber. När mikroplaster spolas ut i avloppen så passerar de ofta genom reningsverken på grund av att de är så små, de filtreras inte bort[108],[109]. Partiklarna fortsätter då vidare till sjöar och hav där de äts upp av musslor, fiskar och andra djur och förorsakar skador. En del mikroplaster bryts sedan gradvis ner till ännu mindre partiklar av solljus. De kan även absorbera skadliga ämnen.[110]

Mikroplaster i kosmetika finns bland annat som följande plaster[111]:

- Polyethylene (PE)
- PMMA
- Nylon - 12
- PET
- Polyethylene terephthalate (PET)
- Polystyreen (PS)

Det finns biologiskt nedbrytbara alternativ till mikroplaster såsom PLA (=Polylactic acid), Mater-bi[112], knuste abrikoskerner, salt og sukker. Det bedöms därför som möjligt att utesluta mikroplaster utan att omöjliggöra miljömärkning av produkter som tandkräm, tvålar o.s.v. Plaster som kan brytas ner biologiskt och kan visa det enligt tester såsom OECD 301 A-F undantas kravet, eftersom det ju är just icke-nedbryta plaster som inte är önskvärda i miljömärkta produkter.

Halogenerade och/eller aromatiska lösningsmedel

Flera halogenerade eller aromatiska lösningsmedel är förbjudna att använda i kosmetika enlig CosIng, men vissa är inte förbjudna[113]. En del av dessa ämnen klassas CMR och är även därför förbjudna i Svanenmärkta kosmetika.

[106] (ECHA, 2015)
[107] (Miljøstyrelsen, 2015)
[108] (Stockholms universitets Östersjöcentrum, 2015)
[109] (DR DK, 2013)
[110] (Mtv3, 2015)
[111] (Noordzee, 2013)
[112] (Novamont)
[113] (CosIng)

Halogenerede og aromatiske organiske forbindelser omfatter mange miljø- og sundhedsskadelige stoffer, der er meget giftige for organismer i vand, kræftfremkaldende eller sundhedsskadelige på anden måde. De halogenerede organiske forbindelser er normalt svært nedbrydelige i miljøet, hvilket øger risikoen for skadelige effekter fra stofferne. Flygtige organiske opløsningsmidler kan forårsage øget indhold af jordnær ozon, der bl.a. kan give skader på vegetationen.

För många ämnen i gruppen är kravet ett dubbeltkrav, men av försiktighetsprincipen väljer vi att förbjuda alla halogenerade och/eller aromatiska lösningsmedel. Kravet är nytt.

Nanomaterial/-partiklar

Nanomaterial/partiklar definieras i kosmetikaförordningen som olösliga eller biopersistenta och medvetet tillverkade mikroskopiska partiklar med dimensioner mindre än 100 nanometer. Merk at emulsjoner og liposomer ikke omfattes av definisjonen av nanomaterialer i kosmetikkforordningen og dermed ikke er omfattet av kravet.

På kosmetikaförordningens siden «innledning til bilagene II–VI» punkt 3 er det verdt å merke seg at det står at emnene som er listet i bilagene II-VI ikke omfatter nanoformen, med mindre det spesifikt angis. Bilagene IV, V og VI lister henholdsvis fargestoffer, konserveringsmidler og UV-filtre.

Nordisk Miljømerking oppfatter dette som at forbindelser som ikke spesifikt er merket med nanoformen ikke lenger kan inngå med nanoform etter innføring av kosmetikkforordningen i 2009. Forbudet gjelder inntil nanoformen spesifikt er angitt. Samtidig antar Nordisk Miljømerking at nanomaterialer fortsatt inngår i kosmetiske produkter på markedet, for eksempel antas det at carbon black og silika er utstrakt brukt.

Silica

I følge SCCS opinon er det utstrakt bruk av silika i kosmetiske produkter.[114]

Silica som slipmedel i nanoform kan användas Svanenmärkta av tandkräm av följande skäl:

- nästan all tandkräm på marknaden innehåller hydrated silica, som är i nanoform (Hydrated silica är ett nanostrukturerat material som är uppbyggt av nanopartiklar/”nanoobjekt” vilka bildar aggregat av SiO2 som är större än 100 nm (och innehåller ganska få partiklar under 100 nm). Hydrated silica uppfyller dock kosmetikförordningens definition av nanomaterial pga. materialets interna strukturer som är < 100 nm samt vad gäller partiklarnas ytskikt (bekräftat av Miljøstyrelsen i Danmark).)
- det här slipmedlet har använts de senaste 30–50 åren utan att evidens för skadliga effekter påvisats.[115] Fördelen med hydrated silica är dels att det är

[114] (SCCS, 2015)
[115] (SCCS, 2015)

genomskinligt och därigenom kan användas i både geltandkräm samt vit och färgad tandkräm, och dels att det har god förenlighet med fluor.

- användning av hydrated silica värderades som säkert av expertpanelen i Cosmetic Ingredient Reviews (CIR) 2009[116]. SCCS konkluderade dock 2015 att datagrunnlaget de hade fåtter ikke var tilstrekkelig nok til å kunne konkludere om ingrediensene er trygge å bruke i kosmetiske produkter. [117]

I det foreslåtte kravet kan silika inngå i svanemerkede kosmetiske produkter enbart i tannkrem.

Carbon black

Carbon black regnes nå som et nanomateriale. I følge SCCS opinion[118] varierer tilsetting av carbon black til kosmetikk mellom 0,001 % og 10 %, med 0,001 % (= 10 ppm) i hudprodukter, 5 % i neglelakk og 10 % for annen øyedekorasjon. Med det foreslåtte kravet kan carbon black og andre nanomaterialer ikke inngå i svanemerkede kosmetiske produkter.

Nano UV-filter

Enligt Nordisk miljömärkningens erfarenhet är det möjligt att tillverka velfungerande och brukarevänliga solkräm utan nano UV-filter. Nordisk Miljømerking väljer derfor i denne generation av kriteriene å förbjuda bruk av UV-filter i nanoform. Observera att TiO_2 i ej nano-form kan användas.

Nordisk Miljømærkning havde i generation 2 af kriterierne godkänt UV filter så lenge de har vært gjennom en risikovurdering av SCCS og samtidig er oppført på bilag VI i kosmetikkforordningen. Dessa risikovurderingar är dock enbart hälsorelaterade.

Nordisk Miljømerking er bekymret for de miljømessige konsekvensene for utstrakt bruk av nanomaterialer. Miljøstyrelsen i Danmark publiserte i 2014 en rapport hvor de undersøkte 9 ulike nanomaterialer og deres skjebne og oppførsel i miljøet. [119] I konklusjonen heter det at for overflatebehandlede eller funksjonaliserte nanomaterialer kan deres miljømessige skjebne og adferd ikke utelukkende forutsies basert på egenskaper av nanomaterialets kjerne. I stedet er en individuell vurdering nødvendig, hvor det tas hensyn til belegget, overflademodifikasjoner og tilstedeværelse av stabiliseringsmidler. Rapporten konkluderte at det er identifisert en rekke mangler i den nåværende viten om omdannelsesprosesser for nanomaterialer som forhindrer en valid kvalitativ og kvantitativ vurdering av deres skjebne og adferd i miljømatriser.

OECD's Working Party on Manufactured Nanomaterials (WPMN) har started publisering av nye data for nanomaterialer[120], men det er enda ikke publisert noe for titandioksid og zinkoksid[121].

[116] (Cosmetic Ingredient Review Expert Panel, 2009)
[117] (SCCS, 2015)
[118] (SCCS, 2013)
[119] (Hartmann;Skjolding;Foss Hansen;Kjølholt;& Gottschalck, 2014)
[120] (SafeNano, 2015)

Det finnes også enkeltstående studier som har sett på miljøkonsekvenser av nanomaterialer i solkrem. I en nylig publisert spansk studie av solkrem med nano titandioksid som UV-filter fra 2014[122] ble det vist at fotoeksitering av uorganiske UV filtre (TiO_2 og ZnO nanopartikler) produserer en betydelig mengde hydrogen peroxide (H_2O_2) ved solstråling. H_2O_2 er et sterkt oksiderende emne som generer høye nivåer av stress i marine planteplankton. Forfatterne konkluderte med at TiO_2 nanopartikler i stor grad er årsak til den store økningen i H_2O_2 nivået i havet om sommeren, med potensielt farlige konsekvenser for vannlevende organismer.

Rapporter från Miljøstyrelsen från 2015 konstaterar att nuvarande användning av nanotitandioxid inte utgör en miljörisk i Danmark, men att det ska följas vidare så att vi inte får miljöproblem senare.[123] [124]

Det finns alltså inte än tillräckligt information om miljövärderingar samt -påverkan av nano för att kunna ställa miljökrav på nano. Därför används det försiktighetsprincip och nanomaterial/partklar är förbjudna.

Kravet er skärpt siden forrige generation av kriteriet och flyttad till listan över ämnen som inte får ingå.

Förslag till krav

Följande ämnen får inte ingå i produkten eller råvaran eller förekomma som föroreningar

- D4 (oktametylcyklotetrasiloxan, CAS 556-67-2) D5 (dekametylcyklopentasiloxan, CAS 541-02-6) och D6 (dodecamethylcyclohexasiloxane CAS 540-97-6)
- BHT
- Borater och perborater.
- Per och polyfluorerade ämnen
- Nitromysk och polycykliska mysker.
- EDTA (Ethylenediaminetetraacetic acid) och dess salter (se dock undantag för fast tvål O21).
- Triclosan.
- Hypoklorit, kloramin och natriumklorit
- Benzalkoniumklorid
- Parabener (4-Hydroxibensoesyra och dess salter och estrar).
- Ftalater
- Ämnen som anses vara (potentiellt) hormonstörande enligt EU:s rapporter om hormonstörande ämnen (se bilaga 8 för definition).

  EUs rapporter om potentiellt hormonstörande ämnen finns att läsa i sin helhet på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf

[121] (OECD)
[122] (David Sánchez-Quiles, 2014)
[123] (Miljøstyrelsen, 2015)
[124] (Miljøstyrelsen, 2015)

- Ämnen som har evaluerats i EU att vara PBT (Persistent, bioaccumulable and toxic) eller vPvB (very persistent and very bioaccumulable), i enlighet med kriterierna i bilaga XIII i REACH samt ämnen som inte utretts ännu men som uppfyller dessa kriterier
- Ämnen på kandidatlistan (SVHC)*
- Mikroplaster**
- Halogenerade och/eller aromatiska lösningsmedel***
- Nanomaterial/-partiklar som definierad i kosmetikaförordning****

Undantaget är hydrated silica som används som slipmedel i tandkräm

** Kandidatlistan finns på ECHAs hemsida: http://echa.europa.eu/sv/candidate-list-table*

***Mikroplaster definieras här som olösliga plastpartiklar som är 1µm - 5mm samt inte bryts ner biologiskt enligt OECD 301 A-F.*

**** Lösningsmedel är definierade enligt Kommissionens direktiv 1999/13/EC: organiska ämnen med ett ångtryck på minst 0,01 kPa vid 20 °C*

*****Olösliga eller biopersistenta och medvetet tillverkade material med en eller fler externa dimensioner eller en intern struktur i storleken 1-100 nm*

☒ Recept.

☒ Bilaga 1 och 2 eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.

O6 Tensider

Tensider finns i stora volymer i flytande tvål, schampon och balsam. Tensider är ofta giftiga för vattenlevande organismer.

Till skillnad från tvätt- och rengöringsmedel, som omfattas av detergentförordning[125], finns det inga rättsliga krav avseende snabb nedbrytbarhet hos tensider i kosmetiska produkter. En förutsättning för snabb aerob nedbrytbarhet och anaerob nedbrytbarhet hos tensider anses därför relevant för denna produktgrupp. Kravet har införts för att säkerställa att användningen av ämnen i så stora volymer inte medför en belastning på vattenmiljön, oavsett om aeroba eller anaeroba förhållanden råder. Halten tensider regleras dessutom genom krav på kritisk utspädningsvolym (CDV).

Särskilda krav gäller för tandkräm: Vissa organisationer är kritiska till användningen av natriumlaurylsulfat (SLS) i tandkräm eftersom man tror att det fördröjer läkningen av eller orsakar blåsor i munhålan. En norsk studie[126] fann en statistiskt signifikant minskning av antalet aftösa sår när de bytte till en SLS-fri tandkräm. Studien utgår från att denatureringseffekten av SLS på det orala mucinskiktet framkallar en ökad förekomst av återkommande aftösa sår. Generellt sett tillsätts natriumlaurylsulfat till tandkrämer i syfte att få dem att generera mer skum. Det är möjligt att tillverka tandkräm utan SLS genom att till exempel använda natrium-C14-C16-oleofinsulfonat, Natrium Lauryl Sarcosinate, cocamidopropyl betain eller Stearath 30, som alla är mindre irriterande på huden. Därför är SLS inte tillåtet i Svanenmärkt tandkräm.

I kravet på anaerob nedbrytning av tensider är tandkräm undantaget. Kravet på anaerob nedbrytbarhet hos tensider har varit ett stort hinder för Svanenmärkning av tandkräm. Undantaget för tensider i tandkräm främjar marknadsandelen för tandkräm utan triclosan och SLS.

Tensider används i kosmetika även som emulgeringsmedel, och för dem är uppgifter om anaerob nedbrytning knappa. Därför är det brist på potential och styrbarhet, tensider i funktion av emulgeringsmedel är undantagna från kravet. Emulgeringsmedel definieras i

[125] (EU, 2004)
[126] (Herlofson BB, 1994)

CosIng på följande sätt: "Promotes the formation of intimate mixtures of non-miscible liquids by altering the interfacial tension". Mjukgörare har tagits bort från undantget eftersom de ofta inte är tensider.

Kvaternära ammoniumförbindelser är katjoniska tensider som ofta används i balsam men som också kan användas som biocider. Även då de används som konserveringsmedel, ska de uppfylla krav på nedbrytbarhet av tensider. I det fallet ska de uppfylla både krav på tensider och krav på konserveringsmedel (O13). De ska dessutom vara godkända som konserveringsmedel i kosmetikaförordningen.

Innehållet av kravet har inte ändrats jämfört med föregående kriterieversioner. Det skiljer enligt vår uppfattning mellan Svanenmärkta och andra produkter, eftersom icke nedbrytbara tensider under anaeroba förhållanden används på marknaden.

Förslag till krav

Alla tensider oavsett funktion ska vara lätt aerobt nedbrytbara och anaerobt nedbrytbara i enlighet med testmetoderna i bilaga 8.

Följande undantas från kravet om anaerob nedbrytbarhet:

- Emulgeringsmedel
- tensider i tandkräm

Tandkräm får inte innehålla sodiumlaurylsulfat (SLS).

✉ Hänvisning till DID-listan, daterat 2014 eller senare versioner. För ämnen som inte finns på DID-listan ska parametrarna beräknas utifrån vägledningen i DID-listans part B och tillhörande dokumentation presenteras.

DID-lista: ”Detergent Ingredient Database”-lista, se bilaga 8 för närmare beskrivning.

✉ För tandkräm: Bilaga 1 eller motsvarande intyg ifylld och undertecknad.

Parfymer och aromatiska tillsatser

Krav til parfumeemner er opdateret i henhold til Svanens Parfumepolicy 2012, der blev opdateret i 2015. Det er Svanens opgave at sikre, at kun de mindst miljø- og sundhedsskadelige parfumestoffer tilsættes produkter. I forbindelse med denne revision har Nordisk Miljømærkning været i dialog med flere parfumeproducenter samt IFRA .

Krav O7-9 gælder tillige aromastoffer og parfumestoffer i planteekstrakter.

O7 IFRA

IFRA står for ”International Fragrance Association” och representerar parfymbranschen. De gör säkerhetsvärderingar av parfymämnen och blandningar och har offentliga standarder/riktlinjer för användandet av parfymämnen. Kravet angående uppfyllande av IFRAs riktlinjer[127] säkerställer att tillverkningen, hanteringen och användandet av parfymer i produkterna uppfyller specifika standarder med avseende på förbjudna substanser, begränsat användande samt renhet. IFRAs riktlinjer stödjer deltagande för att erbjuda produkter som är säkra att använda för konsumenten och för miljön. Riktlinjerna gäller tillverkning och hantering av alla parfymmaterial för alla applikationer och innehåller de kompletta IFRA-standarderna.

Förslag till krav

Parfymer ska tillsättas enligt IFRAs riktlinjer.

IFRAs (International Fragrance Association) guidelines finns att läsa på www.ifraorg.org/

✉ Bilaga 1 eller motsvarande intyg ifylld och undertecknad.

[127] (IFRA)

O8 Produkter till spädbarn, baby och barn

Kravet omfattar produkter som marknadsförs speciellt för småbarn eller barn, t.ex. med orden ”bebis”, "baby", ”barn”, "kids" eller "child". Barn upp till 12 år betraktas som småbarn/ barn i detta sammanhang. Huvudargumentet är att barn är känsligare än vuxna och har oftast små möjligheter att frivilligt välja en produkt själva. Detta krav kommer att skilja Svanenmärkta och andra produkter åt. Produkter som marknadsförs som familjeprodukter eller riktar sig till tonåringar behöver inte uppfylla detta krav. Kravet finns för att försöka minska risken för spädbarn, småbarn och/eller barn att utveckla allergier mot doftämnen.

Alla kraven gäller även aromämnen som innehåller motsvarande ämnen som parfymer och parfymer i växtextrakter. Det används mycket olika växtbaserade ingredienser i kosmetiska produkter. Dessa kan innehålla allergener så som de deklarationspliktiga parfymämnena. Sensibiliserande parfymämnen i växtextrakter hanteras på samma sätt som parfymer. Annars får växtextrakter som innehåller sensibiliserande ämnen inte användas. Alla växtextrakter ska bedömas case by case med hjälp av specifikationer av innehållet. Om ett extrakt innehåller ämnen som har funktion ’perfuming’ på CosIng[128] (EU kommissionens databas med information om kosmetika ingredienser) ska extraktet inte accepteras i en barnprodukt.

Det finns skäl att bedöma arom på samma sätt och förbjuda dem i barnprodukter[129]. I dag findes der ingen svanemærkede tandpasta til børn uden smag/aroma. Det betyder, at forbrugerne reelt ikke kan gøre et sundhesds- og miljømæssigt godt valg, når der skal vælges tandpasta til deres børn. Forbrugeren kan evt. vælge at bruge svanemærket voksentandpasta til børn, men voksentandpasta indeholder ofte mere fluor end der anbefales for børnetandpasta, se O35. Dette er derfor ikke et ikke godt sundhedsmæssigt alternativ til ikke-svanemærket børnetandpasta. Da Svanen stiller krav om aromastoffer i tandpasta skal være godkendt til fødevarer, se O22, sikres at der kun anvendes aroma i børnetandpasta, der sundhedsmæssigt er i orden. Der gøres derfor en undtagelse for tandpasta til børn, så aromastoffer godkendt til fødevarer tillades.

Förslag till krav

Parfym/parfymämnen/aromämnen/parfymämnen i växtextrakt får inte tillsättas spädbarns- baby- och/eller barnprodukter.

Undantag: Aromämnen är tillåtet i tandkräm till barn. Se O22. O9 ska uppfyllas.

Som spädbarns- baby- och/eller barnprodukter anses produkter som marknadsförs för eller har ord som spädbarn, baby och/eller barn (<12 år) på etiketten.

Observera att de 26 deklarationspliktiga parfymämnena omfattas av detta krav.

☒ Bilaga 1 eller motsvarande intyg ifylld och undertecknad

☒ Recept

☒ Etikett

O9 Mängden parfym

Målet med kravet till sensibiliserande parfymämnen för Svanenmärkta produkter är att i hög grad undvika nya allergier. Nordisk Miljömärkning värderar att det är relevant att gå längre än lagstiftningen både med hänsyn till begränsning av sensibiliserande ämnen samt deklarationen av dem.

Kosmetikaförordningen listar i dag 26 parfymföreningar som måste deklareras på förpackningen när koncentrationen överstiger > 0,0100 %/100 ppm (”rinse off”-produkter) eller 0,0010 %/10 ppm (”leave on”-produkter). Eftersom Nordisk Miljömärkning inte ser en anledning till att skilja mellan de deklarationspliktiga doftämnena och andra doftämnen med

[128] (European comission)
[129] (Farage;Bjerke;Mahony;Blackburn;& Gerberick, 2003)

en officiell klassificering med H317 (kan ge upphov till allergi vid hudkontakt) eller H334 (kan forårsage alergi- eller astamsymptomer eller åndedrætsbesvær ved indånding) formuleras idag kravet för alla dessa ämnen. Detta beror på att allergier (och allergier mot doftämnen i synnerhet) utgör ett växande problem och det finns all anledning att minimera risken för att öka mängden överkänsliga konsumenter.

I juni 2012 kom en ny "opinion" fra EU's videnskabelige komite, SCCS, hvor det fastslås at 127 stoffer bør deklareres på produkterne i stedet for de nuværende 26 stoffer, "Scientific Committee on Consumer Safety SCCS OPINION on Fragrance allergens in cosmetic products (SCCS/1459/11)[130]". I denne rapport anbefaler SCCS, at alle de parfumestoffer som de har fundet bevis for at være mulige allergener skal deklareres med navn på kosmetiske produktet. Blandt de 127 parfumestoffer er de 26 allerede er begrænset i kosmetikforordningen, og i samlet set er 20 fareklassificeret med H317. SCCS fraholder sig fra at anbefale deciderede maks. grænser for indholdet af alle parfumestofferne i kosmetiske produkter, især på grund af mangelfuldt datagrundlag. SCCS nævner dog, at den generelle grænse på 100 ppm tolereres af de fleste forbrugere, og vil sikre mod udvikling af nye allergikere både inden for almindeligt tolerante og sensitive personer.

Desuden anbefaler SCCS at tre stoffer Chloroatranol, Atranol2 og Hydroxyisohexyl 3-cyclohexene carboxaldehyde (HICC) slet ikke skal være i kosmetiske produkter. Chloratranol og Atranol forekommer i Oak moss (Evernia Prunastri) og Tree moss (Evernia Furfuracea) extrakt. Disse tre stoffer er udelukket även i henhold til krav O2 SCCS Opinions.

Nordisk Miljømærkning har haft en dialog med IFRA og parfumeproducenter og tjekket status for IDEA (International Dialogue for the Evaluation of Allergens)[131] vedrørende de 127 allergene parfumestoffer. SCCS og IDEA arbejder med at udvikle metoder til at kvantificere flere stoffer blandt de 127. Dette arbejde er ikke afsluttet, og der forventes tidligst at være krav om deklarering i europæisk lovgivning i 2019. På baggrund af dette har Nordisk Miljømærkning valgt at skærpe kravet til parfume ved at tilføje et krav om begrænsning af de 7 stoffer (se tabell 2), hvor der er størst risiko for sensibilisering i henhold til SCCS rapporten (SCCS/1459/11)[132]. De flesta av dessa 7 stoffer har inte en harmoniserad klassning enligt Echas summary of classification[133], men många klassificeras av vissa med H317. Parfumeproducenterne kan da udgå disse stoffer i parfumeblandingen, hvis det ikke er muligt at kvantificere disse stoffer. Nordisk Miljømærkning betragter dette som første skridt mod skærpede krav til begrænsning af parfumeallergener.

Tabell 2 De 7 stoffer, hvor der størst risiko for sensibilisering i henhold til SCCS rapporten (SCCS/1459/11)[134].

INCI name (or, if none exists, perfuming name according to CosIng)	CAS number
Cananga Odorata and Ylang-ylang oil	83863-30-3; 8006-81-3
Eugenia Caryophyllus Leaf / Flower oil	8000-34-8
Jasminum Grandiflorum / Officinale	84776-64-7; 90045-94-6; 8022-96-6
Myroxylon Pereirae	8007-00-9;
Santalum Album	84787-70-2; 8006-87-9
Turpentine oil	8006-64-2; 9005-90-7; 8052-14-0
Verbena absolute	8024-12-02

[130] (SCCS, 2013)
[131] (IDEA)
[132] (SCCS, 2013)
[133] (ECHA)
[134] http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_073.pdf

Enligt Videnscenter for Allergi (danska centret för forskning om allergier) finns det i princip ingen gräns för när en allergi orsakar problem[135] . Det skulle inte vara realistiskt, med tanke på den rådande situationen på marknaden, att förbjuda användningen av doftämnen i produkterna. Än så länge är efterfrågan på doftfri kosmetika låg och om doftämnen skulle förbjudas helt skulle detta förmodligen ha en negativ effekt på märkenas marknadspenetration som skulle vara oproportionerlig i jämförelse med den begränsade inverkan som doftämnen i Svanenmärkta produkter har på miljön. Särskilt eftersom mängden miljöfarliga ämnen (inkl. doftämnen) är strikt begränsad i O17 Miljöfarliga ämnen. Konsumenterna kan välja mellan parfymerade och parfymfria produkter eftersom förekomsten av parfym alltid måste deklareras på förpackningen. Rent allmänt finns det efterfrågan på både parfymerade och parfymfria produkter både som konsumentprodukter och B2B-produkter, något som är tydligt bland nuvarande Svanenmärkta produkter samt marknaden i övrigt.

Dessutom kan de möjliga konsekvenserna av ett totalförbud av doftämnen leda till ett allmänt problem som hur man skall definiera ett doftämne. Det är möjligt att doftämnen helt enkelt skulle ersättas av olika vegetabiliska oljor, vilket knappast skulle innebära ett steg framåt eftersom informationen om miljöeffekterna eller allergierna relaterade till dessa ämnen vanligtvis är begränsade. Som parfym avser vi ämnen som är avsedda för att parfymera en produkt. Om en parfym utan sensibiliserande ämnen skulle användas av en annan funktion kan det accepteras. Däremot kan växtextrakt eller andra ingredienser med sensibiliserande ämnen endast användas till parfymering av produkten.

Parfym som har två funktioner, t.ex. benzylalkohol, som både kan ha funktion som doft och som konservering, ska fortsatt leva upp till våra krav på deklarationspliktiga parfym-ämnen oavsett om det anges av producenten att syftet med användningen är något annat än parfymering. Anges syftet som något annat än parfymering, ska ämnet dessutom leva upp till de krav som vi ställer till funktionen i frågan.

Alla deklarationspliktiga parfymämnen anses vara parfymer oavsett funktion i produkten.

Om en produkt har instruktioner på förpackningen så att det kan uppfattas som antingen att vara ’leave on’ eller ’rinse off’ räknas produkten vara ’leave on’ i förhållande till innehållet av sensibiliserande parfymämnen. Tandkräm räknas som rinse off.

Förslag till krav

Ett parfymämne/aromämne/parfymämne i växtextrakt som är bedömd som sensibiliserande med faroangivelsen H317 och/eller H334, eller som innefattas av de deklarationspliktiga parfymämnena får ingå med högst 0,001 % (10 ppm) i leave-on produkter (se avsnitt 2 Nedbrytbarhet och akvatisk toxicitet för definition) och högst 0,01 % (100 ppm) i rinse-off produkter.

Parfymämnen i tabell 2 får ingå i produkter med högst 100 ppm (0,010 %) för rinse-off produkter och högst 10 ppm (0,0010 %) för leave on produkter per ämne:

[135] (Duus, 2009)

Tabell 2 övriga parfymstoffer som får ingå med högst 100 ppm för rinse-off och 10 ppm för leave-on.

INCI name (eller om en inte finns, parfymering namn i enlighet med CosIng)	CAS nummer
Cananga Odorata and Ylang-ylang oil	83863-30-3; 8006-81-3
Eugenia Caryophyllus Leaf / Flower oil	8000-34-8
Jasminum Grandiflorum / Officinale	84776-64-7; 90045-94-6; 8022-96-6
Myroxylon Pereirae	8007-00-9;
Santalum Album	84787-70-2; 8006-87-9
Turpentine oil	8006-64-2; 9005-90-7; 8052-14-0
Verbena absolute	8024-12-02

HICC, chloroatranol och atranol får inte ingå i produkten.

☒ Bilaga 1 och 2 eller motsvarande intyg ifylld och undertecknad samt parfymspecifikationer.

☒ Recept

Färgämnen

Färgämnen definieras som i Kosmetikförordningen[136] : färgämnen är ämnen som uteslutande eller huvudsakligen är avsedda att ge färg åt den kosmetiska produkten, hela kroppen eller delar av den, genom att absorbera eller reflektera synligt ljus; även prekursorer till oxidationshårfärgningsmedel ska anses vara färgämnen. Ett färgämne omfattar salter och substratpigment, och när ett färgämne är uttryckt som ett specifikt salt ska dess andra salter och substratpigment också omfattas.

Halten färgämnen i kosmetika varierar mycket beroende på kosmetikatypen och sträcker sig från hundradelar i tvålar etc. upp till minst 15 % i läppstift.[137].

Alla kosmetiska produkter och alla färgämnen oavsett funktion omfattas av kraven.

O10 Bioackumulation

En studie utförd av Nordisk Miljömärkning i 2003 på 48 färgämnen som godkänts för användning i kosmetika (motsvarande 30 % av de god-kända färgämnena) visade att flera av dessa hade bioackumuleringspotential och var giftiga eller mycket giftiga för vattenlevande organismer. Relevanta miljökrav kan och bör därför införas för dessa färgämnen. Studien visade att färgämnen som godkänts för användning i livsmedel inte utgör ett stort miljöproblem. Då färger godkänns till användning i livsmedel evaluerar European Food Safety Authority (EFSA) deras säkerhet. I evalueringen diskuteras också absorption, distribution, metabolin och sekretion (ADME) enligt olika djurtest. EFSA har inga offentliga riktlinjer om när färg kan godkännas utan värderar varje fall separat. De kan också ange ADI-värden (Acceptable Daily Intake) till godkända färger. Bakgrunden till ADI-värdena är ADME-evaluering, men även toxicitetsdata så som genotoxicitet eller sensibilisering. Nordisk Miljömärkning litar på EFSAs evaluering om att mycket bioackumulerbara färger sannolikt inte blir godkända för användning i matvaror. Därför och efter vår egen undersökning beskriven ovan då logKow eller BCF värden saknas accepterar vi också E-nummer som dokumentation av låg bioackumuleringspotential.

[136] (EU, 2009)
[137] (Naughton, 2003)

Kravet utesluter ett tiotal färgämnen med logKow-värden upp till 17 som godkänns enligt kosmetikaförordningen.[138] Dessutom begränsar kravet på miljöfarliga ämnen också användningen av mer giftiga färgämnen.

BCF- och LogKow-värdena som används som indikatorer för bioackumulering i linje med definitionerna i CLP-förordningen.[139]

Kraven omfattar enbart organiska färgämnen eftersom bioackumulation inte kan användas för inorganiska föreningar. Oorganiska färgämnen som titandioxid kan därför användas i Svanenmärkt kosmetika utan särskilda krav när de är godkända för användning i kosmetika och uppfyller våra krav till klassificering och toxicitet.

Förslag till krav

Organiska färgämnen ska inte vara bioackumulerbara enligt bilaga 8 (BCF<500/logKow<4).

Alternativt ska färgen vara godkänd för användning i livsmedel.

✉ Angivelse av ett experimentellt bestämt BCF-värde (biokoncentrationsfaktor) eller logKow-värde (logaritmisk fördelningskoefficient oktanol/vatten), se beskrivning i bilaga 8.

✉ Alternativt ett E-nummer (tilldelat nummer i samband med godkännande av livsmedel). Bilaga 1 och 2 kan användas.

O11 Metaller i färgämnen till dekorativ kosmetika och hårfärg

Syftet med att ställa krav till tungmetaller i färger är att skydda konsumenten mot onödig exponering av tungmetaller vid användandet av kosmetiska produkter.

En särskild gräns för ett antal relevanta tungmetaller i färgämnen har satts. T.ex. bly har påträffats i läppstift i koncentrationer upp till 0,65 ppm [140] och i 2015 har det i EU hittats kadmium i ett läppstift[141]. Eftersom läppstift i viss mån faktiskt förtärs[142] och bly lagras i kroppen över tid kan detta leda till betydande exponeringsnivåer kombinerat med bly från andra källor. Eftersom 39 % av de läppstift som testades i den amerikanska studien inte innehåller några mätbara mängder bly, kan kosmetika utan tvivelaktiga metaller i färgämnena tillverkas.

Vismut används i smink i form av vismutkloridoxid (BiClO) som färgämne i syfte att ge en skimrande yta. Sveriges Läkemedelverkets Gunnar Guzikovski berättade även att en ökning av frågor om vismut skett till Läkemedelsverket under de senaste åren och att detta kan bero på en ökad användning av så kallat mineralsmink i vilket vismutkloridoxid ofta är ett av ingående ämnen.[143] Enligt ECHAs summary of classification klassar ca 20 % av notifiers vismutkloridoxiden som hud och ögonirriterande (H315 och H319). Internet sök visar att vissa sminkproducenter har valt att marknads-föra sminkprodukter som vismutfria.

En gräns på 10 ppm (0,0010 %) av bly, barium, kvicksilver, kadmium, vismut eller sexvärt krom i färgämnen och andra råvaror bedöms vara godtagbart enligt uppgifter från färgindustrin. Tillsatsen av mindre än 0,20 %, eller råmaterial som innehåller mindre än 10 ppm av dessa metaller, kommer att resultera i produkter med mindre än 0,02 ppm av dessa metaller (detektionsgränsen för bly i studien). Gränsen på 10 ppm anses därför relevant.

Kommissionens direktiv 2008/128/EC[144] om specifika renhetskriterier för färgämnen som används i livsmedel kan också användas eftersom de färgämnen som används i livsmedel är säkerhetsvärderade utifrån ett exponeringsscenarie där det är ”närmare” kroppen än kosmetiska produkter. I det direktivet genomgås alla färger som är godkända till

[138] (EU, 2009)
[139] (EU, 2008)
[140] (Safe Cosmetics)
[141] (European comission - Rapex, 2015)
[142] (Kuluttaja, 1996)
[143] (Läkemedelsvärket, 2009)
[144] (EU, 2008)

livsmedelsanvändning och där det fastsatts gränsvärden för innehåll av bland annat tungmetaller. I de fall där tungmetaller är specifikt omnämnda så är gränsvärdena lägre eller lika med gränsen som är satt i O11. Dock är alla metaller från O11 inte medtagna, men för de allra flesta färgämnena innehåller direktivet ett uppsamlingskrav för ”övriga tungmetaller”, där gränsen dock ligger över kravet i O11 (40 ppm). 40 ppm anses dock fortsatt som en mycket låg gräns. Färger som är godkända till livsmedel (enligt direktiv 2008/128/EC) inte behöver ytterligare dokumentation för innehållet av metaller.

Kravet har ändrats så att den gäller enbart färgämnen i dekorativ kosmetika och hårfärg. För andra produkter anses kravet inte vara relevant: tvål och andra kosmetiska produkter innehåller mycket små mängder av färg (normalt <1 %). Dokumentation är tung och riskerna finns i dekorativ kosmetika som baseras på färgämnen och då ingår även orenheterna i mycket större mängder i produkter.

Förslag till krav

Barium, bly, kvicksilver, kadmium, sexvärt krom eller vismut var för sig ska inte finnas i färgämnen till dekorativ kosmetika och hårfärg i koncentrationer över 10 ppm (0,0010 %).

Färgämnen som är godkända för användning i livsmedel i enlighet med Kommissionens direktiv 2008/128/EC kan användas utan ytterligare dokumentation om metallerna ovan.

✉ Bilaga 2 eller motsvarande intyg ifylld och undertecknad och/eller specifikationer/analysresultat av färgen.

✉ Angivelse af E-nummer och/eller intyg från leverantör av färgämnet som bekräftar att färgämnet lever upp till renhetskriterierna för färgämnen för användning i livsmedel i enlighet med Kommissionens direktiv 2008/128/EC.

O12 Enzymer

I flydende enzymråvarer kan det være nødvendigt at tilsætte stabilisatorer og konserveringsmidler for at forhindre, at enzymerne nedbrydes og dermed mister sin aktivitet. Dette gælder f.eks. for proteaser, hvor der tilsættes en proteaseinhibitor. Konserveringsmidler i enzymråvarer vil udelukkende have til formål at konservere råvaren, ikke det færdige produkt. Sådanne konserveringsmidler undtages kravet der udelukker sensibiliserende stoffer i det færdige produkt, da mængden af konserveringsmiddel i det færdige produkt er meget lav, og konserveringsmidlet tjener en vigtig funktion i en vigtig råvare.

Det krav, der stilles til enzymer, drejer sig om beskyttelse af arbejdsmiljøet i produktionen af kosmetikprodukter, idet enzymer skal være flydende eller et ikke-støvende granulat. Dette skal forhindre at arbejdere i fremstillingen af kosmetika udsættes for enzymernes potentielle sensibilisering af luftvejene.

Enzympreparater får inte finnas i sprejprodukter. Detta i syfte att skydda konsumenterna från att andas in sprejer med enzymer.

I andra kosmetiska produkter får ämnen i enzympreparater vara klassificerade med H334 och H317, se O4 Klassificering av ingående ämnen. De förväntas inte ge upphov till allergier hos konsumenten eftersom enzymets ingredienser ingår i produkten och inte förekommer som "fritt damm".

Kravet har ändrats så att enzymer i pulverform inte tillåts.

Förslag till krav

Enzymer ska vara inkapslade granulat eller i flytande form. Enzymer i pulverform kan dock användas under förutsättning att:

- Den färdiga produkten är en icke dammande produkt (utesluter produkter i pulver-/puderform och liknande)

- Manuell hantering av pulverenzymer ska ske i ett särskilt, avskärmat område (exempelvis vågrum eller dragskåp med ventilering)
- Särskilda arbetsinstruktioner ska finnas angående användning av skyddsutrustning vid manuell hantering av enzymer och angående uppsamling och bortskaffning av eventuellt spill av enzympulver
- Alla som hanterar enzymer ska använda skyddsdräkt, handskar, mask med dammfilter (minimum: P31 dammfilter) och skyddsglasögon

Enzymer får inte tillsättas till sprayprodukter.

✉ Intyg från enzymproducent eller upplysningar från säkerhetsdatablad/produktblad angående enzymets form. Särskilt för enzympulver: Dokumentation angående hantering av pulverenzymer i produktionen som anges i kravet.

✉ Intyg från producent av sprayprodukter att enzymer inte har tillsatts, bilaga 1 kan användas.

O13 Konserveringsmedel

Alla antibakteriella, desinficerande medel och mikrobiella ämnen ska uppfylla de krav som gäller för konserveringsmedel. Detta för att säkerställa att ämnena inte tillsätts produkter utan att de uppfyller kraven som gäller för konserveringsmedel.

Konserveringsmedel får endast användas i syfte att konservera produkten för att undvika produkter som påstås vara biocidiska. Hushållens användning av biocidiska produkter anses inte nyttig och kan öka bakteriers resistens.

Kravet att konserveringsmedel inte får vara bioackumulerbara minskar den allvarliga miljöpåverkan som förknippas med bioackumulerande ämnen.

Produkter för munhygien kan innehålla ämnen som ger en så kallad "anti-bakteriell" effekt. Dessa ämnen måste uppfylla kraven för konserveringsmedel.

Olika mjällschampo kan innehålla olika ämnen specifikt konstruerade för antimikrobiell verkan mot svamp (fungicider). Vissa av dessa ämnen är förknippade med risker för skador i miljön. Då vi sett att man för konsumentprodukter kan skapa en tillräcklig effekt mot mjäll genom kombinationer av icke-fungicida ämnen vill vi främja dessa. Därför gör vi inga undantag för antimikrobiella ämnen i mjällschampo. De mest effektiva produkterna har indikationer mot seboré och säljs som receptfria läkemedel som våra krav inte omfattar.

Dessa krav har slagits samman men är annars oändrade sedan version 2.

Som ett nytt krav är användning av fenoxyetanol (CAS 122-99-6) begränsat i produkter til børn. SCCS håller på med att undersöka fenoxyetanol[145] på grund av oron väkt av en rapport från fransk Agence Nationale de Sécurité du Médicament et des Produits de Santé (ANSM).[146] Enligt den franska rapporten borde fenoxyetanol begränsas i produkter avsedda för barn under 3 år och inte användas för blöjområde (nappy area) eftersom den har systematiska effekter så som blod- och levertoxicitet och säkerhetsmarginaler är insufficienta för barn under 3.[147] Medan det väntas för SCCS opinion av saken har vi valt att använda försiktighetsprincip och följa den franska rekommendationen. Med produkter avsedda för blöjområde menar vi till exempel våtservetter för baby och zinksalva och andra produkter avsedda för blöjutsag

I tillägg begränsas urval av konserveringsmedel av många andra krav: sensibiliserande, hormonstörande och formaldehysavspaltande konserveringsmedel är förbjudna (O5 och O6).

[145] (SCCS, 2014)
[146] (ANSM, 2012)
[147] (ANSM, 2012)

Förslag till krav

- Användning av konserveringsmedel till annat än konserverande ändamål av själva produkten är inte tillåten.
- Konserveringsmedel ska inte vara bioackumulerbara enligt bilaga 8 (BCF<500/logKow<4).
- Fenoxyetanol (cas 122-99-6) kan högst ingå i 0,4 % i babyprodukter (barn <3 år) och kan inte användas i produkter avsedda för blöjområde (t.ex. våtservetter för baby och produkter avsedda för blöjutsag).

Dessa krav gäller även för antibakteriella, desinficerande och mikrobiella ämnen.

☒ Bilaga 1 och 2 eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.

☒ Angivelse av BCF-värde eller logKow-värde, se beskrivning i bilaga 8. Bilaga 1 och 2 kan användas.

O14 UV-filter

UV-filter kan delas upp i två filtertyper: fysikaliska oorganiska filter som titandioxid och kemiska organiska filter som bensofenon-3.

UV-filter kan vara problematiska ur miljö- och hälsosynpunkt (se t.ex. O7 om nano-partiklar och O6 om hormonstörande ämnen).

UV-filter skyddar mot solen och minskar därmed risken för hudcancer, så det finns också fördelar med att använda solskyddsmedel med UV-filter.

UV-filter bör endast användas för att skydda användaren, inte produkten. Orsaken är att vissa produkter på marknaden innehåller UV-filter av skäl som skulle kunna beskrivas som diskutabla (till exempel deodoranter i metallbehållare eller schampon och tvål).[148] Dessutom är UV-filter som används för att skydda användaren de enda filter som omfattas av bilaga VI i kosmetikförordningen och som godkänns där. Att införa krav på UV-filtrets funktion kommer att säkerställa att Svanenmärkta produkter endast innehåller godkända UV-filter och bara för att skydda användaren (hud/hår).

Antalet tillgängliga UV-filter som tillåts i kosmetiska produkter begränsas av kosmetikaförordningen och ett antal av våra allmänna krav (t.ex. krav gällande potentiellt hormonstörande ämnen) begränsar antalet ytterligare.

I syfte att begränsa de tillgängliga UV-filtren ytterligare i Svanenmärkta produkter och endast acceptera dem som i allmänhet har bättre miljöprestanda, har vi kommit fram till att UV-filtren inte får vara bioackumulerbara eller giftiga för vattenlevande organismer. Observera att O17 ytterligare begränsar mängden ämnen som är skadliga för vattenmiljön. Vi inser att kraven på stabilitet för organiska UV-filter i produkten och vid applicering inte nödvändigtvis hör samman med snabb eller ens potentiell nedbrytbarhet av ämnena. Ett NOEC/EC_x/EC/LC50 värde räcker, men det lägsta tillgängliga värdet ska användas. Om Nordisk Miljömärkning har tillgång till lägre värde än på t.ex. säkerhetsdatablad, ska detta användas i stället.

Ovanstående krav utesluter UV-filter såsom 4-metylbensylidenkamfer (4-MBC, LogKow = 5,92; molvikt = 254 g/mol; LC50 = 0,13 mg/l) som hittats i sjöar i Schweiz.[149]

For stoffer, hvor log Kow >4 og hvor den akutte toksicitet for vandmiljøet ikke kan måles på grund af lav vandopløselighed, bør andre test overvejes. Sådanne test kan omfatte undersøgelser af kronisk toksicitet, med en test koncentration under opløseligheden af stofferne (resulterer i en koncentrationen uden observeret effekt (NOEC)). Sediment toksicitetstest bør også overvejes for stoffer, der potentielt er i stand til at deponere eller sorbere til sedimenter i væsentligt omfang, eller hvis log Kow er >3.

[148] (Öko-Test 2009a), (Öko-Test 2009b), (Forbrugerrådet Tænk Kemi, 2015)
[149] (Balmer A, 2010)

Obs. Nano UV-filter är förbjudna enligt O7 nanopartiklar.

Kraven är samma som i version 2, möjlighet att använda data för kronisk ekotoxisitet har tillsats.

Förslag till krav

UV-filter får endast tillsättas leave-on produkter och enbart för att skydda användaren - inte produkten. Produkter med UV-påståenden måste uppfylla O34 Effektivitet, UVA och UVB.

Alla organiska UV-filter som ingår i produkten:

- ska inte vara bioackumulerbara enligt bilaga 8 (BCF<500/logKow<4)

eller

- ska ha en lägsta giftighet med NOEC/EC_x > 0,1 mg/l eller EC/LC50 > 10,0 mg/l

☒ Bilaga 1 och 2 eller motsvarande intyg ifyllda och undertecknade.

☒ Ange ett av följande: BCF-värde/logKow-värde eller lägsta tillgängliga NOEC/EC_x/EC/LC50 värde.

O15 Polymerer

Polymerer kan förekomma i stora mängder i vissa typer av produkter.

Monomerer i polymeren kan medføre en sundhedsbelastning for eksempel på grund af deres sundhedsskadelige egenskaber såsom allergi- eller kræftfremkaldende. Denne belastning anses for at være så stor, bl.a. fordi monomerer ofte er meget reaktive stoffer, at det er relevant at stille et særskilt krav om begrænsning af totalindholdet af restmonomerer i polymeren

Polymerer måste ha en låg halt av monomerer (mindre än 100 ppm per klassificering per polymer) om monomeren klassificeras som akut toxiska kat 1-3 (H300, H310, H330, H301, H311, H331), cancerframkallande (H350, H351), mutagen (H340, H341), reproduktionstoxisk (H360, H361), sensibilisrande (H334, H317) eller miljöskadlig enligt H410/H411 eller anses vara hormonstörande. Detta krav begränsar innehållet av monomerer som utgör en risk för hälsan eller miljön. Andra monomerer som vi vet ofta förekommer i kosmetika är inte begränsade eftersom de inte utgör något miljö- eller hälsoproblem. Akut tox har lagts till listan sedan version 2 så att kravet är lik med andra kemtekniska kriterier.

Icke-syntetiska polymerer (vegetabiliska) som t.ex. polysackarider innehåller inte monomerrester, de kan istället innehålla rester från extraktion – typiskt organiska lösningsmedel. Dessa är inte omfattade av kravet. Men om det börjar visa sig att lösningsmedelsresterna i dessa är ett problem så är det något som kan komma att behöva ses över.

Förslag till krav

För alla polymerer ska totalinnehållet av restmonomerer klassificerad enligt nedan högst vara 100 ppm/torrsubstans per klassificering per polymer mätt på nyproducerad polymerdispersion.

- Akut tox 1-3 med H300, H310, H330, H301, H311, H331,
- CMR med H350, H351, H340, H341, H360, H361,
- sensibiliserande med H334, H317,
- miljöfarliga med H410, H411
- eller som är potentiellt hormonstörande (se bilaga 8 för definition).

☒ Angivelse av restmonomerer i polymeren som är klassificerade enligt kravet ovan, bilaga 2 kan användas samt intyg från polymerproducent att kravet uppfylls t.ex. med hjälp av specifikationer och/eller analysresultat.

O16 Aluminium

Aluminium i antiperspiranter har väckt diskussion på sistone. En SCCS-opinion om aluminium kom ut i mars 2014.[150] Där konstaterades det att aluminium är toxisk i höga doser, men att det inte finns tillräckligt data om ingång genom huden för att estimera exponering och därför kan risk bedömning inte göras.

Franska myndigheterna har gett en rekommendation till ett gränsvärde till aluminium i antiperspiranter/deodoranter.[151] På grund av försiktighetsprincip har Svanen valt att använda detta gränsvärde på 0,6 %. Vi är medvetna att de konventionella antiperspiranter med aluminium zirconium eller aluminium chlorohydrate innehåller mer aluminium och klarar inte kravet. Deodoranter baserade på Alum (KAl(SO4)2) kan klara kravet. Vi önskar kommentarer på detta under remiss.

Enligt CosIng[152], Franska Ansm[153] och SCCS[154] används olika aluminiumföreningar även i andra förmål och produkter så som förtjockningsmedel eller kontroll av viskositets i lotions och kräm eller smink.

Den franska rapporten[155] har haft fokus i bara aluminium i antiperspiranter och har inte tagit hänsyn till exponering från andra kosmetiska produkter och har inte estimerad exponering eller risk från dem. På grund av försiktighetsprincip vill Svanenmärkning dock utvidga det franska rekommendationen till alla leave on produkter även om exponering är kanske mindre och mindre frekvent.

Förslag till krav

Aluminium för högst ingå i 0,6 % (Al) i leave-on produkter.

☒ Recept och beräkning av mängden (%) av aluminium (Al).

4.3 Nedbrytbarhet och akvatisk toxicitet

O17 Miljöfarliga ämnen

Ämnen som är toxiska för miljön och dessutom inte lättnedbrytbara eller ämnen som är kroniskt toxiska (H410, H411 och H412) utgör ett potentiellt problem för vatten-miljön. De flesta ingredienser i kosmetiska produkter hamnar till slut i vattenmiljön genom avloppssystemet. Antingen direkt när de används (t.ex. tvål, tandkräm, schampo, hårfärg) eller efter att de har använts (sköljning vid dusch) (t.ex. smink, deodorant, hårvårdsprodukter, parfymer). Vissa produkter/ingredienser släpps också ut direkt i miljön (både vattenmiljön och luft) vid användning (t.ex. solskyddsmedel, hårvårdsprodukter, krämer). Genom användning av försiktighetsprincipen begränsas användningen, spridningen och flödet i samhället av ämnen med dessa egenskaper då åtminstone en del av dessa ämnen når vattenmiljön i skadlig form och medför miljörisker.

Kosmetikaförordningen förbjuder eller begränsar inte användning av ämnen i kosmetiska produkter på grund av deras miljöegenskaper. Nordisk Miljömärkning

[150] (SCCS, SCCS opinion on the safety of Aluminium in cosmetics SCCS/1525/14, 2014)
[151] (Ansm, 2011)
[152] (CosIng)
[153] (Ansm, 2011)
[154] (SCCS, SCCS opinion on the safety of Aluminium in cosmetics SCCS/1525/14, 2014)
[155] (Ansm, 2011)

har därmed identifierat ett behov av att begränsa miljöskadliga ämnen genom ett 'cut-off'-värde för dessa ämnen. Kravet bygger på en viktad metod: klassificering H410 begränsas mest. Kravet utesluter eller begränsar t.ex. vissa parfymföreningar, färger och höga halter av eventuella farliga föroreningar i kosmetiska råvaror. Gränsen möjliggör riktig förvaring av produkterna och agerar som riktlinje för användningen av parfymer som innehåller färre och lägre halt av föreningar som klassificeras som miljöfarliga. Gränsen har inte ändrats men eftersom nya ämnen har klassificerats som miljöfarliga efter genomgång till CLP kan kravnivån i praktiken ha skärpts.

Från och med den 1 december 2012 ändrade CLP-förordningen de kriterier som ligger till grund för klassificering som miljöfarligt. Det betyder att några ämnen som tidigare inte var klassificerade som miljöfarliga får en klassificering. Det gäller i huvudsak tensider, som med den nya klassificeringen blir klassificerade med H411 eller H412. Detta är ett problem då tensider har en viktig oersättlig funktion i många "rinse-off"-produkter och även som emulgeringsmedel i leave-on kosmetika. Det finns därför ett undantag för tensider vid beräkning av innehållet av miljöfarliga ämnen i krav O17.

Zinkföreningar som klassificeras som miljöfarliga är tillåtna i högre koncentrationer när de används i zinkkrämer för att lindra irriterad hud och blöjeksem med dokumenterade effekter. För sådana produkter, där vi ser en avsaknad av högkvalitativa alternativ, kan Nordisk Miljömärkning fortfarande göra en positiv skillnad. I en marknadscreening på internet och i några butiker i 2010 fann vi att babyprodukter till röd hud kan förutom zink också innehålla t.ex.:

- Eteriska oljor och andra parfymer – uteslutet av förbud mot parfymämnen i produkter till barn
- Problematiska konserveringsmedel. (diverse parabener – uteslutet pga. misstanke om hormonstörande effekter, chlorphenesin – De allra flesta producenterna klassificerar den med H319 eller H315 enligt ECHAs klassificerings- och märkningsregistret156.)
- Perubalsam & TeaTree, allergirisk – uteslutet av klassificering/självklassificering – allergen.
- BHA – uteslutet då det är på listan över potentiellt hormonstörande ämnen.
- Tetrasodium EDTA – Uteslutet av förbud mot EDTA och dess salter.

Gränsen på zinkföreningar är samma som i version 2: 25 % för att säkra att man kan tillverka okonserverade produkter med hög effektivitet. Hög effektivitet kan leda till färre applikationer och därmed blir det inte nödvändigtvis en högre belastning per funktionell enhet.

Förslag till krav

Ämnen som är klassificerade miljöfarliga enligt förordning 1272/2008/EEC får ingå i produkten med högst:

$100 \cdot c\,H410 + 10 \cdot cH411 + cH412 \leq 2{,}5\ \%$

där c är viktprocentandelen av ämnen med nämnd klassificering i produkten

[156] (ECHA, 2015)

Zinkföreningar (klassificerade H410) får dock ingå i zinksalva/-kräm som marknadsförs för att lindra irriterad hud med högst 25 % och kan i dessa fall undantas från beräkningen.

Tensider som är klassificerade med H411 eller H412 undantas kravet, förutsatt att de är lätt nedbrytbara och anaerobt nedbrytbara i enlighet med testmetoderna i bilaga 8.

☒ Redogörelse för ämnets miljöfara (akut akvatisk toxicitet, nedbrytbarhet och/eller bioackumulerande egenskaper), antingen i form av säkerhetsdatablad (t.ex. bilaga II i REACH (Förordning 1907/2006/EF)) eller annan dokumentation.

☒ Beräkning av mängden (viktprocent) av H410, H411 och H412 i enlighet med kravet ovan. Om data angående ämnets miljöfarlighet (nedbrytbarhet, toxicitet och/eller bioackumulerbarhet) inte finns, bedöms ämnet enligt 'worst case' (H410).

☒ Redogörelse av tensider som ska undantas av kravet (mängd, klassificering, nedbrytbarhet) samt redogörelse av zinkföreningar som ska undantas av kravet (mängd, etikett med marknadsföringspåståenden).

A) Produkter som sköljs av direkt med vatten (t.ex. schampo, balsam, fast och flytande tvål, badskum, skrubbkräm, handtvål för industrin och rengöringsgel).

Dessa krav gäller produkter som enligt användningsinstruktion på produkten sköljs av med vatten direkt efter användning (t.ex. schampo, balsam, tvålar, tandkräm, badskum och skrubbkräm, rengöringsprodukter, hårkur och peeling). Om en produkt har instruktioner på förpackningen att "och/eller skölj av produkten från huden" omfattas produkten av kraven O18-19. Om användaren enligt instruktionen ska skölja huden efter att de först har använt bomull, omfattas de inte av kraven O18-O19 men istället av krav O20.

O18 Aerob nedbrytbarhet, aNBO och Anaerob nedbrytbarhet, anNBO

Begränsningar på innehållet av organiska ämnen som inte är snabbt och anaerobt nedbrytbara minskar den totala nivån av icke nedbrytbara organiska ämnen till ett minimum för Svanenmärkta rinse-off produkter.

Nivåerna för dessa tröskelvärden baserar på Nordisk Miljömärknings erfarenheter från nuvarande licenser. Den dokumentation som lämnas in under licensieringsprocessen har visat att detta krav redan är ganska strikt och att det är en av de viktigaste parametrarna som skiljer Svanenmärkta produkter från andra produkter inom denna kategori och därför är kravnivån samma som i version 2.

Gränsen för fasta tvålar är strängare än för andra produkter, eftersom fast tvål har mycket höga halter aktivt innehåll och kravet är baserat på produktens aktiva innehåll. Dessutom är den relativa halten av aNBO/anNBO-ämnen i allmänhet lägre i fast tvål jämfört med flytande produkter.

Kravet på tvål och schampo är strängare än för andra kosmetiska produkter eftersom sammansättningen av dem skiljer sig från annan kosmetika och därmed kan uppfylla mer specifika krav. Flytande produkter som sköljs av ("rinse off") som tvål och schampo har generellt en lägre halt aktivt innehåll jämfört med t.ex. vätskor, krämer etc.

Skumtvålar har haft svårt att uppfylla våra krav per aktiv innehåll (AI) trots att de från en funktionell enhetssynpunkt varit bättre för miljön. Därför kan man för skumtvål välja att använda antingen gränsvärdet per aktiv innehåll eller per dos. Samma enhet ska användas i O19 (CDV).

En dos är definierad som den största mängden som de automater som produkten säljs för ger ifrån sig, eller den maximala dosen från produktens pumpmekanism.

Om en dos inte kan fastställas (om varan inte säljs för särskilda behållare eller inte har en pump) kan en standarddos på 0,75 g användas (en skumtvål från Berendsen Textile Service på 500 ml och matchande automat ger exempelvis cirka 1 250 doser vilket motsvarar mellan 0,4 och 0,5 g per dos).

I Kriterieversion 2 var der to alternativer for aNBO/anNBO-beregning for flydende sæbe og flydende håndrens til industrien. Erfaringer viser, at l/g AI anvendes ved beregning af CDV for hovedparten af flydende sæbe og håndrens til industrien. Skumsæbe er den eneste type af produkter, hvor aNBO/anNBO udelukkende beregnes på basis af dosis pr. vask (l/dosis), hvorfor denne beregningsform bibeholdes. Kravet ændres, så kun aNBO/anBNO for skumsæbe kan beregnes på basis af dosis.

Förslag till krav

Innehållet av organiska ämnen som inte är lätt nedbrytbara enligt bilaga 8, ska inte överstiga gränsvärdena i tabell 3. För skumtvål får man välja att använda antingen gränsvärdet per aktiv innehåll eller per dos. Samma enhet ska användas i O19.

Tabell 3 Gränsvärden till aNBO och anNBO

Produkttyp	**aNBO (mg/g AI*) DID2007/2014**	**anNBO (mg/g AI*) DID2007/2014**
Flytande tvål, handtvål för industrin, schampo, dusch, balsam, badskum, rengöringsgel, skrubbkräm	15	15
Fast tvål	5	5

Produkttyp	**aNBO (mg/dos**) DID2007/2014**	**anNBO (mg/dos**) DID2007/2014**
Skumtvål	2,5	2,5

**Med aktivt innehåll(AI) menas mängden (vikt) av alla organiska ämnen som ingår i produkten, exklusive ingrediensernas vatteninnehåll. Gnugg- eller slipmedel i handtvättmedel och skrubbkräm medräknas inte.*

***En dos = ett fullt tryck i varje dispenser/handpump produkten säljs till/med. Om produkten inte säljs till någon speciell dispenser används en standarddos på 0,75 g*

Bemärk att tensider ska vara nedbrytbara enligt O7

☒ Beräkning av mängden (mg) av aNBO och anNBO/g AI.

☒ Hänvisning till DID-listan, version godkänd i 2007, 2014 eller senare versioner. För ämnen som inte finns på DID-listan ska parametrarna beräknas utifrån vägledningen i DID-listans part B och tillhörande dokumentation presenteras.

O19 Kritisk utspädningsvolym (CDV)

Dette krav omfatter kun rinse-off produkter, der skal skylles af med vand efter brug. Andra typer av kosmetika utgör en mycket varierad grupp av produkter såsom vätskor, tandkräm, smink, våtservetter etc., för vilka det inte är lämpligt att fastställa gemensamma CDV-värden. Istället regleras det möjliga innehållet av ekotoxiska och icke biologiskt nedbrytbara ämnen genom krav O20 om nedbrytbarhet av "andra kosmetiska produkter".

Produktets kritiske fortyndings volumen CDV (Critical Dilution Volume) skal beregnes for alle indgående stoffer. CDV er en teoretisk værdi, der tager hensyn til hvert stofs toxicitet og nedbryelighed i vandmiljøet. Metoden har utvecklats för EU Ecolabel. Kroniska data måste användas eftersom det beskriver miljöpåverkan bättre. När kroniska data saknas, kan akuta data i kombination med högre säkerhetsfaktorer användas.

Rinse-off produkter er en blandet gruppe af produkter og i forbindelse med revisionen blev det vurderet om, der skal være egne CDV-krav til flere produkttyper, f.eks. balsam, flydende sæbe, shampoo, håndrens til industrien, mm. Umiddelbart vil det komplicere kriterierne og gøre det vanskeligt at vurdere, hvilken CDV-værdi der i givet fald skal benyttes, hvis et produkt både er beregnet fx hårvask og kropsvask. Derfor fortsættes med de samme to typer som i dag: fast sæbe og øvrige rinse off-produkter.

Tröskelvärdeshalterna har fastställts på grundval av Nordisk Miljömärknings erfarenhet av befintliga rense-off-licenser. I forbindelse med denne revision indføres DID-listen 2014 (Detergent Ingredient Database) som ett alternativ till DID2007. Således sættes grænsen i generation 3 af kriterierne til fast sæbe, CDVkronisk (l/g AI) ≤ 2.000, og øvrige rinse-off produkter ≤ 12.000 enligt DID2014. Enligt DID2007 är gränsen: CDVkronisk ≤3.000 l/g AI til fast sæbe, og øvrige rinse-off produkter ≤ 13.000 l/g AI.

I Kriterieversion 2 var der to alternativer for CDV-beregning for flydende sæbe og flydende håndrens til industrien. Erfaringer viser, at l/g AI anvendes ved beregning af CDV for hovedparten af flydende sæbe og håndrens til industrien. Skumsæbe er den eneste type af produkter, hvor CDV beregnes mest på basis af dosis pr. vask (l/dosis), hvorfor denne beregningsform bibeholdes for netop skumsæbe. Kravet strammes til CDVkronisk (l/dosis) ≤ 1.000 for skumsæbe.

För skumtvål kan man välja att använda antingen gränsvärdet per aktiv innehåll eller per dos. Samma enhet ska användas i O18.

Produkternes vandindhold i forhold til CDV-værdi er undersøgt. Vandinholdet varierer fra 50% til 95% afhængig af produkttype, men kan indenfor samme produkttype, f.eks. balsam variere meget (75% til 92%). Der er ikke nogen entydig sammenhæng mellem vandindhold og CDV-værdi. Det vurderes derfor, at miljönyttan skulle vara relativt liten om ett krav på vattenhalten i flytande produkter infördes i förhållande till fördelarna med CDV-kravet. Vattenhalten i dagens produkter skulle inte förändras avsevärt och en begränsning av vatteninnehållet kan leda till mer koncentrerade produkter som leder till irritationsproblem, liksom hanterings- och doseringsproblem när viskositeten ökar. Dessutom behövs milda produkter (ofta innehållande mer vatten) för barn/spädbarn och skumtvålar har vanligtvis också en hög vattenhalt.

I samband med handläggning av ansökningar för kosmetika och schampo/tvål, samt med revision av dessa kriteriedokumenten har det tydliggjorts att DID-listan är otillräcklig när det gäller hantering av de många vegetabilska oljor/fetter som används i kosmetiska produkter. Tills nu har normal praxis varit att använda kemikalielistans data för fetttsyror i avsaknad av specifika data för vegetabilska oljor. Fettsyror bedöms dock ha en högre toxicitet än många vegetabilska oljor – varför ett högt innehåll av vegetabilsk olja i t.ex. balsam eller flytande tvål kan avgöra om CDV-kravet kan efterlevas. Eftersom nedbrytningsprodukter inte tas med till CDV-beräkning för alla andra råvaror accepterar vi egna toxicitets- och nedbrytbarhetsdata för vegetabiliska oljor istället för DID-listans data för fettsyror.

Förslag till krav

Produktens kritiska utspädningsvolym (CDV) får inte överstiga gränsvärdena i tabell 4 för CDVkronisk för relevant produkttyp.

För skumtvål får man välja att använda antingen gränsvärdet per aktiv innehåll eller per dos. Samma enhet ska användas i O18.

Tabell 4 Gränsvärden till CDV

Produkttyp	**CDVkronisk (l/g AI*) DID2014**	**CDVkronisk (l/g AI*) DID2007**
Fast tvål	2 000	3000
Övriga rinse-off produkter	12 000	13 000

Produkttyp	**CDVkronisk (l/dos**) DID2014**
Skumtvål	1 000

Beräkningen av CDV är baserad på upplysningar om de enskilda ämnenas giftighet och nedbrytbarhet i vattenmiljö och ska hämtas från DID-listan daterad 2014 eller 2007. För ämnen som inte finns på DID-listan ska parametrarna beräknas utifrån vägledningen i DID-listans part B och tillhörande dokumentation presenteras.

CDV uttrycks i liter/g AI eller liter/dos och beräknas för samtliga ämnen i produkten efter formeln i bilaga 4.

* *Aktivt innehåll (AI)*

** *En dos = ett fullt tryck i varje dispenser/handpump produkten säljs till/med (dock minst 0,5 g). Om produkten inte säljs till någon speciell dispenser används en standard dos på 0,75 g för skumtvål.*

✉ Beräkning av CDVkronisk för produkten. (Kalkylblad för beräkning finns att tillhandahålla från Nordisk Miljömärkning).

Hänvisning till DID-listan, daterad 2007, 2014 eller senare versioner. För ämnen som inte finns på DID-listan ska parametrarna beräknas utifrån vägledningen i DID-listans part B och tillhörande dokumentation presenteras.

DID-lista: "Detergents Ingredients Database"-lista, se bilaga 8 för närmare beskrivning.

B) Andra kosmetiska produkter

O20 Nedbrytbarhet och akvatisk toxicitet

Kosmetiska produkter tvättas i hög grad av kroppen och kläder och hamnar därför i viss mån i vattenmiljön vid rening av avloppsvatten. En del hamnar direkt till vattenmiljö. Det är därför viktigt att ställa krav på nedbrytbarhet och/eller toxicitet/bioackumuleringspotential för alla ingående ämnen.

I tillägg till lätt nedbrytbara ämnen godkänns ämnen som har

- låg kronisk giftighet och är potentiell nedbrytbarhet eller
- låg kronisk giftighet och är ej-bioackumulerbara eller
- låg kronisk giftighet och låg biotillgänglighet

Om kronisk data inte finns, kan akuta värden godkännas och de måste i så fall vara > 10 mg/l, se kravtext.

Färgämnen, antioxidanter, konserveringsmedel etc. måste vara stabila i produkterna och kanske inte uppfyller kraven för snabb nedbrytbarhet. Dessutom är inte långa kolkedjor såsom paraffinen, som ofta används i kosmetika, snabbt nedbrytbara. Därför kommer ett strikt krav på snabb nedbrytbarhet av alla organiska ämnen att vara ett stort hinder för Nordisk Miljömärkning och drastiskt minska antalet och typen av ingredienser som uppfyller kriterierna, och därmed minska tillverkarnas flexibilitet. Till exempel i vår egen marknadsundersökning av sju olika läppstift, fann vi att de ofta innehåller en hög grad av icke lättnedbrytbara ingredienser såsom bindemedel, polymerer, siloxaner och vaxer. Hårvårdsprodukter innehåller ofta polymerer och vaxer som inte är snabbt nedbrytbara.

Det hänvisas till kronisk toxicitet nu utöver de akuta värdena. Annars har kravet inte ändrats jämfört med version 2. "Cut-off"-gränsen är fastställda på basis Svanenmärkta kosmetiska produkter samt en begränsad genomgång av produkter på marknaden. Syftet med kravet är att utesluta de värsta produkterna på marknaden.

Molekylvikt > 700 g/har valts till "cut-off"-värde till biotillgänglighet. I en litteraturgenomgång[157], bedömdes möjlighet att estimera bioackumuleringspotential på basis av molekyl storlek och löslighet. Enligt genomånget ämnen med en molekylvikt > 600 g/mol inte kan ha en biokoncentrationsfaktor > 300. Det råder dock en viss osäkerhet om högmolekylära hydrofoba ämnen på grund av brist på data. Kombinationen av ett 'cut-off'-värde för molekylvikt med krav på låg giftighet förväntas inte leda till skadliga effekter eftersom en molekylvikt > 700 g/mol troligtvis kan förhindra en hög ansamlingsnivå, även om ett ämne har ett högt LogKow-värde.

UV-filter i solprodukter undantas från kravet eftersom de behövs i solprodukter i större mängder än 5 % och de måste vara stabila i produkterna så att de inte uppfyller kravet för snabb nedbrytbarhet. Eftersom UV-filter ofta inte är potentiellt nedbrytbara och på grund av molekylstorleken inte kan räknas till ej-biotillgängliga ämnen uppfyller de inte heller alternativen till nedbrytbarheten. I O14 kräver vi dock att UV-filter inte ska vara bioackumulerbara och ha en lägsta giftighet på

[157] (Frauenhofer Institut Molekularbiologie und Anwandte Oekologie, 2007)

NOEC/ECx > 0,1 mg/l eller EC/LC50 > 10,0 mg/l. Detta begränsar de värsta UV-filtrana och de kan undantas från kravet. Flera kemiska UV-filter som tillåts i icke miljömärkta solskyddsmedel uppfyller inte våra krav.

Tandkräm räknas i det här kravet som leave on även om Miljøstyrelsen i Danmark anser att tandpasta må betegnes som et rinse-off produkt. I andra krav räknas tandkräm som rinse off.

Förslag till krav

Sammanlagt minst 95 viktprocent av de organiska ingående ämnena ska vara:

- lätt nedbrytbara (OECD 301 A-F) och/eller
- lägsta akvatisk toxicitet NOEC/EC_x > 0,1 mg/l eller EC/LC50 > 10,0 mg/l och inte vara bioackumulerande (logKow < 4 eller BCF < 500) och/eller
- lägsta akvatisk toxicitet NOEC/ EC_x > 0,1 mg/l eller EC/LC50 > 10,0 mg/l och vara potentiellt biologiskt nedbrytbara (OECD 302 A-C) och/eller
- lägsta akvatisk toxicitet NOEC/EC_x > 0,1 mg/l eller EC/LC50 > 10,0 mg/l och inte vara biotillgängliga (molvikt > 700 g/mol)

Undantagna är

- UV-filter i solprodukter
- fibermaterial i våtservetter

Bemärk att tensider ska vara nedbrytbara enligt O7

✉ Beräkning enligt ovan samt hänvisning till DID-listan, daterad 2014 eller senare versioner. För ämnen som inte finns på DID-listan behövs redogörelse för nedbrytbarhet/toxicitet/bioackumulerbarhet/biotillgänglighet enligt bilaga 8. Lägsta tillgängliga NOEC/EC_x/EC/LC50 värden ska användas. Om kroniska värden finns ska de användas i stället för akuta.

4.4 Specifika krav för utvalda produkttyper

Detta kapitel ställer krav på vissa utvalda produkttyper. De krav som beskrivs i detta kapitel gäller endast för de specificerade produkttyperna, men det bör understrykas att alla produkter, även de som nämns i kapitel 4.4 skall uppfylla kraven i alla andra kapitel.

Fast tvål

O21 Innehåll av EDTA och fosfonater i fast tvål

EDTA är tillåtet i begränsade mängder i fast tvål eftersom dess användning kan minska behovet av konserveringsmedel. Utan EDTA och fosfonater blir tvålen av sämre kvalitet och härsken snabbare (se tvål till höger i bild 1).

Bild 1 Tvål med EDTA (till vänster) och utan EDTA (till höger)

En gräns för den accepterade mängden fosfonater er infört eftersom fosfonater, på samma sätt som EDTA, är svårnedbrytbara. Mängden fosfonater begränsas genom O18 (aNBO och anNBO) men begränsas ytterligare här. När de till slut bryts ner till fosfor bidrar också fosfonater till övergödning.

Vi har information om att tvålproducenterna kan använda så mycket som 0,5 % av vardera EDTA och fosfonater, och att detta kan sänkas till så lite som 0,02 % av varje, exempelvis genom användning av högkvalitativa fettsyror[158], se bild 2.

Bild 2 Intervallen av EDTA och fosfonater i fast tvål

Ett gränsvärde på 0,6 mg/g AI (eller 0,06 % av AI) för den totala EDTA-halten och fosfonater er strikt men inom rimliga gränser.

Kravet har inte ändrats jämfört med tidigare kriterieversionen.

[158] (Frejl, 2009)

Förslag till krav

Ethylenediaminetetraacetic acid (EDTA) och dess salter (t.ex. CAS nr 64-02-8) accepteras i fast tvål.

Sammanlagd tillsatt mängd av EDTA och dess salter samt fosfonater ska maximalt vara 0,6 mg/g aktivt innehåll (AI).

✉ Beräkning av mängden (mg) av EDTA och fosfonater / g AI

Läpprodukter, tandkräm och munhygienprodukter

O22 Aromämnen, färgämnen och konserveringsmedel

Eftersom konsumenten exponeras för dessa produkter via munnen bör aromer, färgämnen och konserveringsmedel i produkten vara godkända för användning i livsmedel. Enligt den finska konsumenttidningen Kuluttaja kan en applicering av läppstift tre gånger per dag leda till ett intag på upp till 15-20 gram läppstift om året genom absorption och sväljning.[159]

Aromer har inte E-nummer (enligt förordning 1333/2008 om livsmedelstillsatser bör ämnen inte betraktas som livsmedelstillsatser när de används för att ge arom och/eller smak) men de är numera listade på förordning 872/2012 och kan hittas på en on-line databas: https://webgate.ec.europa.eu/sanco_foods/main/?sector=FFL&auth=SANCAS. Därför accepteras inte längre ett intyg från tillverkaren att aromen är godkänd för livsmedel som dokumentation utan krävs ämnets unika identifieringsnummer (FL-nummer) i unionsförteckning över aromämnen (bilaga i 872/2012). Annars är kravet är detsamma som i den senaste kriterieversionen.

Förslag till krav

Aromämnen, färger och konserveringsmedel som används i dessa produkter ska vara godkända som livsmedelstillsatser.

✉ Angivelse av E-nummer. För aromämnen angivelse av FL-nummer.

Hårfärger

O23 Hårfärger

EU:s vetenskapliga kommitté SCCS/SCCP/SCCNFP har undersökt lawsone och henna flera gånger. Bland annat i 2001 konstaterade de att Lawsone (färgämne i Henna, CI 75480, CAS 83-72-7) är mutagent in vitro och in vivo och att det inte är lämpligt att användas som icke-oxiderande färgämne för hårfärgningsmedel.[160] Senare fastställer SCCS/SCCP att de anser att den inlämnade informationen är otillräcklig för att möjliggöra en säker användning av ämnet som hårfärgningsmedel.[161] Det senaste opinion från 2013[162] konstaterar dock att Henna som innehåller max 1.4 % lawsone är tryggt att använda då 100 g Henna powder blandas med 300 ml kokande vatten. De påkallar också reevaluering av genotoxicitet av lawsone. Ur försiktighetsprincip utesluter Nordisk Miljömärkning användningen av Lawsone (färgämne i Henna, CI 75480, CAS 83-72-7).

[159] (Kuluttaja, 1996)
[160] (SCCNFP, 2001)
[161] (SCCP, 2005)
[162] (SCCS, 2013)

Flera hårfärger är sensibiliserande. Många har dock inte harmoniserade klassificering som sensibiliserande med H317 och/eller H334 även om SCCS har bedömt dem vara sensibiliserande/allergiframkallande. Hydroxyethyl-3,4-methylenedioxyaniline HCl (CAS 94158-14-2) och Hydroxypropyl bis(N-hydroxyethyl-p-phenylenediamine) HCl, (CAS 128729-28-2) är exempel på sådana hårfärger. Nordisk Miljömärkning förbjuder därför alla hårfärger som SCCS har bedömt vara sensibiliserande/allergiframkallande även om de inte är klassificerat med H317 och/eller H334.

Det är osäkert om vi, med kraven ovan och med tanke på hur dagens hårfärger ser ut, kan få Svanenmärkta hårfärger. Men genom produktutveckling hoppas vi att i framtiden få de bästa hårfärgerna Svanenmärkta.

Förslag till krav

Lawsone (CAS nr 83-72-7) får inte ingå i produkten.

Hårfärger som SCCS har bedömt vara sensibiliserande/allergiframkallande får inte ingå i produkten även om de inte är klassificerade med H317 och/eller H334.

☒ Bilaga 1 eller motsvarande intyg ifylld och undertecknad

Våtservetter

O24 Material

Våtservetter är kosmetiska produkter som består av ett bärarmaterial och kemiska ingredienser (möjligen angivna som "vätska"). Bärarmaterialet är ofta gjorda med non-woven teknik och består ofta av textil/ fibermaterial (viskos, polyester) men kan även tillverkas av papper eller andra naturfibrer (t.ex. bambu). Eftersom flera studier har visat att produktionen av dessa typer av material/produkter kan ha en betydande inverkan på miljön, har krav införts för bärarmaterialen.

Kriterier för Svanen och EU Ecolabel finns för både textiler och hygienprodukter där krav redan fastställts för relevanta typer av bärarmaterial. Således hänvisas det till dessa kriteriedokument för krav på bärarmaterial.

Nordisk Miljømærkning har ved analyse af vådservietter fået kendskab til, at stoffer som MI (methylisothiazolinone), CMI (methylchloroisothiazolinone) og glutaraldehyd kan anvendes i procesvand ved fremstilling af nonwoven og viskose. MI, CMI og glutaraldehyd er sensibilerende stoffer, og i Svanens kosmetiske produkter tillader vi ikke sensibiliserende stoffer klassificeret med H334 eller H317, se krav O5. I miljømærkningskriterierne for tekstiler, hygieneprodukter eller papir/tissue stilles der ikke krav til proceskemikalier, hvorfor det ikke kan udelukkes, at servietmaterialet/bærematerialet kan indeholde rester af sensibiliserende stoffer fra procesvand.

Kravet har ändrats i att det inte längre är möjlit att använda papperskriterier. Det hänvisas också till version 6 av Svanens Hygienkriterier.

For at sikre, at der ikke findes sensibiliserende stoffer i svanemærkede vådservietter skal producenter af alle bærematerialet/servietten erklære eventuel anvendelse af sensibiliserende stoffer som MI, CMI og glutaraldehyde eller andre stoffer klassificeret med H334 eller H317 i procesvand. Hvis der erklæres anvendelse af sensibiliserende stoffer skal bærematerialet/servietten analyseres for det/de pågældende sesibiliserende stoffer. En analyse skal vise indhold < 0,10 ppm af hvert sensibiliserende stof.

Forslag til analysemetode for MI/CMI:

Detektionsgrænse skal være <0,10 ppm af det pågældende stof.

Analysen skal gennemføres på en standard serviet, ca. 4,8 g.

Væskekromatografi -Massespektrometri/Massespektrometri (LC-MS/MS)

Gaskromatografi/Massespektrometri (GS/MS)

Förslag till krav

Material i våtservetter ska uppfylla minst ett av följande krav för relevant fibertyp (andra fibertyper kan inte användas):

Viskos, non-woven, polymerer (PE, PP, PET):
Material ska uppfylla kraven i Nordisk Miljömärknings kriterier för Hygienprodukter version 6.0 eller senare, eller EU Ecolabel kriterier för absorberande hygienprodukter 2014/763/EU av den 24 oktober 2014 eller senare, se bilaga 5.

OBS: Kravet omfattar också viskos baserat på bambusfiber.

Tilläggskrav för material, som uppfyller EU Ecolabels kriterier:

Bindemedel, bläck och färgämnen, parfymämnen, lotioner eller silikon som specificerat i Kriterium 6: Andra material och komponenter får inte ingå i materialet.

Textilmaterial av viskos, bomull samt andra naturfiber:
Textilfibrer som används till Svanenmärkta våtservetter ska ha licens enligt, eller uppfylla kraven till, Nordisk Miljömärknings kriterier för textiler version 4.2 eller senare eller EU Ecolabel av Textilprodukter 2014/350/EG av den 5 juli 2009 eller senare, se bilaga 5.

Processvatten:

Sensibiliserande ämnen med H317 och/eller H334 kan användas i processvatten av våtservettmaterialet enbart om koncentration i bärmaterial/servett är <0,10 ppm per sensibiliserande ämne.

☒ Alla material:

Eventuell kopia av licens från Nordisk Miljömärkning eller kontrakt för EU Ecolabel∗, där materialet framgår.

∗ inkl. tilläggskrav beskriven ovan

Alternativt dokumentation enligt, se bilaga 5:

- Nordisk Miljömärknings kriterier för hygienprodukter version 6.0 eller senare

- EU Ecolabel till absorberande hygienprodukter 2014/763/EU av den 24 oktober 2014 eller senare samt tilläggskrav beskriven ovan

- Nordisk Miljömärknings kriterier textiler version 4.2 eller senare

- EU Ecolabel for textilprodukter 2014/350/EU av 5 juni 2014 eller senare

☒ Processvatten:

Undertecknat intyg angående användning av sensibiliserande ämnen i processvatten av våtservettmaterialet, bilaga 6 kan användas.

Om sensibiliserande ämnen används ska det bifogas en analysrapport, som visar <0,10 ppm för varje sensibiliserande ämne, se bilaga 5 för närmare beskrivning.

”Rinse off”-produkter för djur

O25 Parfym och färgämnen i rinse-off produkter för djur

Nordisk Miljömärkning vill fortsätta med Svanenmärkning av rinse-off produkter riktade till djur även om de inte omfattas av förordningen om kosmetiska produkter.

Schampo och tvål för djur sköljs ner i avloppssystemen precis som schampo och tvål för människor. Dessutom utsätts användaren för samma kemikalier. Dessa produkter bör därför uppfylla samma allmänna krav som vanliga kosmetiska produkter.

Varken parfymer eller färger tillåtna i schampo för djur. Det finns ingen funktionell anledning eller säkerhetsanledning att lägga till dessa ämnen i schampo och därför är de inte tillåtna. Även om detta argument rimligen kunde gälla för produkter riktade till människor också, inser vi att det finns starka konsumentbehov som främjar kosmetika med färg och parfym.

Eftersom djurägaren kommer i kontakt med produkten på samma sätt som med schampo eller tvål för människor, ska de uppfylla samma krav som vanlig kosmetika då det gäller ingående ämnen och deklaration av ingående ämnen. Det vill säga att vi tillåter tillexempel bara de konserveringsmedel som är listade i kosmetika förordningen[163] i de mängder som finns listade (förutsatt att de uppfyller våra andra krav). Användarens hälsa är motiveringen bakom kravet.

Kravet har inte ändrats jämfört med tidigare kriterieversionen.

Förslag till krav

Parfym och färgämnen får inte ingå i djurvårdsprodukter som sköljs av (”rinse off”-produkter).

Produkter ska följa EU:s Kosmetikförordningen 223/2009/EG när det gäller ingående ämnen och deklaration av ingående ämnen.

☒ Etikett.

☒ Bilaga 1 eller motsvarande intyg ifylld och undertecknad.

4.5 Krav på emballage

Beskriv kravområdet, hur kravet ställs och vid behov hur det förändrats från tidigare.

Emballaget utgör ofta en relativt stor del av en kosmetisk produkt. Flerskiktade produkter är vanliga, särskilt lyxprodukter. Det anses viktigt att minska mängden förpackningsmaterial med ett allmänt krav som sätter en gräns för den totala emballagemängden jämfört med emballagets innehåll.

[163] (EU, 2009)

O26 Mängden emballage

Kravet har skärpts på två olika sätt: formeln har skärpts och i att två lager av emballage tillåts nu enbart då det säljs 2 produkter tillsammans. Detta för att undvika onödigt användning av emballage. Enligt våra egna mätningar ökar också transportvolymen av tuber om det finns en extra kartong på dem.

Det finns dock 2 undantag:

1) För att minska spillet (se även krav O29) tillåter vi två lager i spray/pumpprodukter med "airless"-system (se t.ex. http://da.pt-dispensers.com/produkter/skoenhed-personlig-pleje/airless, http://ampulla.eu/AIRLESS-DISPENSERS/c-1-236/) eller liknande system där det finns en påse på behållaren och innehållet sugs ut när pumpen trycks på.

2) Det andra undantaget är för en liknande system för aerosoler då aerosol inte behövs:

Emballage til aerosol-produkter kan bestå af metal (aluminium, jern, blik, tin) eller af plastik (PET). En ny emballagetype, der består metal + pose med ventil (BOV=Bag-On-Valve), findes kommet på markedet.

Ved anvendelse af de traditionelle metal- og plastikemballager anvendes gas som drivmiddel. De mest almindelige drivmidler er de flygtige gasser propanbutan (LGP), isobutan og dimethylether (DME), samt de inerte gasser CO2 og N2. DeMythe®LDD er ny variant af DME variant baseret på bioethanol[164], men det er forholdsvis dyr gas, der endnu ikke udbredt. Propanbutan (LGP), isobutan og dimethylether (DME) er brandfarlige gasser. CO2 og N2 er inerte gasser, der kun anvendes i kombination med propanbutan el. isobutan. Afhængig af det kosmetiske produkt anvendes gasserne alene eller i kombination, f.eks. propanbutan+ CO2. Forholdet mellem produkt og gas har betydning for spild. Hvis der haves for lidt gas i forhold til produkt, fås rest af produkt i beholderen som må kasseres. Hvis der haves overskud af gas i forhold til produkt, fås rest af gas i beholderen som må kasseres. Da forholdet mellem produkt og gas varierer fra produkt til produkt (typisk 40-70% gas, hvis propanbutan og DME anvendes), kan Nordisk Miljømærkning ikke stille et styrbart krav til forholdet mellem produkt og gas.

BOV-systemet består af en beholder, hvori der haves en pose, hvor ventilen sidder, se figur 3.[165] Beholderen er lavet af aluminium el. blik og posen er coated med aluminium. BOV-systemet kan anvendes til solcreme, barberskum, - gel og hårstylingsprodukter. Fordelene ved BOV-systemet er, at der ikke anvendes gas for at få produktet ud af beholderen, samt at emballagen kan tømmes 100%. På baggrund af dette, er der lavet en undtagelse for dobbeltemballage for aerosolprodukter, hvor der ikke anvendes gas.

[164] (AkzoNobel)
[165] (AURENA Laboratories)

Figur 3 BOV-systemet[166]

Det är svårt att jämföra emballagebehovet för olika kosmetiska produkter. Produkter med låg volym, såsom ögonskugga, har mycket större förpackningar per produktvolym jämfört med produkter med hög volym som de flesta schampon.

En formel som tar hänsyn till produktens volym, mängden återvunnet material efter konsumentledet, återanvändbara/påfyllningsbara förpackningar och möjlig pump för att underlätta korrekt dosering skapades för version 2. Det har nu skärpts betydligt till version 3. Grunden för bestämning av konstanterna var data från dagens Svanenmärkta produkter (140 st). Alla data ritades upp på ett diagram och konstanterna bestämdes iterativt med tanken att kraven bör vara realistiska men skärpa. Förpackningsberäkning för våtservetter ska göras genom att mäta volymen på innehållet (bärmaterial) som ett rätblock, l x b x h.

Materialfaktorvärden ger en ungefärlig ”miljö-vikt” som representerar energiförbrukningen per kg av olika material. Eftersom metaller är tillåtna endast för särskilda typer av produkter utvecklades ingen särskild materialfaktor för dem.

$\sum\left(\mathrm{mf_i}\cdot Vikt_{\text{material i}}\cdot\frac{(2-\mathrm{rf_i})}{2}\right)$ uttrycker en önskan att begränsa emballagets totalvikt och gynna användningen av t.ex. återvunnen plast efter konsumentledet och tar hänsyn till vilken material används (mf_i) samt fraktionen återvunnet material (rf_i).

$\frac{-Vikt_{\text{pump}}}{2}$ innebär att bara "hälften" av vikten av en doseringspump ingår i beräkningen. Vi vill tillåta denna extra vikt eftersom korrekt dosering är en viktig aspekt vad gäller produkternas miljöbelastning och en doseringspump kan underlätta korrekt dosering.

[166] (AURENA Laboratories)

$\frac{1}{t}$ ingår i formeln för att främja direkt återanvändning av emballagematerialet, t.ex. med hjälp av refillprodukter. Returtal t är som standard 2 när påfyllning erbjuds, men om t.ex. försäljningsstatistik kan visa att fler påfyllningar än produkter säljs kan ett högre värde användas i beräkningarna. Om t.ex. två påfyllningar säljs för varje produkt, kan t vara 3. Motsvarande massa refillförpackningar måste tas med i beräkningarna för att se till att påfyllningar leder till en total minskning av emballagemängden.

$8 \times \ln(\mathrm{Vol}_{\mathrm{produkt}} + 1)$beskriver den logaritmiska ökningen som en funktion av produktens volym. Detta motsvarar det relativa behovet av mer emballage per volym för produkter med liten produktvolym, t.ex. 20 ml kräm jämfört med 500 ml schampo. Konstanten (8) bestäms iterativt Den har ändrats jämfört med version 2

$0.004 \times \mathrm{Vol}_{\mathrm{produkt}} + 2$ är en linjär funktion som tar hänsyn till att ökad produktvolym kräver större förpackningar. Konstanten (0,004 och 2) bestäms iterativt. De har ändrats jämfört med version 2

Dekorativ kosmetik är en produkttyp som skiljer sig mycket från cremer, lotions och schampo. Det har i kravet ovan inte tagits hänsyn till att så små produkter (dekorativ kosmetik) har en förhållandevis större mängd emballage även om mängden emballage i sig är mycket liten. Nordisk Miljömärkning har genomfört en intern undersökning av typen och mängden emballage använd i dekorativ kosmetik insamlad från anställda på Nordisk Miljömärkning. Denna undersökning visade att det är stora skillnader i både typ och mängd emballage både mellan de olika produkttyperna och inom samma produkttyp. Detta gör att det är möjligt att ställa krav, som vissa produkter kan uppfylla och andra inte kan uppfylla. Baserat på undersökningen blev kravet satt till mängden emballage i dekorativ kosmetik till 80 % av produktens totala vikt.

Mycket stora förpackningar som kan användas tex i B2B tvålar eller schampo är också svåra att ta hänsyn till i det skärpta kravet ovan. Det är då tal om stora dunkor och liknande. De har dock mycket mindre emballage jämfört med innehållet än andra kosmetiska produkter. Emballage används inte heller som marknadsföringsmetod i B2B produkter och överdrivna emballage är därför inte ett problem. B2B emballage på > 2 liter är därför undantagna av kravet.

Förslag till krav

- Mer än en lager emballage tillåts enbart då flera än 1 produkt/enheter säljs tillsammans. Mer än två lager emballage tillåts inte.

  Undantag: För spray och pumpprodukter med "airless"-system som minskar spillet tillåts dubbelemballage (behållare+påse inuti) För aerosol-produkter till hårstyling och rakskum/-gel, som det inte använder gas tillåts dubbelemballage (metalbehållare + påse med ventil).

- Emballaget ska uppfylla följande beräkning. Se mer information och räkne-exempel i bilaga 4. Kalkylblad för beräkning finns att tillhandahålla från Nordisk Miljömärkning.

$$\frac{\sum\left(\mathrm{mf_i}\cdot \mathit{Vikt}_{\mathrm{material\,i}}\cdot\frac{(2-\mathrm{rf_i})}{2}\right)-\frac{\mathit{Vikt}_{\mathrm{pump}}}{2}}{\mathrm{t}}\leq 8\cdot\ln\left(\mathrm{Vol_{produkt}}+1\right)+0.004\times\mathrm{Vol_{product}}+4$$

mf_i = material faktor för materialtyp i delat till följande 4 grupper av material:

mf_{glas} = 0,2

$mf_{papper/kartong}$ = 0,6

$mf_{laminat}$ = 1,1

$mf_{andra\ materialen}$ = 1,0

$Vikt_{material\ i}$ = vikten av emballagekomponent i (inkl. etikett + infoblad) i gram

rf_i = fraktionen av mängden återvunnet material i efter konsumentledet (PCR).

$Vikt_{pump}$ = vikten av eventuell doseringspump i gram

t = returtal, t=1 som inte återanvänds till samma användningsändamål.

ln = den naturliga logaritmen

Volprodukt = volymen av produkten i ml

Följande undantas

- För dekorativ kosmetik gäller följande:

$\frac{\Sigma(V_{emballage,i}+V_{icke-återvunnet,i})}{2*V_{produkt,total}}\leq 0{,}80$

$V_{emballage}$, i = vikten av emballagekomponent i

$V_{icke\text{-}återvunnet,\ i}$ = vikten av icke-återvunnet material i emballagekomponent i (om det inte är återvunnet material i emballagen är $V_{icke\text{-}återvunnet} = V_{emballage}$)

$V_{produkt,\ total}$ = vikten på slutprodukten (emballage plus innehåll)

Observera: Som dekorativ kosmetik räknas mascara, eyeliner, eyeprimer, ögonbrynspenna, ögonskugga, puder/rouge, concealer, primer, nagellack, läppstift, läppglans och liknande produkter.

- För B2B förpackningar med volym på > 2 liter behövs ingen beräkning.

✉ Beskrivning av emballage.

✉ Vikten av primäremballage och produkt samt beräkning enligt ovan (Kalkylblad för beräkning finns att tillhandahålla från Nordisk Miljömärkning).

O27 Typ av emballage

Med kravet på att alla emballagedelar skall kunna sorteras var för sig (med undantag av plast och plast-papper laminater) vill Nordisk Miljömärkning främja återvinningen av emballage och utvecklingen av emballage som är återvinningsbara, eftersom detta är viktigt för ett hållbart samhälle. Emballage för dekorativ kosmetika består ofta av flera material (glas, metall, plast) som inte kan skiljas från varandra, men även här finns det alternativ. Kravet är att papper, kartong, plast, metall och glas måste kunna skiljas åt, även om vi inser att inte alla kommuner i Norden samlar in de olika materialen. Trycksatta pumpar och sprejflaskor undantas eftersom det inte finns några alternativ till dessa.

Pigmenten/tryckfärg i/på plastemballagen kan ge anledning till att recirkuleringsprodukten inte kan användas som recirkulerat klar plast,[167] men för att inte reducera kundernas efterfrågan på Svanenmärkt kosmetika har vi valt inte att ställa krav på pigment och tryckfärg, vilket också gäller användningen av t.ex. metallsilver som pigment i plasten eller en hotfoil. Plastlaminat och plast-papperlaminat accepteras på bakgrund av att även om de inte kan materialsorteras till plast, kan de vara ett lättviktat alternativ till plastflaskor i vissa applikationer. Både laminater kan användas som energiavfall. Laminat är ett material som består av flera olika skikt som sitter ihop ovanpå varandra. I plastlaminat är alla skikten plast och i plast-papperlaminat finns det både papper och plast sikten. På bakgrund av laminatens bristande förmåga till återanvändning har de en särskild materialfaktor på 1,1, som ska användas för plastlaminaten. Dekorativ kosmetika är undantagen på grund av emballagens komplexa natur.

Förslag till krav

Alla delar i emballaget ska kunna sorteras var för sig (papper, kartong, plast, metall, glas) utan att verktyg måste användas. Delar av blandade material som inte kan sorteras i ovan nämnda kategorier är inte tillåtna med undantag av pumpdelar.

Detta krav gäller inte tryckbehållare eller dekorativ kosmetik, plastlaminat eller plast-papperlaminat.

✉ Materialspecifikation inklusive beskrivning av alla komponenter (kapsyl, pump, lock, osv.).

O28 Emballagemateriał - Metall

Plast

PVC og andet halogeneret plast udelukkes på grund av uønskede miljøpåvirkninger ved bortskaffelse af disse plasttyper, samt at de kan indeholde stoffer med uønskede sundhedseffekter[168]. Dette gælder specielt for stabilisatorer og blødgører. Derudover kan nogen af fremstillingsteknikkerne til fremstilling af klorgas til produktion af PVC være mere miljøbelastende end andre teknikker.

De fleste flasker, der anvendes til emballering af kemisk-tekniske produkter består af polypropylen (PP) eller polyethylen (PE), men visse typer emballage kan teoretiskt består af PVC. Auraprint, som leverer etiketter til finske kemisk-tekniske producenter, der har licens til Svanen, mener at de mest almindelige materialer, der anvendes til etiketter er PP, PE, PET og papir.[169] Auraprint er gået bort fra at lave etiketter af PVC, og mener at de fleste andre producenter også er stoppet med brugen af PVC i etiketter. Risken at få PVC emballage især for kosmetiske produkter og PVC-etiketter anses vara så liten att kravet har strykits.

Papper, kartong eller pappemballage

Blekning med elementärt klor släpper ut en betydande mängd klorerade organiska ämnen och dioxin i avloppsvattnet. På grund av detta är det sedan 1994 förbjudet att användas i de nordiska länderna. De alternativa blekningsmetoder som ersatte blekning med elementärt klor är TCF (totalt klorfritt) och ECF (fritt från elementärt klor). Det finns mycket liten risk för att blekning med elementärt klor fortfarande

[167] (Plastindustrien i Danmark, 2010)
[168] (COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, 2000)
[169] (Ääritalo, 2012)

sker i andra länder. Därför stryks krav på ett förbud mot användningen av blekningsmetoder med elementärt klor vid tillverkningen av förpackningar för Svanenmärkt kosmetika.

Metallemballage

Sprejburkar i metall används vanligen för t.ex. hårvårdsprodukter, raklödder etc.

Nordisk Miljömärkning vill inte utesluta sprejflaskor i situationer där de behövs och på så sätt helt utesluta vissa produkttyper från Svanenmärkning.

Nymetall har betydligt högre CO2-utsläpp (upp till 95 % mer, beroende på metall och process) och deras produktion kräver betydligt större mängder energi (upp till 95 % mindre, beroende på metall och process) än sekundära metaller (från skrot).[170] All användning av metall har dock en effekt på nettoanvändning av nymetall. Metaller får därför endast användas då inga andra alternativ finns tillgängliga. Dessa användningsområden är enligt vår mening hårvårdsprodukter och raklödder (skum och gel). Små metallbitar såsom tätningsfolie vid öppningen är också tillåtna.

Användningen av CFC- och HCFC-föreningar som drivgas begränsas i Montreal-protokollet om användningen av ozonnedbrytande ämnen, vilket inom EU har införts genom förordning 2037/2000/EG. CFC- och HCFC-föreningar är endast tillåtna i vissa specifika funktioner (kosmetikaförpackningar ingår ej). CFC-föreningar som drivgas har ersatts av kolväten (tex N-Buthan/Isobutan), dimetyleter (DME), N2 eller trans-1,3,3,3-Tetrafluoroprop-1-ene. Blandningar av propan och butan (LPG)m, Propanbutan och CO2 samt Isobutan och DME används också. Utöver detta har även F-gaser (t.ex. HFC-152a) använts som ersättning för CFC. Användningen av F-gaser begränsas också i EU:s förordning 842/2006/EG. De flesta fluorerade växthusgaser som identifieras i denna förordning har en hög global uppvärmningspotential. Eftersom dessa föreningar redan är förbjudna har inga krav ställts på drivgaser.

I den interna undersökningen af dekorativ kosmetik som Nordisk Miljömärkning genomförde fann man att största delen av emballagen hade ett innehåll av metall av olika anledningar. För att ge möjlighet för att miljömärka en bred grupp av produkter så har det valts att tillåta upp till 15 % metall i emballagen. Det skulle göra det möjligt att stabilisera produkten utan allt för stor användning av metall. Speglar tillåts dock inte då de anses för onödvändiga och bidrar med mycet extra metall och vikt i emballagen.

Metalldelar tillåts i dekorativ kosmetik om den sammanlagda vikten av alla metalldelar per enskild produktenhet är mindre eller lika med 15 gram.

Glass

Glass är ett tungt material som begränsas av krav O26 Mängden emballage. Inga särskilda krav på galss har dock inte ställts.

[170] (Metal Packaging Europe)

Förslag till krav

Metallemballage får bara användas i sprayflaskor/drivgasflaskor för hår-stylingprodukter och rakkräm.

Smådelar av metall, t.ex. delar i en handpump eller förseglingsfolie över mynningen är tillåtna.

Metalldelar tillåts i dekorativ kosmetik om mängden metall inte överstiger 15 % av emballagevikten. Metalldelar tillåts i dekorativ kosmetik om den sammanlagda vikten av alla metalldelar per enskild produktenhet är mindre eller lika med 15 gram. Spegel tillåts inte som en del av emballagen.

☒ Bilaga 8 eller motsvarande intyg ifylld och undertecknad.

☒ För metallemballage: Emballageprov/varuprov/bild på emballage. Redogörelse för innehåll av metallinnehåll i förpackningar till dekorativ kosmetik

O29 Doserbarhet / Doseringsanordning och tömningsgrad

Doserbarhet

Överdosering av produkten ökar dess inverkan på miljön, men leder inte till större effektivitet. Krav på doserbarhet/doseringsanordning har värderats vara inte styrbar för andra än flytande tvål med dispenser. Därför har kravet strykats i version 3. Maxdosen vid 1 tryck för flytande handtvål är samma som i version 2. Maxdosen är relaterad till CDV-kravet (O19).

Tömningsgrad

Hvis der sidder meget produkt tilbage i emballagen, når denne kasseres, fås et stort spild af produkt. For at mindske dette spild indføres krav til emballagens tømningsgrad. Enligt en rapport av Institute for European Environmental Policy hjälper följande saker att minimera spillet: stort munstycke, genomsynlig emballage, möjlighet att vända emballage upp och ner samt att de är lätt att stänga.[171]

Enligt EU Ecolabels tekniska rapportet till kriterier för kosmetika[172] finns det dock ingen universal sanning om saken utan emballage ska anpassas till olika produker och situationer. Eftersom det fanns ingen metodologi hur parametrerna så som produkt design och minimering av produkt kvar i emballage kan definieras, utveckalde EU Ecolabel sitt eget system, som kan användas i Nordiks Miljömärkning också. Restmängden av produkt kvar i emballaget (R), som ska vara under 10 % ska räknas med följande formel:

$R = ((m2-m3) / (m1-m3)) \times 100 (\%)$

där:

m1= mass av primärembalage och produkt (g)

m2= mass av primäremballage och rstmängen av produkt i normala förhållanden (g)

m3= mass av tom och ren primär emballage (g)

[171] (Institute for European Environmental Policy, 2004)
[172] (EU Ecolabel, 2013)

Normala förhållande definieras som:

- Tub: Tryck för på primäremballage successivt. Då det i 5 tryck i rad inte har kommit något ut av emballagen anses emballagen vara tom. Korken får inte tas isär eller vatten introduceras i emballagen.
- Spray: Tryck på munstycken successivt. Då det i 5 tryck i rad inte har kommit något ut av emballagen anses emballagen vara tom. Munstycken får inte tas isär eller vatten introduceras i emballagen
- Burk: Produkt tas med pek- och långfinger noggrant. Korken får inte tas isär eller vatten introduceras i emballagen.
- Flaska: Flaskan vänds upp och ner. Efter att avrinningen inte längre är kontinuerlig, lämnas flaskan upp och ner för två minuter till. Korken får inte tas isär eller vatten introduceras i emballagen.
- Om en annan typ av emballage används, ska metod för tömning accepteras av Nordisk miljömärkning.

Kravet är nytt och det önskas kommentarer på den på remiss. Kravnivån är det samma som på EU Ecolabel

Förslag till krav

För flytande tvål ska ingen pump eller dispenser som säljs i samband med produkten ge mer än 2 g tvål per fullt tryck

Tömningsgrad ska vara 90 % och ska beräknas efter formeln och med hänsyn till tömningsmetoderna i bilaga 4.

☒ Vägningsresultat av flytande tvål/industritvål per fullt tryck.

☒ Dokumentation av tömningsgrad enligt bilaga 4

4.6 Krav på konsumentupplysning

Syftet med kraven på konsumentinformation är att ytterligare minska produktens miljöpåverkan och garantera konsumentens säkra användning.

O30 Claims om ekologi

Kosmetika säljs idag ofta med påståenden om ekologiska ingredienser i marknadsföringssyfte. Dessa påståenden måste, för Svanenmärkta produkter, grundas på fakta för att upprätthålla miljömärkets och de märkta produkternas trovärdighet. Därför krävs det att odlingen ska uppfylla EU:s ekologiförordning 889/2008, vilket ska dokumenteras med ett certifikat. EU:s förordning omfattar endast märkning av livsmedel.

Förslag till krav

Om det på produkten anges att den är/innehåller ekologiska råvaror ska EU:s ekologiförordning 889/2008 uppfyllas.

Det anges till exempel med en stjärna efter ingående ämnet på INCI-listan och med följande text: ”Ekologisk enligt EU889/2008”

☒ Etikett

☒ Certifikat över de ekologiska ingående ämnena

O31 Informationstext – Solskyddsprodukt

En vanlig missuppfattning bland konsumenterna är att solskyddsmedel ger dem möjligheten att vistas i solen längre samtidigt som de är tillräckligt skyddade. För att öka säkerheten för konsumenten bör man informera dem om att användningen av solskyddsmedel är en bra idé, men det är inte det bästa skyddet mot solens skadliga strålar. Dessutom vet många konsumenter inte hur mycket solkräm de ska använda för att uppnå den skyddsgrad som anges av solskyddsfaktorn på produkten. Det är således ett krav att Svanenmärkta solskyddsmedel är försedda med en obligatorisk text som uppmärksammar konsumenterna på dessa punkter samt ger information om dosering. Der gøres en undtagelse for dagcreme/ansigtscreme med UV-filter og lav solbeskyttelse (SPF 6-10), hvor tekster vedrørende dosering ikke skal angives på emballagen, mens oplysning om SPF-faktor skal angives. Gäller för hårprodukter också???Sökanden kan uttrycka dessa meningar på annat sätt så länge som innebörden är tydlig och andemeningen bevaras. Ovanstående meningar är i linje med EU: s allmänna rekommendationer gällande effektivitet och märkning av solskyddsmedel[173]

Förslag till krav

Solskyddsprodukt ska vara försedd med en vägledande dosering och ha följande eller motsvarande informationstext på etiketten (enligt 2006/647/EG, EU, 2006):

- ”Det effektivaste skyddet mot solens strålar är att hålla sig i skuggan eller vara påklädd.”
- ”Det är viktigt att den rekommenderade doseringen följs, annars ges inte det förväntade skyddet.”
- ”Applicera krämen ofta så att du är skyddad hela tiden, särskilt när du svettas eller när du har badat och torkat dig.”

Kontakta Nordisk Miljömärkning för informationstexter som gäller för aktuellt land.

Märkning av solskyddsprodukter med SPF-faktor ska följa Kommissionens rekommendation den 22 september 2006 (EU, 2006), och följande märkningar ska användas på produkten:

- Solskyddsfaktor 6 och 10: Lågt skydd
- Solskyddsfaktor 15, 20 och 25: Medium skydd
- Solskyddsfaktor 30 och 50: Högt skydd
- Solskyddsfaktor 50+: Mycket högt skydd

✉ Etikett eller emballageprov.

O32 Informationstext - specifika produkter

För att minska effekterna av papper/bomull och kosmetiska produkter på vattenmiljön och avloppsreningsverk krävs en informationstext som upplyser om korrekt bortskaffande av papper/bomull i förpackningen. Samma gäller för material i våtservetter.

Nagellack och nagellackborttagningsmedel innehåller lösningsmedel och bör därför sorteras som farligt avfall. Lösningsmedel som används som drivgas i aerosolflaskor finns kvar i flaskan då produkten tar slut och bör därför sorteras som farligt avfall.

[173] (EU, 2006)

Därför krävs en informationstext med råd om korrekt hantering när det finns rester av produkten kvar i förpackningen. Kravet har inte ändrats jämfört med föregående kriterieversioner.

Förslag till krav

På följande produkter:

- Rengöringsprodukter, t.ex. rengöringslotion och ögonsminkborttagningsmedel
- nagellackborttagningsmedel
- våtservetter

ska följande eller motsvarande informationstext framgå på etiketten: ”Undvik att kasta produkten / bomull eller papper med produkten på i toaletten eller avloppet. Kasta det i sophinken istället.”. Även piktogram accepteras.

På följande produkter:

- nagellack
- nagellackborttagningsmedel

ska följande eller motsvarande informationstext framgå på etiketten: ”Undvik att kasta föråldrad/kasserad produkt i toaletten, avloppet eller sophinken. Lämna det vid miljöstationen för farligt avfall i stället.”.

Kontakta Nordisk Miljömärkning för informationstexter som gäller för aktuellt land.

✉ Etikett eller emballageprov.

4.7 Krav till effektivitet/kvalitet

O33 Effektivitet/kvalitet och marknadsföringsclaims

Effektiviteten/kvaliteten hos Svanenmärkta produkter måste vara tillfredsställande. Eftersom kosmetiska produkter som omfattas av kriteriedokumentet täcker ett så stort utbud av olika produkter och det inte finns några internationellt standardiserade tester inom detta område (med undantag för solkrämer), har Miljömärkning beslutat att lämna kravet så öppet som möjligt. Cosmetics Europes (tidigare Colipa) riktlinjer för utvärdering av effektiviteten hos kosmetiska produkter ger råd till vad som det ska tas hänsyn till då produkter utvärderas med sensoriska tester av människor, antingen av konsumenterna eller i expertpaneler/av experter. Det ges också riktlinjer till laboratorietester, både till ex vivo och in vitro tester. Det ges också riktlinjer till vilken information som ska finnas i testproceduren och i testrapporten. Cosmetics Europes riktlinjer[174] kan följas då de lever upp till de krav som ställs som minimum. I bilaga 8 anges de minimum krav som ställs på testrapporter som dokumentation för effektiviteten/kvaliteten av produkterna.

Cosmetics Europes riktlinjer hävdar också att “Styrkande av kosmetiska påstående bör vara en integrerad del av produktutveckling och design och inte bli gjort efter utveckling bara för att stödja kommunikation av produktens prestanda och fördelar.” Det är även bakgrund till Nordisk Miljömärknings krav till att testen som minimum ska innehålla test av de egenskaper produkten marknadsförs med.

[174] (Cosmetics Europe, 2008)

På de fleste kosmetiske produkter angives markedsføringspåstande/claims, der anpriser produkternes funktion og egenskaber. Testet bör derfor omfatta de funktioner som produkten marknadsförs för i tillägg till effektivitet/kvalitet. Detta säkerställer att påståenden om specifika fördelar med produkterna finns dokumenterade och att produkterna inte anger vilseledande information.

Då standardiserade test saknas är bedömningen oftast subjektiv, till exempel vid användartest. Bakgrunden till effektivitetskravet är att sökanden bevisar att man har gjort en aktiv insats för att bedöma effekten av produkten. Om man använder sig av en testpanel måste minst 10 personer testa produkten som sedan bör bedömas utifrån en referensprodukt. Betyget från minst 80 % av testpersonerna bör vara att produkten är lika bra som eller bättre än referensprodukten. I användartest för schampo ska man åtminstone bedöma förmågan av att rengöra samt användbarhet (dosering och hur lätt det är att breda på håret). För hudkräm ska man till exempel testa hur lätt det är att breda på huden och förmågan att fukta huden. Man kan även använda så kallat triangeltest där konsumenterna/användare testar produkten så att de använder tre produkter samtidigt; två av dessa produkter är identiska och den tredje skiljer sig från de andra två.

Dokumentation om ingrediensernas effektivitet/kvalitet är inte tillräckligt för att påvisa produktens effektivitet og kvalitet, men kan användas för att dokumentera någon marknadsföringspåstående. Følgende dokumentation kan anvendes som dokumentation for råvarers egenskabenskaber og markedsføringspåstande/-claims:

- Datablade/produktblade/præsentationer fra råvarer, hvoraf det fremgår hvem der har udarbejdet materialet og hvornår
- Videnskabelige artikler og rapporter

I princippet er alle produkter mærket med Svanen milde og skånsomme, men selv blandt de svanemærkede produkter er forskelle. F.eks. er der mindre risiko for allergi, hvis et produkt er parfumefrit sammenlignet med et parfumeret produkt, selvom Svanen stiller skrappe krav til parfume. Og et produkt, der indeholder tensider klassificeret med H318 vil det svie mere, hvis det kommer i øjet, end et produkt uden H318 klassificerede tensider. Et produkt med pH, der ligge så tæt på hudens naturlige pH (4,7-6,5), vil opfattes som mildt, mens et produkt med en væsentlig laver eller højere pH vil opfattes som mindre mildt.

Der findes mange typer af claims på de kosmetiske produkter, og i forbindelse med revisionen er claims undersøgt for 138 svanemærkede produkter. Ca. 30 % har ingen claims af produktets egenskab eller funktion. Claims for de resterende 70 % er kategoriseret i grupper med angivelse af hvorledes claimets effekt skal dokumenteres.

Mild/skånsom/blid/sikker/sensitiv/følsom/minimal eller minimerer risiko for allergi (alle produkttype). Dette kan dokumenteras genom expertbedömning eller genom testmetoder för att dokumentera mildhet, såsom HET-CAM eller test av röda blodkroppar (RBC-test) (Brantom PG et al, 1997, Ronald E. Hester et al., 2006), och dessa tester eller tester/ expertbedömningar som ger likvärdiga resultat bör användas. Observera att djurförsök inte är tillåtna. I RBC-test accepterar Svanen non-irritant och slightly irritant och i HET-CAM non-irritating och slightly

irritating. Claim mild/skånsam och liknande kan ikke dokumenteres via en konsumenttest, men kan alternativt visas utöver ovenstående tester genom att uppfylla följande tre punkter:

- inte innehåller parfymer
- innehåller < 10 % tensider klassificerade med H318
- har ett pH-värde mellan 4 och 8

Følgende egenskaber/claims skal dokumenteres via råvarers egenskaber eller alternativt kan der spørges om egenskaben i en konsumenttest:

- Blødgørende/silkeblød/blødt
- Plejende/hudplejnde/plejer/beskyttende/velplejet/beskytter/hudbeskyttende/ opretholder hudens naturlige beskyttelsesfunktion/ beskyttende/beskytter mod skader/effektiv flourbeskyttelse/beskytter mod karies, tandsten og tandkødsproblemer/beskytter og forstærker tandemaljen og mod karies
- Fugtgivende/bevare fugtbalance/udtørre ikke/udtørre ikke huden/håret/beskytter hudens normale el. naturlige fugtbalance
- Beroligende/beroligende effekt på huden/modvirker irritation/afhjælper irritation
- Nærende/styrker/styrker mundens eget forsvar/styrker hår/genopbygger (ødelagt hud)/genopbygger fedt og fugtbalance/stærk og smidig hud/regenererende (hud)/reparere (hud)
- Glans/skinnede
- Forlænger hårfarven
- Selvbrundende
- Vandafvisende
- Effektiv/effekt mod strækmærker
- Lindrende/kølende
- Modvirker svedlugt/sved
- Sliber eller fjerner døde hudcpeller

Følgende egenskaber/claims skal dokumenteres via ansøgers intern kvalitetstest eller via konsumenttest ved spørge om egenskaber:

- Vasker rent
- Let at rede
- Let at børste ud
- Afstivende
- Modvirker statisk elektricitet
- Naturlig fylde
- Opfriskende
- Velplejet/sund
- Langstidvirkende

För existerande produkter, som har funnits på marknaden under en längre tid, värderas det som att produkten redan har konsumenttestats av de kunder som köpt produkten. Försäljningstal kan då användas som dokumentation för den primära funktionen. Med primær funktion menes det som produktet er beregnet til eller produktions funktion. F.eks. Shampoo - det må det forventes at denne vasker håret rent, Balsam – det må forventes, at denne gør håret blødt og let at rede ud, Lotion/creme – det må forventes, at denne giver fugt til huden, Deo- hæmmer svedlugt Observera att försäljningen ska ha pågått i minst 3 år. Försäljningen ska vara stigande eller stabil för att kunna användas som primär effektivitet/kvalitet. Notera att försäljningstal endast kan anses som dokumentation för den produktens primära funktion och inte som dokumentation av claims.

For mange af de ofte anvendte råvarer er claims velkendte, hvorfor der ikke er behov for yderligere dokumentation for disse råvarers egenskaber og claims, se bilaga 7.

Förslag till krav

Produkten ska ha en tillfredsställande effektivitet/kvalitet. Detta kan visas genom att skicka in dokumentation i enlighet med bilaga 7. Test ska som minimum innehålla test av de egenskaper produkten marknadsförs med i tillägg till effektivitet/kvalitet. Cosmetics Europes riktlinjer för ”Efficacy Evaluation of Cosmetic Products” kan följas. För övriga testrapporter ska punkterna angivna i bilaga 7 finnas med.

Om det finns ett erkänt test (se t.ex. K38 för solskyddsprodukter), ska detta användas. För övriga produkter kan ett test vara:

- Ansökarens interna kvalitetstest, ett konsumenttest med minst 10 oberoende testpersoner, varav 80 % menar produkten är lika bra eller bättre än referensprodukten
- Ett test där man jämför med en likvärdig produkt, till exempel en triangeltest.
- För existerande produkter, som har funnits på marknaden minst 3 år, kan försäljningstal då användas som dokumentation för den primära funktionen. Försäljningen ska vara stigande eller stabil för att kunna användas som primär effektivitet/kvalitet.

Produktens egenskaper/marknadsföringspåstående kan också dokumenteras via råvarans egenskaper (med undantag av mild/skonsam och liknande), se bilaga 7.

✉ Beskrivning av dokumentation i enlighet till bilaga 7.

✉ Om intern kvalitetstest används ska kopia av testbeskrivning, resultater och konklusion bifogas.

✉ Om konsumenttest används ska kopia av de ifyllda och underskrivna testrapporterna skickas in. Dessutom ska rapport som beskriver vilka och hur många som blivit tillfrågade samt en sammanställning av resultaten bifogas. Minst 8 ut av 10 konsumenter ska vara nöjda med produkten.

Om försäljningstal används ska dokumentation for minst 3 år som visar stabilt eller stigende sälg bifogas.

Om råvarornas egenskaper används for marknadsföringspåstående skal råvaredokumentation som styrker påståendena bifogas.

Särskilda krav för solskyddsprodukter

O34 Effektivitet, UVA och UVB

Effektivitetskraven anger att "tillgängliga tester bör användas i de fall då det är möjligt". Detta är relevant för solskyddsprodukter och det betonas att produkterna förväntas uppfylla kommissionens rekommendation av den 22 september 2006[175] om UVA- och UVB-skydd, liksom övriga rekommendationer om märkning etc. samt Cosmetic Europes guidelines[176].

UVB-test: För att säkerställa reproducerbarhet och jämförbarhet när det gäller det rekommenderade minimiskyddet mot UVB-strålning föresslås standard EN ISO 24444:2010 Cosmetics - Sun protection test methods - In vivo determination of the sun protection factor (SPF)

UVA-test: För att bedöma minimiskyddet mot UVA-strålning föreslås standard EN ISO 24443:2012 Cosmetics – Sun protection test methods – In vitro determination of sunscreen UVA photoprotection.

UVB/UVA ratio kan bestämmas med ISO 24443:2012 och Water resistance med Guidelines for Evaluation of Sun Product Water Resistance, COLIPA December 2005.

Testmetoder har utvecklats sedan version 2 och det hänvisas nu till de nyaste testmetoderna i bakgrundstext. Till kravtext har tillsatts att Cosmetics Europes (tidigare Colipa) guidelines ska användas

Förslag till krav

För solskyddsprodukter ska det dokumenteras att Kommissionens rekommendation den 22 september 2006, samt Cosmetics Europes guidelines efterlevs med hänsyn till effektivt skydd mot både UVB och UVA.

✉ Beskrivning av testet samt testresultat.

Särskilda krav för tandkräm

O35 Effektivitet, fluor

De senaste åren har tandkrämer som inte innehåller fluor och som marknadsförs som naturliga, miljövänliga och/eller bra för hälsan ökat sina marknadsandelar. Detta beror på en oro över att ett högt intag av fluor orsakar fluoros som är en utvecklingsstörning i tändernas emalj som orsakas av kronisk exponering av höga fluorhalter under tandutvecklingen, vilket leder till emalj med lägre mineralinnehåll och ökad porositet.[177] När tänderna är färdigutvecklade finns det ingen risk. Fluoros är ofta kopplad till fluoridering av vatten, vilket inte sker i Norden. Riskerna med kronisk exponering för höga halter av fluor i tidig ålder är väl dokumenterade.

Men det är också väl dokumenterat att fluor förebygger karies[178] och i alla de nordiska länderna rekommenderar respektive tandläkarförbund att man använder tandkräm med fluor[179], men mängden varierar.

[175] (EU, 2006)
[176] (Cosmetics Europe, 2013)
[177] (Jenny Abanto Alvarez, 2009)
[178] tex (NHMRC (Australia), 2007)

Det är därför lämpligt att kräva att tandkräm som inte är avsedd för spädbarn innehåller en fluormängd i linje med de nationella rekommendationerna som bevis på tillräcklig effektivitet. Alternativt bör en skyddsnivå som motsvarar den rekommenderade fluor-mängden påvisas för samma användning av tandkrämer utan fluor genom vetenskapliga publikationer, godkännande för användning av tandläkare och dokumenterad in-vivo-testning.

Förslag till krav

Tandkräm ska innehålla fluor enligt de nationella rekommendationerna för fluorinnehåll. Om tandkrämen är fluorfri eller har en lägre fluorhalt än rekommenderat ska det finnas bevis för att effekten ändå är motsvarande en fluortandkräms effekt. Detta dokumenteras genom vetenskapliga publikationer, rekommendation av expert (tandläkare) och in-vivo test.

✉ Recept eller kopia av publikationer, rekommendationer och testresultat enligt ovan.

4.8 Kvalitets- och myndighetskrav

Kvalitets och myndighetskraven är generella krav som alltid är med i Nordisk Miljömärknings kriterier för produkter. Syftet med dessa är att säkerställa att grundläggande kvalitetssäkring och gällande miljökrav från myndigheter blir hanterade. Dessa ska även säkerställa att Nordisk Miljömärknings krav på produkten efterlevs under hela licensens giltighet.

O36 Ansvarig och organisation

Det ska finnas en ansvarig på företaget för att Svanens krav uppfylls, en marknadsföringsansvarig och en ekonomiansvarig samt en kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning.

✉ Organisationsstruktur som visar ansvariga för ovanstående.

O37 Dokumentation

Licensinnehavaren ska arkivera den dokumentation som sänts in i samband med ansökan eller på motsvarande sätt upprätthålla information i Svanens datasystem.

🔑 Kontrolleras på plats vid behov.

O38 Kosmetiska produktens kvalitet

Licensinnehavaren ska garantera att den Svanenmärkta produktens kvalitet inte försämras under licensens giltighetstid.

🔑 Reklamationsarkiv kontrolleras på plats.

O39 Planerade ändringar

Planerade produkt- och marknadsmässiga förändringar som påverkar Svanens krav ska skriftligen meddelas Nordisk Miljömärkning.

✉ Rutiner som visar hur planerade produkt- och marknadsmässiga förändringar hanteras.

[179] (Suomen hammaslääkäriliitto), (Sveriges Tandläkarförbund), (Tandlægeforeningen), (Den norske tannlegeforenings Tidende)

O40 Oförutsedda avvikelser

Oförutsedda avvikelser som påverkar Svanens krav ska skriftligen rapporteras till Nordisk Miljömärkning samt journalföras.

✉ Rutiner som visar hur oförutsedda avvikelser hanteras.

O41 Spårbarhet

Licensinnehavaren ska kunna spåra på den Svanenmärkta kosmetiska produkten i sin produktion.

✉ Beskrivning/rutiner över hur kravet uppfylls.

O42 Retursystem

Relevanta nationella regler, lagar och/eller branschavtal beträffande retursystem för produkter och emballage ska uppfyllas i de nordiska länder där den Svanenmärkta kosmetiska produkten marknadsförs.

✉ Intyg från sökanden om anslutning till befintliga avtal om återvinning/omhändertagande.

O43 Lagar och förordningar

Licensinnehavaren ska säkerställa att relevanta gällande lagar och bestämmelser följs på samtliga tillverkningsställen för den Svanenmärkta produkten. Till exempel för säkerhet, arbetsmiljö, miljölagstiftning och anläggningsspecifika villkor/koncessioner

✉ Sökanden ska redogöra för vilka tillsynsmyndigheter de omfattas av, samt myndigheternas anläggningsspecifika villkor och miljökoncessioner.

✉ Underskriven ansökningsblankett.

🔑 Kravet kontrolleras på plats.

5 Ändringar jämfört med tidigare version

De stora ändringarna gentemot tidigare version är:

- Nytt krav på förnybara råvaror
- Nya ämnen på listan över ämnen som inte får ingå
- Förbud mot nano UV-filter
- Begränsning av användning av phenoxyethanol i barnprodukter
- Begränsning av användning av aluminium i leave-on produkter
- Skärpta emballagekrav
- Nytt krav på tömningsgrad
- CDV-beräkning kan räknas med DID-lista från 2014

Ytterligare ändringar finns listade i tabell 3 nedan.

Tabell 3 Ändringar från version 2 till 3

Krav remissversion	Krav Version 2	Samma krav	Ändring	Nytt krav	Kommentar
Produktgrupps-definition	Produktgrupps-definition		x		tydligare definition, inga riktiga ändringar. Gräns på föroreningar på råvarunivån är skärpt.
O1 Beskrivning av produkt och INCI-lista	K1		X		Beskrivning av produkt tillsatt till kravet
O2 SCCS	K4	X			-
O3 Hållbara råvaror	-			X	Krav på ursprung av palmolja i tensider och emollienter
O4 Klassificering av ingående ämnen	K2	X			-
O5 Listan över ämnen som inte får ingå	K5		X		Nya ämnen på listan över ämnen som inte får ingå. Nanokravet har flyttats dit, eftersom bara silica som slipmedel i tandkräm är tillåten
O6 Tensider	K7		X?		Mjukgörare inte länge undantagna?
O7 Parfymer	K13	X			-
O8 Parfymer	K14		X		Arom i barn tandkräm tillåten
O9 Parfymer	K15		X		Nya parfymämnen som ska deklareras med
O10 Färg	K11	X			-
O11 Metall i färg	K12		X		Krav på metaller gäller nu bara för dekorativ kosmetika och hårfärg
O12 Enzymer	K21		X		Krav har moderniserats så att den är i linje med andra kriterier och senaste kunskap från industrin
O13 Konserveringsmedel	K16+17		X		Kraven har slagits samman begränsning på fenoxyetanol lagt till
O14 UV-filter	K18+K19		X		Kraven på UV filter har slagits samman och kroniska toxicitetsvärden kan används
O15 Polymerer	K20		X		Kravet har harmoniserats med andra kriterier och med CLP och nya faroangivelser har lagts till
O16 Aluminium i deodoranter och antiperspiranter	-			X	Användning av aluminium är begränsad efter den franska rekommendationen
O17 Miljöfarliga ämnen			X		Kravnivån på miljöfarliga ämnen är det samma. Krav har harmoninserats med CLP
O18 aNBO och anNBO (rinse-off)	K8		X		Kravnivån är det samma, hänvisar till DID 2014, möjlighet att använda dos finns kvar bara för skumtvål

O19 CDV (rinse-off)	K9		X		Kravnivån är skärpt lite, DID-lista från 2014 kan användas. Möjlighet att använda dos finns kvar bara för skumtvål
O20 Nedbrytbarhet och toxicitet (leave-on)	K10				Kravnivån är det samma men kroniska värden kan användas i linje med CDV-kravet
O21 Fast tvål	K22	X			-
O22 Läpprodukter, tandkräm och munhygienprodukter	K23		X		Möjlighet att avvända intyg för arom raderat, godkända arom nu listade i EU
O23 Hårfärger	K24	X			-
O24 Hygienprodukter, våtservetter	K25		X		Kravet har justerats med nya kriterieversioner och tydliggjorts vilka krav i dem som gäller
O25 ”Rinse off”-produkter för djur	K26	X			-
O26 Mängden emballage			X		Kravnivån (eballageberäkning) är skärpt betydligt. Mer än en lager emballage tillåts enbart då flera än 1 produkt/enheter säljs tillsammans
O27 Typ av emballage	K28		X		Tolkning om plast-papperlaminat med
O28 Emballagematerial	K29, K30, K31	X			Kraven har slagits ihop Kravet om DIN-märkning, PVC och klorblekning har tagits bort
O29 Doserbarhet/ Doseringsanordning och tömningsgrad	K32		X		Tömningsgrad nytt krav, krav på doserbaehet hat strykats
O31 Claims om ekologi	K36	X			-
O32 Informationstext – Solskyddsprodukt	K35	X			-
O33 Informationstext - specifika produkter	K34	X			-
O34 Effektivitet/kvalitet och marknadsföringsclaims	K37		X		Det har specificerats vilka claims ska dokumenteras och hurdant
O35 Effektivitet, UVA och UVB	K38	X			-
O36 Effektivitet, fluor	K39	X			-
O37-043 Kvalitets- och myndighetskrav	K40-K46		X		Små justeringar i enligt kriteriemallen
-	K33		X		Kravet om innehållsdeklaration är tagen bort
-	K48				Kravet om marknadsföringen är tagen bort

6 Kommande kriterier

-

7 Referenser

Astma allergi Danmark. (u.d.). Hämtat från http://www.astma-allergi.dk/den-bla-krans/grundlaeggende-krav den 25 februari 2015

NAAF. (den 21 11 2013). *Kriterier for produktvurdering.* Hämtat från http://www.naaf.no/no/marked_og_produkt/produktguiden/Kriterier-for-produktvurdering/#Hudpleieprodukter den 25 februari 2015

NHMRC (Australia). (2007). *A systematic review of the efficacy and safety of fluoridation PART A: review of methodology and results.*

AAK. (den 11 december 2014). Personlig kontakt med AAK.

AAK. (u.d.). personlig kontakt med Jesper Korning.

AAK. (u.d.). *www.aak.com*. Hämtat från http://www.aak.com/sv/ den 17 06 2014

AC Nielsen. (2013). Insamlad statistik 2013.

AkzoNobel. (u.d.). *DeMythe® LDD* . Hämtat från https://www.akzonobel.com/ic/products/dimethyl_ether/ldd_demythe/ den 2 september 2015

Allergia- ja astmaliitto. (u.d.). *Allergia- ja astmaliitto » Allergiatunnus*. Hämtat från http://www.allergia.fi/allergiatunnus/kriteerit/ den 25 februari 2015

Allergia- ja astmaliitto. (u.d.). *Ihonhoitotuotteet*. Hämtat från http://www.allergia.fi/allergiatunnus/tuotteet/ihonhoitotuotteet/ den 25 februari 2015

Annette Koehler, C. W. (2009). Comparing the Environmental Footprints of Home-Care and Personal-Hygiene Products: The Relevance of Different Life-Cycle Phases. *Environ. Sci. Technol*, 8643–8651.

Ansm. (2009). *Evaluation du risque lié à l'utilisation.* http://ansm.sante.fr/var/ansm_site/storage/original/application/0b46fedc079e8bb174a40b7b6f16d04c.pdf.

Ansm. (2011). *Évaluation du risque lié à l'utilisation de l'aluminium dans les produits cosmétiques.*

ANSM. (2012). *Evaluation du risque lié à l'utilisation du phénoxyéthanol dans les produits cosmétiques.*

Arlene Blum, S. A. (maj 2015). The Madrid Statement on Poly- and Perfluoroalkyl Substances (PFASs). *Environ Health Perspect, 123*(5).

Astma allergi Danmark. (u.d.). *Produkter med Den Blå Krans*. Hämtat från http://www.astma-allergi.dk/den-bla-krans/produkter den 25 februari 2015

Astma och Allergiförbundet. (u.d.). *Astma och Allergiförbundet*. Hämtat från http://astmaoallergiforbundet.se/ den 25 April 2014

Astma- och Allergiförbundet. (u.d.). *Astma- och Allergiförbundets Kriterier förkemisk-tekniska produkter.* Hämtat från http://astmaoallergiforbundet.se/wp-content/uploads/2012/12/Kriterier-Kem-tekn-FS-1-2.pdf den 25 februari 2015

Astma- och allergiförbundet. (u.d.). *Rekommenderade produkter - Hygien*. Hämtat från http://astmaoallergiforbundet.se/svalanmarkt/hygien/ den 25 februari 2015

Astma og Allergiforbundet. (u.d.). *Astma og Allergiforbundet*. Hämtat från www.naaf.no den 25 April 2014

Astma-Allergi Danmark. (u.d.). *Astma-Allergi Danmark*. Hämtat från www.astma-allergi.dk den 25 April 2014

Astmaliitto, A. -J. (u.d.). *Allergia -Ja Astmaliitto*. Hämtat från www.allergia.fi den 25 April 2014

AURENA Laboratories . (u.d.). *Bag On Valve Technology*. Hämtat från http://bagonvalve.com/technology/ den 2 september 2015

Axelsson, L. (2012). *Att författa ett bakgrundsdokument.* Produktutvecklingen.

Axelsson, L. (2013). *LAx så här skriver man referenser.* Produktutvecklingen.

Axelsson, L. (den 20 maj 2013). *Svanen*. Hämtat från www.svanen.se: www.svanen.se den 20 maj 2013

Bakke, H. (2003). Solskinn kan omdanne desinfiserende triclosan til dioksiner. Bellona.

Balmer A, P. T. (den 23-27 maj 2010). Environmental concentrations of 4-MBC, an endocrine disrupting UV filter, decreased during the last ten years.

BASF. (Juni 2013). BASF Statement regarding sustainable Palm oil and Palm Kernel Oil.

BASF. (den 2014 februari 2014). BASF launches diverse range of ingredients based on certified sustainable palm (kernel) oil. *Pressmeddelande*.

BASF. (den 22 Oktober 2015). Addressing Impacts of Cosmetics Ingredients. *Presentation på Sustainable Cosmetics Summit i Paris*.

BDIH. (u.d.). Hämtat från http://www.kontrollierte-naturkosmetik.de/sv/riktlinjer_naturkosmetik.htm den 25 februari 2015

BDIH. (u.d.). *Be natural*. Hämtat från http://www.ionc.info/index.php?id=11&L=1; http://www.kontrollierte-naturkosmetik.de/e/index_e.htm den 23 March 2009

Bonsucro. (u.d.). *Production Standard*. Hämtat från http://bonsucro.com/site/production-standard/ den 21 september 2015

Borg, D. (2013). TISSUE DISTRIBUTION STUDIES AND RISK ASSESSMENT OF PERFLUOROALKYLATED AND POLYFLUOROALKYLATED SUBSTANCES (PFASS). INSTITUTE OF ENVIRONMENTAL MEDICINE (IMM) Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden.

Bra Miljöval. (den 15 december 2014). *Kemiska produkter, Kriterier 2006:5.* Hämtat från http://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/bra-miljoval/KemiskaProdukter/kriterier_kem_20150312.pdf

Bra miljöval. (u.d.). *Hitta miljömärkta produkter och tjänster*. Hämtat från http://www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/register den 25 februari 2015

Carballa, M., Omil, F., Lema, J., Llompart, M., García-Jares, C., Rodríguez, I., o.a. (July 2004). Behavior of pharmaceuticals, cosmetics and hormones in a sewage treatment plant. *Water Research, 38*(12), 2918-2926.

Certified Allergy & Asthma Consultants. (u.d.). Hämtat från http://www.certifiedallergy.com/ den 14 april 2015

Comission, E. (u.d.). *EU GPP Criteria*. Hämtat från http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm den 17 06 2014

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. (2000). *GREEN PAPER Environmental issues of PVC.* Brussels.

COOP. (u.d.). personlig kontakt med Anneli Bylund.

CosIng. (u.d.). *Advanced Search*. Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.advanced den 23 juni 2015

CosIng. (u.d.). *Ingredient : BENZALKONIUM CHLORIDE* . Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.details_v2&id=32129 den 23 juni 2015

CosIng. (u.d.). *Ingredient : CHLORAMINE T* . Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.details_v2&id=55258 den 23 juni 2015

CosIng. (u.d.). *Ingredient : MAGNESIUM ASCORBYLBORATE*. Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.details_v2&id=85162 den 8 juni 2015

Cosing. (u.d.). *Ingredient: Calcium hypochlorite*. Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.details_v2&id=83660 den 23 juni 2015

CosIng. (u.d.). *Ingredient: MUSK KETONE* . Hämtat från CosIng: http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.details_v2&id=35408 den 8 juni 2015

CosIng. (u.d.). *Ingredient: SODIUM CHLORITE* . Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.details_v2&id=58885 den 23 juni 2015

CosIng. (u.d.). *Ingredient: Sodium hypochlorite*. Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.details_v2&id=59174 den 23 juni 2015

CosIng. (u.d.). *Search Criteria: Version:Search Results EC Regulation (v.2) | INCI/Substance name: aromatic | Type: Ingredient | Status: Active*. Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.results den 23 juni 2015

CosIng. (u.d.). *Search Results. Search Criteria: Version: EC Regulation (v.2) | INCI/Substance name: aromatic | Status: Active*. Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.results den 23 juni 2015

Cosmetic Ingredient Review Expert Panel. (2009). *Safety Assessment of Silica and Related Cosmetic Ingredients.*

Cosmetics Design Europe. (den 3 december 2014). Croda announces RSPO certification for cosmetics ingredient factories in India and Brazil. *Cosmetics Design Europe*.

Cosmetics Europe. (2013). Recommendation No 25 Use of appropriate validated methods for evaluating sun product protection.

Cosmetics Europe. (u.d.). *Sustainable development*. Hämtat från https://www.cosmeticseurope.eu/responsible-industry-the-european-cosmetic-cosmetics-association/sustainable-development.html den 21 september 2015

Cosmos. (den 21 Oktober 2013). *Cosmetics organic and natural standard.* Hämtat från http://www.cosmos-standard.org/docs/COSMOS-standard-v2-21102013.pdf

Cosmos. (u.d.). *Cosmos Standard*. Hämtat från http://www.cosmos-standard.org/ den 25 April 2014

Croda. (u.d.). *Croda*. Hämtat från http://www.crodapersonalcare.com/home.aspx?d=content&s=157&r=265&p=3299 den 12 08 2014

Croda Nordica. (juni 2014). personlig kontakt Susanne Eriksson.

Danovaro, e. (2008). Sunscreens Cause Coral Bleaching by Promoting Viral Infections. *Environmental Health Perspectives vol 116 no 4*.

David Sánchez-Quiles, A. T.-S. (den 1 augusti 2014). Sunscreens as a Source of Hydrogen Peroxide Production in Coastal Waters. *Environ. Sci. Technol, 48*(16), 9037–9042.

Den norske tannlegeforenings Tidende. (u.d.). *Helsetilsynet – retningslinjer om bruk av fluor*. Hämtat från http://www.tannlegetidende.no/i/2001/1/chap09_0101idm603584 den 9 september 2015

DG Environment. (2000). *Towards the establishment of a priority list of substances for further evaluation of their role in endocrine disruption.*

DG Environment. (2002). *Endocrine disrupters: Study on gathering information on 435 substances with insufficient data.*

DHI water and environment. (2007). *Study on enhancing the Endocrine Disrupter priority list with a focus on low production volume chemicals.* DG Environment.

DIFI. (u.d.). *Direktoratet for forvaltning og IKT*. Hämtat från http://www.difi.no/ den 07 08 2014

DIFI Norge. (2012). Hämtat från Direktoratet for offentlige anskaffelser og IKT. Informasjon om offentlige anskaffelser: Informasjon om offentlige anskaffelser i Norge. Direktoratet for offentlige anskaffels http://www.anskaffelser.no/tema/2009/06/miljokriterier den 8 april 2012

Direktoratet for forvaltning og IKT . (u.d.). Hämtat från http://www.difi.no/ 2014

DR DK. (den 30 april 2013). Plejeprodukter fyldt med plastik.

Duus, J. (2009). Personlig kontakt?

ECHA. (u.d.). Hämtat från http://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/cl-inventory/view-notification-summary/21513 den 8 juni 2015

ECHA. (den 22 may 2015). *Databasen för klassificerings- och märkningsregistret* . Hämtat från http://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database den 2 juni 2015

ECHA. (den 15 juni 2015). *Kandidatförteckning över SVHC-ämnen för godkännande* . Hämtat från ECHA: http://echa.europa.eu/sv/candidate-list-table den 23 juni 2015

ECHA. (den 10 september 2015). Reach dossier om dodecamethylcyclohexasiloxane.

ECHA. (u.d.). *Summary of Classification and Labelling*. Hämtat från http://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/cl-inventory/view-notification-summary/20902 den 8 juni 2015

ECHA. (u.d.). *Summary of Classification and Labelling (BHA)*. Hämtat från http://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/cl-inventory/view-notification-summary/97532 den 11 september 2015

ECHA. (u.d.). *Summary of Classification and Labelling (BHT)*. Hämtat från http://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/cl-inventory/view-notification-summary/24787 den 11 september 2015

Ecocert. (den 1 Juli 2012). *Ecocert Standard NATURAL AND ORGANIC COSMETICS.* Hämtat från http://www.ecocert.com/sites/default/files/u3/Ecocert-Standard.pdf

Ecocert. (u.d.). *Ecocert*. Hämtat från http://www.ecocert.com/en den 25 April 2014

Environment Canada, Health Canada. (2008). *Screening Assessment for the Challenge Dodecamethylcyclohexasiloxane (D6).*

Erichsen, H. (2000). *Technical data for waste incineration – background for modelling of product specific emissions in a life cycle assessment context.* Technical University of Denmark, Department of manufacturing engineering.

EU. (den 31 mars 2004). EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel.

EU. (den 18 december 2006). EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach).

EU. (den 22 septemer 2006). Kommissionens rekommendation av den 22 September 2006 om solskyddsmedels effektivitet och påståenden om detta (2006/647/EG).

EU. (den 22 september 2006). kommissionens rekommendation om solskyddsmedels effektivitet och påståenden om detta.

EU. (den 17 may 2006). REGULATION (EC) No 842/2006 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on certain fluorinated greenhouse gases.

EU. (den 16 december 2008). EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.

EU. (den 22 december 2008). KOMMISSIONENS DIREKTIV 2008/128/EG om särskilda renhetskriterier för färgämnen som används i livsmedel .

EU. (den 30 vovember 2009). EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter .

EU. (November 2013). MANUAL ON THE SCOPE OF APPLICATION OF THE COSMETICS REGULATION (EC) NO 1223/2009 (ART. 2(1)(A)). *Version 1.0*. http://ec.europa.eu/consumers/sectors/cosmetics/files/doc/manual_borderlines_ol_en.pdf.

EU. (den 2014 december 2014). KOMMISSIONENS BESLUT av den 9 december 2014 om fastställande av ekologiska kriterier för tilldelning av EU-miljömärket till kosmetiska produkter som sköljs bort.

EU Comission. (2007). *Study on enhancing the endocrine disruptor priority list with a focus on low production volume chemicals.*

EU Ecolabel. (2007). *EU Ecolabel*. Hämtat från http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32007D0506 den 23 April 2014

EU Ecolabel. (2013). *Revision of EU Ecolabel Criteria for Soaps, Shampoos and Hair Conditioners - Technical report including revised draft criteria proposal for the product group of rinse-off cosmetic products.*

EU Ecolabel. (2013). *Technical report including revised draft criteria proposal for the product group of rinse off cosmetics.*

EU Ecolabel. (den 9 december 2014). KOMMISSIONENS BESLUT om fastställande av ekologiska kriterier för tilldelning av EU-miljömärket till kosmetiska produkter som sköljs bort.

EU Ecolabel. (u.d.). *Ecolabel Catalogue*. Hämtat från http://ec.europa.eu/ecat/ den 11 september 2015

EU. (u.d.). *EUs Green public procurement*. Hämtat från EU GPP criteria: http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm den 8 april 2014

European Chemical Industry Council (Cefic). (u.d.). *CHELATING AGENTS - Questions and Answers - EDTA.* Hämtat från http://www.cefic.org/: http://www.cefic.org/Documents/Other/EAC_broch_EDTA_03.pdf den 23 juni 2015

European Chemicals Bureau. (2004). *Euro pean Union Risk Assessment Report edetic acid (EDTA).*

European comission - Rapex. (april 2015). Notification Reference: A12/0100/15.

European Comission / DG ENV / WRc-NSF. (2002). *Study on the scientific evaluation of 12 substances in the context of endocrine disrupter priority list of actions.*

European comission. (den 10 april 2014). *Kommissionens förordning (EU) nr 358/2014 av den 9 april 2014 om ändring av bilagorna II och V till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 om*

kosmetiska produkter (1). Hämtat från http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.107.01.0005.01.SWE den 23 juni 2015

European comission. (den 22 april 2015). *Endocrine Disruptors*. Hämtat från http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/ den 23 juni 2015

European Comission. (den 22 april 2015). *EU GPP criteria*. Hämtat från http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

European comission. (u.d.). *CosIng*. Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/ den 3 juni 2015

European Comission. (u.d.). *CosIng*. Hämtat från http://ec.europa.eu/consumers/cosmetics/cosing/index.cfm?fuseaction=search.simple den 12 03 2015

Even Heir, S. L. (2001). Kan desinfeksjionsmidler bidra til bateriell antibiotikaresistens? . *Tidsskrift for Den norske Legeforening, 27*.

EWG. (2009). Sunscreen investigation.

EWG. (u.d.). *Nanoparticles in Sunscreens*. Hämtat från http://www.ewg.org/2015sunscreen/report/nanoparticles-in-sunscreen/ den 16 juni 2015

Farage, M., Bjerke, D., Mahony, C., Blackburn, K., & Gerberick, F. (2003). Quantitative risk assessment for the induction of allergic dermatitis: uncertainty factors for mucosal exposures. *Contact Dermatis, 49*, ss. 140-147.

Fernández C., G.-D. M. (2010). Analytical setup for the occurrence of personal care products in urban effluents and surface waters of the Henares-Jarama-Tajo river system (Madrid, Spain). (s. Poster). Sevilla: SETAC Europe 20th Annual Meeting .

Forbrugerrådet Tænk . (u.d.). *Testskema: Renseservietter.* Hämtat från http://taenk.dk/test/renseservietter/testskema/51577 den 09 mars 2015

Forbrugerrådet Tænk. (u.d.). *http://taenk.dk/*. Hämtat från http://taenk.dk/ den 30 06 2014

Forbrugerrådet Tænk Kemi. (den 13 augusti 2015). *Test: Kemi i bodylotion*. Hämtat från http://kemi.taenk.dk/bliv-groennere/test-kemi-i-bodylotion den 11 september 2015

Forbrugerrådet Tænk Kemi. (den 21 augusti 2015). Test: Kemi i håndsæbe.

Frauenhofer Institut Molekularbiologie und Anwandte Oekologie. (2007). *Literature Study: Effects of Molecular Size and Lipid Solubility on Bioaccumulation Potential.* Frauenhofer Institut Molekularbiologie und Anwandte Oekologie.

Frejl, J. (2009). Personal dialog. (J. Frydendal, Intervjuare) Victoria Soap AB.

GECA. (den 7 maj 2014). *GECA Standards » Personal Care Products*. Hämtat från http://www.geca.org.au/products/standards/55/ den 13 maj 2015

Gobal Ecolabelling Network. (2007). Hämtat från GEN: Categories and Criteria: http://www.globalecolabelling.net/categories_7_criteria/ den 24 juli 2012

Good Environmental Choice Australia. (den 9 juli 2014). Environmental Performance Standard - Personal Care Products.

Green Palm. (u.d.). *www.greenpalm.org*. Hämtat från http://www.greenpalm.org/ den 17 06 2014

Grønt Punkt. (den 28 november 2013). E-mailkommunikationmed Svein Erik Rødvik i Grønt Punkt Norge .

Grønt Punkt. (u.d.). *grontpunkt.no*. Hämtat från http://www.grontpunkt.no/emballasjemerking/ den 18 08 2014

Hartmann, N. B., Skjolding, L. M., Foss Hansen, S., Kjølholt, J., & Gottschalck, F. B. (2014). *Environmental fate and behaviour of nanomaterials, New knowledge on important transformation processes.* Environmental Project No. 1594, Miljøstyrelsen.

Henkel. (u.d.). *Raw materials*. Hämtat från http://sustainabilityreport.henkel.com/product-stewardship/raw-materials/ den 19 mars 2015

Herlofson BB, B. P. (oktober 1994). Sodium lauryl sulfate and recurrent aphthous ulcers. A preliminary study. *Acta Odontol Scand, 52*(5), ss. 257-259.

Herron, S. (June 18 2013). *Life Cycle Impact Study of Leave-on Skin Care Products.* http://www.sustainabilityconsortium.org/wp-content/themes/sustainability/assets/pdf/whitepapers/TSC_LCIS_of_Leave_On_Skin_Products_Final.pdf: The Sustainability Consortium®.

Hjelmar. (2002). *Forbrænding af PVC: Påvirkning af massestrømmene gennem et forbrændingsanlæg.* DHI – Institut for Vand og Miljø.

ICCA. (u.d.). *Responsible Care*. Hämtat från http://www.icca-chem.org/en/Home/Responsible-care/ 2014

ICCA. (u.d.). *www.icca-chem.org*. Hämtat från http://www.icca-chem.org/en/Home/Responsible-care/ den 13 06 2014

IDEA. (u.d.). *Welcome to IDEA*. Hämtat från http://www.ideaproject.info/ den 3 juni 2015

IFRA. (u.d.). Hämtat från http://www.ifraorg.org/ den 3 juni 2015

Institute for European Environmental Policy. (2004). *PACKAGING FOR SUSTAINABILITY: Packaging in the context of the product, supply chain and consumer needs.* An IEEP Report for INCPEN.

Jenny Abanto Alvarez, K. M. (februari 2009). Dental fluorosis: Exposure, prevention and management. *Med Oral Patol Oral Cir Bucal*, 103-107.

Jervan, H. (den 8 oktober 2014). : Om oljepalmer og palmeoljer, Foredag på Miljømerking Norge.

Jokela. (2012). *Negation Marketing Of Cosmetics And How It Affects The Consumer's Buying Purchase, Bachelor´S Thesis .* Turku, Finland: Turku University Of Applied Sciences http://www.theseus.fi/handle/10024/53991 .

Kemiintressen. (u.d.). personlig kontakt med Kristina Neimert Carne.

Kemikalieinspektionen. (2015). *Förekomst och användning av högfluorerade ämnen och alternativ.* Rapport 6/15.

Kinnunen-Moilanen, T. (2004). *Missä viipyvät ympäristöystävälliset shampoot. Kuluttaja 5, 2004.*

Konkurensverket. (u.d.). *Upphandling*. Hämtat från http://www.kkv.se/upphandling/ den 22 maj 2015

Kosmetikkleverandørenesforening. (2012). *Kosmetikkleverandørenes forening - KLF*. Hämtat från http://www.klf.no/ den 23 05 2014

KTF. (u.d.). *Kemtekniska Leverantörsförbundet*. Hämtat från www.ktf.se den 25 April 2014

KTF. (u.d.). *KTF/Statistik*. Hämtat från http://ktf.se/statistik/ den 08 08 2014

Kuluttaja. (1996). Huulipunat tutkittiin - Herkistäviä ja ärsyttäviä aineita löytyi paljon. *Kuluttaja*(3).

Kuluttaja. (2012). Myrkyllinen Katse. *Kuluttaja*(2), ss. 12-17.

Kuluttaja. (2014). Testi BB- ja CC-meikkivoiteet. *Kuluttaja*(7), ss. 16-21.

Leccia, J.-F. (2009).

Lindahl, H. (den 19 08 2014). *www.fremtiden.no*. Hämtat från http://www.framtiden.no/201408196534/aktuelt/forbruk/deodoranter-kan-skape-antibiotikaresistens.html den 25 08 2014

Läkemedelsvärket. (2009). Muntlig info från Gunnar Guzikovski hos Läkemedelsverket .

Metal Packaging Europe. (u.d.). *Metal Packaging Europe / Sustainability*. Hämtat från http://metalpackagingeurope.org/sustainability/towards-a-circular-economy/ den 9 september 2015

Miljøstatus . (den 4 december 2014). *Prioritetslisten*. Hämtat från Miljøstatus: http://www.miljostatus.no/Tema/Kjemikalier/Kjemikalielister/Prioritetslisten / den 8 juni 2015

Miljøstyrelsen. (2005). *Siloxanes - Consumption, Toxicity and Alternatives.* Miljøprojekt nr. 1031.

Miljøstyrelsen. (2009). *Listen over uønskede stoffer 2009.* Hämtat från http://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2010/978-87-92617-15-6/pdf/978-87-92617-16-3.pdf den 23 juni 2015

Miljøstyrelsen. (2014). *Siloxanes (D3, D4, D5, D6, HMDS) Evaluation of health hazards and proposal of a health-based quality criterion for ambient air, Environmental Project No. 1531.*

Miljøstyrelsen. (2015). *Environmental assessment of nanomaterial use in Denmark.* Environmental project No. 1788, 2015.

Miljøstyrelsen. (2015). *Environmental effects of engineered nanomaterials, Estimations of Predicted No-Effect Concentrations (PNECs).* Environmental project No. 1787, 2015.

Miljøstyrelsen i Danmark. (2012). Hämtat från Informasjon om bæredygtige indkøb i Danmark.: http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Gron_strategi/baeredygtige_indkoeb/ den 8 april 2012

Miljøstyrelsen. (u.d.). *Triclosan* . Hämtat från http://mst.dk/virksomhed-myndighed/kemikalier/fokus-paa-saerlige-stoffer/triclosan/ den 22 juni 2015

Miljöstyrelsen. (u.d.). *www.mst.dk*. Hämtat från http://mst.dk/borger/kemikalier-i-hverdagen/kend-kemikalierne/konserveringsmidlet-mi/ den 11 08 2014

Miljöstyrningsrådet i Sverige. (2012). Hämtat från Informasjon om upphandlingskriterie: http://www.msr.se/ den 8 april 2012

Miljöstyrningsrådet. (u.d.). *www.msr.se*. Hämtat från http://www.msr.se/ den 11 06 2014

Motivas upphandlingsrådgivning. (den 19 maj 2014). *http://www.motivanhankintapalvelu.fi/files/507/Motivan_hankintaohje_Siivous_ja_teknokemiantuotteet_final.pdf.* Hämtat från http://www.motivanhankintapalvelu.fi/files/507/Motivan_hankintaohje_Siivous_ja_teknokemiantuotteet_final.pdf den 22 maj 2015

Mtv3. (den 4 juni 2015). Itämeren muoviroskat keräävät itseensä haitallisia kemikaaleja – saattavat päätyä ihmisiin.

NAAF. (den 6 augusti 2014). *Anbefalte produkter*. Hämtat från http://www.naaf.no/no/marked_og_produkt/produktguiden/Produktavtaler/ den 25 februari 2015

NaTrue. (den 26 juni 2014). *NATRUE Label: requirements to be met by natural and organic cosmetics.* Hämtat från http://www.natrue.org/fileadmin/natrue/downloads/Criteria_2.9/NATRUE-Label_Requirements_V2_9_EN.pdf

NaTrue. (u.d.). *Natrue the friends of Natural and Organic cosmetics*. Hämtat från http://www.natrue.org/home/ den 25 April 2014

Naturskyddsföreningen. (2006). *Bra Miljöval*. Hämtat från Bra Miljöval: http://www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/kemiska-produkter den 23 april 2014

Naughton, J. (den 3 januari 2003). Clinique's Burst of Color. *Women's Wear Daily* .

NMR. (den 19 juni 2001). Nordiska ministerrådets beslut om mål och principer för Nordisk Miljömärkning .

Noordzee. (den 18 februari 2013). Lijst gevonden “Plastic Soep”-producten.

Nordica, C. (juni 2014). Personlig kontakt med Susanne Eriksson.

Novamont. (u.d.). *What’s Mater-Bi®*. Hämtat från http://www.novamont.com/Products/default.asp?id=505 den 25 augusti 2015

OECD. (2007). *Lists of PFOS, PFAS, PFOA, PFCA, Related Compounds and Chemicals that may degrade to PFCA (as revised in 2007).* Series on Risk Management No. 21, IOMC.

OECD. (u.d.). *Testing Programme of Manufactured Nanomaterials - Dossiers and Endpoints*. Hämtat från http://www.oecd.org/chemicalsafety/nanosafety/dossiers-and-endpoints-testing-programme-manufactured-nanomaterials.htm juni 2015

Organic Monitoring. (december 2011). *Global Market for Natural & organic personal care products*. Hämtat från http://www.organicmonitor.com/700160.htm den 13 maj 2015

Oriflame. (u.d.). Personlig kontakt med Antonia Simon.

P&G. (u.d.). *Sustainably Sourced Renewable Materials*. Hämtat från http://www.pg.com/en_US/sustainability/environmental_sustainability/renewable_resources/renewable_resources.shtml den 19 mars 2015

Pastemballage. (u.d.).

Perkola, N. (den 12 december 2014). Fate of artificial sweeteners and perfluoroalkyl acids in aquatic environment.

Philippe Grandjean, E. B.-J. (den 30 mars 2013). Immunotoxicity of perfluorinated alkylates: calculation of benchmark doses based on serum concentrations in children. *Environmental Health, 12*(35).

Plastics Europe. (2013). *Plastics – the Facts 2013.*

Plastindustrien i Danmark. (august 2010). Personlig dialog med Helle Fabiansen .

Politiken. (den 14 oktober 2007). Deklarationer snyder dig.

RSPO. (u.d.). Hämtat från http://www.rspo.org/

RSPO. (u.d.). *http://www.rspo.org/*. Hämtat från http://www.rspo.org/

RSPO. (u.d.). personlig kontakt med Inge van der Sluijs.

RTRS. (u.d.). *Types of Certification*. Hämtat från http://www.responsiblesoy.org/en/certification/tipos-de-certificacion/ den 21 september 2015

Safe Cosmetics. (u.d.). *Lead In Lipstick* . Hämtat från Campaign for safe cosmetics: http://www.safecosmetics.org/get-the-facts/regulations/us-laws/lead-in-lipstick/ den 7 september 2015

SafeNano. (den 10 juni 2015). *OECD releases new data on nanomaterials*. Hämtat från http://www.safenano.org/news/news-articles/oecd-releases-new-data-on-nanomaterials/ juni 2015

SCB. (2009). *Läkemedel samt kosmetika och hygienprodukter i Sverige. Metodutveckling för försäljningsstatistik och flödesstudier. Regional - och miljöstatistik 2009:3.* Statistiska Centralbyrån.

SCCNFP. (den 13 mars 2001). OPINION CONCERNING Lawsone (Colipa no C146).

SCCP. (den 13 december 2005). Opinion on Lawsonia inermis (Henna, C169).

SCCS (fragrance). (u.d.). *http://ec.europ.eu*. Hämtat från http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/dgs_consultations/ca/consultation_cosmetic-products_fragrance-allergens_201402_en.htm den 13 06 2014

SCCS. (2007). *Opinion on phthalates in cosmetic products.*

SCCS. (den 14 december 2010). Opinion on parabens.

SCCS. (den 22 Mars 2011). OPINION ON TRICLOSAN - COLIPA n° P32 ADDENDUM to the SCCP Opinion on Triclosan (SCCP/1192/08) from January 2009.

SCCS. (2012). *Guidance on the safety assessment of nano materials in cosmetics.*

SCCS. (den 12 december 2013). Opinion on carbon black (nano-form).

SCCS. (den 13-14 december 2013). OPINION on Fragrance allergens in cosmetic products.

SCCS. (den 19 september 2013). Opinion on Lawsonia inermis (henna).

SCCS. (den 12 december 2013). OPINION ON Methylisothiazolinone (P94) – Submission II .

SCCS. (2013). *Opinion on the safety of boron compounds in cosmetic products.* SCCS Opinion.

SCCS. (2013). *Opinion on Titanium dioxide (nano form) Colipa S 75.*

SCCS. (den 22 april 2014). Request for a scientific opinion for the use of Phenoxyethanol CAS n. 122-99-6 as.

SCCS. (2014). *SCCS opinion on the safety of Aluminium in cosmetics SCCS/1525/14.*

SCCS. (den 25 mars 2015). Opinion on decamethylcyclopentasiloxane (cyclopentasiloxane, D5) in cosmetic products.

SCCS. (den 20 mars 2015). Opinion on Silica, Hydrated Silica, and Silica Surface Modified with Alkyl Silylates (nano form).

SCCS aluminium. (u.d.). Hämtat från http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_153.pdf den 24 06 2014

SCCS. (u.d.). *SCCS opinions*. Hämtat från http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/opinions/index_en.htm den 11 08 2014

SCCS. (u.d.). *www.ec.europa.eu*. Hämtat från http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_q_093.pdf den 13 06 2014

Soil Association. (u.d.). *Soil association*. Hämtat från http://www.soilassociation.org/healthandbeauty den 25 April 2014

SPT. (u.d.). *SPT*. Hämtat från www.spt.dk den 23 05 2014

Statistiska Centralbyrån. (2009). *Läkemedel samt kosmetika och hygienprodukter i Sverige - Metodutveckling för försäljningsstatistik och flödesstudier, 2009:3.* Statistiska Centralbyrån.

Stockholms universitets Östersjöcentrum. (April 2015). Mikroplaster i hygienartiklar - ett första steg för att minska utsläppen till Östersjön. *Baltic Eye Policy Brief*.

Suomen hammaslääkäriliitto. (u.d.). *Fluori*. Hämtat från http://www.hammaslaakariliitto.fi/fi/suunterveys/yleistietoa-suunterveydesta/hampaiden-ja-suun-puhdistus/fluori#.VfAvvk3osSs den 9 september 2015

Svedman, C., Andersen, K., Brandao, F., Bruynzeel, D., Diepgen, T., Frosch, P., o.a. (2012). Follow-up of the monitored levels of preservative sensitivity in Europe. Overview of the years 2001–2008. *Contact Dermatitis, 67*(5), ss. 306-320.

Sveriges Tandläkarförbund . (u.d.). *Frågor och svar om fluor*. Hämtat från http://www.tandlakarforbundet.se/For-allmanheten/fluor---fragor-och-svar/ den 9 september 2015

Tandlægeforeningen. (u.d.). *Gode råd til god mundhygiejne*. Hämtat från https://www.tandlaegeforeningen.dk/Pressen/aktuelle_kampagner/stoffer_

oedelaegger_taenderne_forsiden/gode_tandtaad.aspx den 9 september 2015

TemaNord. (2004). *Musk Compounds in the Nordic environment.* Nordic Council of Ministers.

TemaNord. (2005). *Siloxanes in the Nordic Environment.* Miljøprojekt 1031.

TemaNord. (2007). *Bronopol, Recorcinol, m-Cresol and Triclosan in the Nordic Environment: 585.* Nordisk Ministerråd.

Testfakta. (den 26 februari 2011). *Mascarorna håller inte måtten.* Hämtat från http://www.testfakta.se/tester/kropp-och-h%C3%A4lsa/mascarorna-h%C3%A5ller-inte-m%C3%A5tten den 9 mars 2015

Testfakta. (den 26 juni 2014). *Test: Solcremer til børn (faktor 30 og 50).* Hämtat från http://taenk.dk/test/solcremer-til-boern-faktor-30-og-50 den 09 mars 2015

Testfakta. (den 20 januari 2015). *Billig hudlotion bäst i test .* Hämtat från http://www.testfakta.se/sites/default/files/tittbild_grafik-hudlotion_1150121.pdf den 9 03 2015

TY. (2014). *Teknokemia*. Hämtat från http://www.teknokemia.fi/fin/teknokemian_yhdistys/

Unilever. (u.d.). *Sustainable Living*. Hämtat från http://www.unilever.com/sustainable-living-2014/reducing-environmental-impact/sustainable-sourcing/sustainable-palm-oil/our-targets/index.aspx den 19 mars 2015

Upphandlingsmyndigheten. (u.d.). UPPHANDLINGSMYNDIGHETENS upphandlingskriterier för Kemisk-tekniska produkter för professionell hygien, rengöring och underhåll.

Videncenter for allergi. (u.d.). Hämtat från http://www.videncenterforallergi.dk/Allergi%20i%20befolkningen-192.aspx den 3 juni 2009

wikipedia. (u.d.). *Wikipedia.se*. Hämtat från http://sv.wikipedia.org/wiki/Good_Manufacturing_Practice den 18 08 2014

Vitenskapskomiteen for Mattrygghet. (u.d.). *www.vkm.no*. Hämtat från http://www.vkm.no/eway/default.aspx?pid=278&trg=Content_6390&Content_6390=6393:1947671::0:6745:3:::0:0 den 24 06 2014

Ääritalo. (2012). Personlig kommunikation mellem Terhi Uusitalo, Nordisk Miljømærkning og Juha Ääritalo, Auraprint.

Öko-Test 2009a. (u.d.). *Test Haartönungen and Test After-shave-balsam. p. 70-80. Nr. 02. February 2009.*

Öko-Test 2009b. (u.d.). *Test Shampoos. p. 86-103. Nr. 03. March 2009.*

Öko-Test. (2009c). *Test Handcremes. p. 72-77. Nr. 06. June 2009.*

Bilaga 1 Historik över kriteriedokumenten för Svanenmärkt tvål och schampo samt kosmetika

Tabell 1 Tvål och schampo

Versionsnr.	Antogs	Gäller t.o.m.	Större förändringar
Version 1.0	Maj 1996	Maj 1999	Första generationens kriterier Krav på vissa klassificerade ämnen, produktklassificering, förpackningskrav (förhållandet mellan vikt/nytta, PVC och märkning), CDV, nedbrytbarhet av ytaktiva ämnen och enskilda ekotoxikologiska krav på vissa ämnen/ämnesgrupper. Miljömatris som kopplar samman CDV och förpackningskrav. Prestandadokumentation.
Version 1.1	Dec 1996	Maj 1999	Termen "aktiv substans" ersattes med "torrsubstans" i hela dokumentet
Version 1.2	Okt 1998	Maj 2000	Förlängning av version 1.1
Version 1.3	April 1999	Nov 2000	Förlängning av version 1.2
Version 1.4	Juni 1999	Nov 2000	Den kemiska förteckningen skildes från kriteriedokumentet
Version 1.5	Mars 2000	Nov 2001	Förlängning av version 1.4
Version 1.6	Okt 2000	Maj 2002	Förlängning av version 1.5
Version 2.0	Mars 2001	Maj 2005	Andra generationens kriterier Huvudsakliga förändringar från version 1: Krav beträffande produktens klassificering togs bort, gränsvärden för innehåll av icke nedbrytbara ekologiska ämnen, strängare nedbrytbarhets-/toxicitetspoäng, uteslutning av vissa ämnen (t.ex. LAS, APEO, borsyra), frikoppling av förpackningskraven från matris.
Version 2.1	Maj 2002	Maj 2005	Plastpumpar och lock undantogs från kravet på märkning av plastförpackningar (5.3)
Version 3.0	Mars 2004	Maj 2008	Tredje generationens kriterier Huvudsakliga förändringar från version 2: Skärpning av hälsokrav (klassificering av ämnen inklusive allergiframkallande ämnen, begränsningar av parfym/parfymförbud i barnprodukter, förbud mot potentiellt hormonstörande ämnen), införande av produkter för veterinärt bruk, differentiering av gränsvärden för olika typer av produkter.
Version 3.1	Dec 2004	Maj 2008	Förändring av kraven på parfym (K18)
Version 3.2	Mars 2007	Mars 2010	Förlängning av version 3.1 Införande av CDV akut som beräkningsparameter (som alternativ till beräkning av nedbrytbarhets- och toxicitetsparametern (K23)
Version 3.3	Dec 2008	Mars 2011	Förlängning av version 3.2
Version 3.4	Feb 2010	Dec 2011	Förlängning av version 3.3

Tabell 2 Kosmetika

Versionsnr.	Antogs	Gäller t.o.m.	Större förändringar
Version 1.0	Mars 2004	Mars 2007	Första generationens kriterier Krav på vissa klassificerade ämnen (inga CMR, inga allergiframkallande ämnen utom parfym), förbud mot hormonstörande ämnen, biologisk nedbrytbarhet hos ytaktiva ämnen och enskilda ekotoxikologiska krav på vissa ämnen/ämnesgrupper, krav på förpackning, märkning och effektivitet.
Version 1.1	Dec 2004	Mars 2007	Förändring av kraven på parfym (K11)
Version 1.2	Mars 2005	Mars 2008	Förlängning av version 1.1 och tillägg av kraven för våtservetter (K40-41)
Version 1.3	Mars 2007	Mars 2010	Förlängning av version 1.2. Ändrade krav på UV-filter (K16), märkning av solskyddsmedel och deras effektivitet (K30 och K49)
Version 1.4	Maj 2007	Mars 2010	Ändrade krav på ytaktiva ämnen i tandkräm (K21 och K38)
Version 1.5	Dec 2007	Mars 2010	Krav K16 om en gräns för ekologiska UV-filter i solskyddsprodukter för spädbarn och barn utelämnades
Version 1.6	Dec 2008	Mars 2011	Förlängning av version 1.5.
Version 1.7	Feb 2010	Dec 2011	Förlängning av version 1.6.
Version 2.0	Okt 2010	Dec 2014	Andra (/fjärde) generationens kriterier Huvudsakliga ändringar från version 1 (och 3) Sammanföring av de två kriteriedokumenten Kosmetika och Tvål och schampo, införing av ett allmänt krav på biologisk nedbrytbarhet och/eller toxicitet av organiska råvaror istället för krav baserat på ingrediensernas funktion, införing av en gräns för innehållet av miljöskadliga ämnen, nya ämnen i listan över ämnen som inte får förekomma i produkten, härunder PBT och vPvB stoffer, införing av nya krav på förpackningar och tagit bort några av de gamla kraven
Version 2.1	Feb 2011	Dec 2014	Definition av nanomaterial/-partiklar i K6 justerades och silica använt som slipmedel i tandkräm undantogs från kravet er samt en ändring i K21 Klassificering av enzymer.
Version 2.2	Sep 2011	Dec 2014	Krav på tensider (K7) ändrades så att emulgeringsmedel och mjukgörare är undantagna på kravet om anaerob nedbrytbarhet

Version 2.3	Dec 2011	Dec 2014	Ändringar av K25-K30: Ändringen av K25 var en justering av dokumentationskravet för att göra det mer lättläsligt. Ändringen av K26 var att tillåta alla rinse-off produkter för djur att ansöka om miljömärkningslicens. Ändringarna av K27-K30 var för att möjliggöra dekorativ kosmetik att söka licens för miljömärkning.
Version 2.4	Maj 2012	Dec 2014	Ändring av K12 så att det inte krävs ytterligare dokumentation för färgämnen som lever upp till renhetskriterier för färgämnen i livsmedel och ändring av K27 så att användning av återvunnet material i emballagen till dekorativ kosmetik tillgodoses på samma sätt som för övriga produkter.
Version 2.5	Dec 2012	Dec 2014	Lätt nedbrytbara och anaerobt nedbrytbara tensider klassificerade med H411 eller H412 undantogs från kravet på miljöfarliga ämnen (K3)
Version 2.6	Feb 2013	Dec 2014	SCCS rekommendation om parfymallergener blev undantagen från kravet, förutom vissa specifika ämnen som utesluts. (K4)
Version 2.7	Sep 2013	Juni 2016	Det gjordes göra möjligt att skicka in testrapporter som inte följer Colipa riktlinjerna (K37) och K30 angående metallemballage justerades med ett tillägg om att emballage till dekorativ kosmetik kan innehålla upp till 15 gram metalldelar. Kriterierna förlängdes med 18 månader.
Version 2.8	Dec 2013	Juni 2016	Mikroplaster infördes på listan över ämnen som inte får ingå i K5.
Version 2.9	Feb 2014	Juni 2016	Justering av K14 för att tydliggöra att parfymämnen inte ska tillsättas i spädbarns-, baby- och barnprodukter och uppdatering av bilaga 8 angående hur producenten kan visa claims såsom mild/skonsam.
Version 2.10	Juni 2015	Juni 2017	Förlängning av version 2.9
Version 2.11	Sep 2015	Juni 2017	Justering av K3 så att tensider i alla produkter undantas från kravet.

Bilaga 2 MEKA-Schema

Tabell 1. MEKA för rinse off kosmetika

	Materialfasen	Produktionsfasen		Bruksfasen	Avfallsfasen	Transport-fasen
		Råvaror	Produkt			
Material	Utvinning av tensider och andra råvaror från olja eller växter eller djur	Olja/växter till tillverkning av tensider och andra råvaror Plast och andra material till emballage	Emballage		Emballage (bränns/ återvinns) Oanvänd produkt	Lastpallar Inplastning Kartong
Energi	Energi till utvinning av olja/vegetabiliska oljor och därmed utsläpp av CO2	Energiåtgång och CO2-utsläpp under processen	(Relativ låg) Energiåtgång och CO2-utsläpp under processen	Vatten-temperatur och mängden vatten (fossila bränslen till el och värme)	Energi från förbränning av emballage Energi til avloppsrenings verk	Transport av råvaror + färdig produkt
Kemi-kalier	Kemikalier använda i odling av växter	Kemisk behandling i råvaruproduktion, klassificering kemikalier Eventuellt utsläpp från råvaruproduk-tion Tillsatser i plasttill-verkning	Klassificering an ingående ämnen Eventuellt utsläpp från produktion av kosmetika	Allergi (konser-vering+ parfym), Andra hälsoeffekter, hormonstöran de ämnen Dosering / överdosering	Emballage Utsläpp från bruk (via avloppsvatten) samt oanvända produkter (sopor): Nedbrytbarhet Miljöfarlighet	Utsläpp av t.ex. NOx, CO2, VOC.
Annat	Arbetsmiljö ekosystem	Arbetsmiljö	Arbetsmiljö	Effektivitet/kv alitet		Ecodriving Logistik

Tabell 2. MEKA för leave on kosmetika

	Materialfasen	Produktionsfasen		Bruksfasen	Avfallsfasen	Transport -fasen
		Råvaror	Produkt			
Material	Utvinning av tensider och andra råvaror från olja eller växter eller djur	Olja/växter till tillverkning av tensider och andra råvaror Plast och andra material till emballage	Emballage		Emballage (bränns/ återvinns) Oanvänd produkt	Lastpallar Inplastning Kartong
Energi	Energi till utvinning av olja/vegetabiliska oljor och därmed utsläpp av CO2	Energiåtgång och CO2-utsläpp under processen	Energiåtgång och CO2-utsläpp under processen		Energi från förbränning av emballage Energi till avloppsrenings verk	Transport av råvaror + färdig produkt
Kemi-kalier	Kemikalier använda i odling av växter	Kemisk behandling i råvaruprodukti on, klassificering kemikalier Eventuellt utsläpp från råvaruproduk-tion Tillsatser i plasttill-verkning	Hantering och klassificering an ingående ämnen Eventuellt utsläpp från produktion av kosmetika	Allergi (konser-vering+ parfym), Andra hälsoeffekter, hormonstöran de ämnen	Emballage Utsläpp från bruk (via tvätt av kläder eller dusch osv., direkt via simning eller via sopor) samt oanvända produkter (via sopor): Nedbrytbarhet Miljöfarlighet	Utsläpp av t.ex. NOx, CO2, VOC.
Annat	Arbetsmiljö ekosystem	Arbetsmiljö	Arbetsmiljö	Effektivitet/kv alitet		Ecodriving Logistik

Bilaga 3 Minimumkrav för innehåll i testrapport som dokumentation av effektivitet/kvalitet samt råvaredokumentation för marknadsföringspåstående/claims

Produktgruppen täcker en lång rad olika produkter och det är därför inte möjligt att skriva ett konkret krav till hur en testrapport ska se ut. I denna bilaga beskrivs vilka upplysningar, som minimum ska ingå i en testrapport. Testet kan genomföras som ett användartest eller som ett laboratorietest, se nedan vilka upplysningar som krävs för respektive test.

Testrapporter som följer Cosmetics Europes riktlinjer ”Guideline for Efficacy Evaluation of Cosmetic Products” anses alltid uppfylla kraven till testrapport.

För existerande produkter, som har funnits på marknaden under en längre tid, värderas det som att produkten redan har konsumenttestats av de kunder som köpt produkten. Försäljningstal kan då användas som dokumentation för den primära funktionen, se nedan under avsnitt 3 ”försäljningstal”.

1. Användartest

Punkter, som ska beskrivas i rapporten

- När är testet utfört?
- Vem har utfört testet?
- Vem har beställt testet?
- Vilka produkter ingår i testet?
- Hur har testpersonerna valts ut?
- Hur många testpersoner deltog i testet?
- Vilka parametrar/egenskaper har testats? Varför har just de valts?
    - Primärfunktion
    - Sekundär funktion
    - Claim
- Resultaten från testet
- Slutsatser av testet

Observera att testet ska vara ett användartest med minst 10 oberoende testpersoner. Minst 80 % af testpersonerna ska vara nöjda med effektiviteten/kvaliteten. Detta gäller för varje enskild parameter i testet. Det är därför viktigt att beskriva varför respektive parameter/egenskap är med i testet. Några parametrar/egenskaper kan vara medtagna i testet av andra orsaker än effektivitet (t.ex. produktens doft eller liknande).

Det ska finnas en slutsats av testet. Det ska tydligt framgå hur resultaten av testet dokumenterar varje enskild testparameter/egenskap.

Claims om att produkten är mild/skonsam och liknande kan ikke visas genom ett användertest. Claimet kan dokumenteras genom expertbedömning eller genom testmetoder för att dokumentera mildhet, såsom HET-CAM eller test av röda blodkroppar (RBC-test) (Brantom PG et al, 1997, Ronald E. Hester et al., 2006), och dessa tester eller tester/ expertbedömningar som ger likvärdiga resultat bör användas. Observera att djurförsök inte är tillåtna. I RBC-test accepterar Svanen non-irritant och slightly irritant och i HET-CAM non-irritating och slightly irritating. Claim mild/skonsam och liknande kan alternativt visas genom att produkten uppfyller följande tre punkter:

- inte innehåller parfymer
- innehåller <10% tensider klassificerade med H318
- har ett pH-värde mellan 4 och 8

2. Laboratorietest

Punkter, som ska beskrivas i rapporten

- När är testet utfört?
- Vem har utfört testet?
- Vem har beställt testet?
- Vilka produkter ingår i testet?
- Hur är testmetoden utvald och hur kan den användas för att dokumentera produktens effektivitet/kvalitet?
- Vilka parametrar/egenskaper har testats? Varför har just de valts?
    - Primärfunktion
    - Sekundär funktion
    - Claim
- Resultaten från testet
- Slutsatser av testet

Observera att det ska finnas en slutsats av testet. Det ska tydligt framgå hur resultaten av testet dokumenterar varje enskild testparameter/egenskap.

3. Försäljningstal

Punkter, som ska beskrivas i rapporten

För existerande produkter, som har funnits på marknaden under en längre tid, värderas det som att produkten redan har konsumenttestats av de kunder som köpt produkten. Försäljningstal kan då användas som dokumentation för den primära effektivitet förutsatt att produkten funnits på marknaden utan ändringar i recepturen i förhållande till produkten som det söks Nordisk Miljömärkningslicens för.

- Vilken tidsperiod täcker försäljningen?
- Är försäljningen angiven i volym, antal eller i pris?
- Slutsats av sammanställningen

Observera att försäljningen ska ha pågått i minst 2 år. Försäljningen ska vara stigande eller stabil för att kunna användas som primär effektivitet/kvalitet. Notera att försäljningstal endast kan anses som dokumentation för den produktens primära funktion och inte som dokumentation av claims.

Det ska finnas en slutsats av försäljningsstatistiken. Det ska tydligt framgå hur försäljningstalen dokumenterar den primära effektiviteten/kvaliteten. Om det finns variationer i försäljningstalen så ska dessa förklaras på ett tillfredsställande vis.

4. Råvarudokumentation

Följande dokumentation kan användas till dokumentation av råvarans egenskaber och marknadsföringspåståenden/-claims:

- Datablad/produktblad/presentationer från råvaror, där det framgår vem har utarbetat materialet och när
- Vetenskapliga artiklar och rapporter

För följande råvaror och claims krävs ingen dokumentation, då råvarornas egenskaper är välkända:

Råvarer/stof	Egenskab
Glycerin	Fugtgiver
Aloe Vera	Fugtgivende, blødgørende, antiage, beroligende, regenererende, fugtbevarende
Tocopherol	antioxidant
Jojoba oil	blødgørende
Lactic Acid (mælkesyre)	fugtbevarende (humectant)
Creatine	hudplejende
Collagen	hårplejende, hudplejende
Panthenol	hudplejende, fugtgivende
Allantoin	Blødgørende, mindsker irritation i huden
Bisabolol	beroligende effekt
blåbær	antioxidant
havtorn	antioxidant
Camille	beroligende effekt
Caprylic/Capric triglyceride	Blødgørende
Shea butter	blødgørende, fugtgivende elasticitet, UV-beskytter, antiinflammetorisk
Bivoks (Cera Alba)	Giver beskyttende lag
eucalyptus	antibakteriel, stimulerer immunsystemet.
Menthol	kølende effekt,
Kampher	kølende effekt, heling af ekstrem tør og sprukken hud
olier	blødgørende, fugtgivende

Hvedeekstrakt	Bløgørende, fugtgivende
Keratin	protein til hud og negle
Ethanol	kølende
Aluminium chlorhydrate	trænger hurtingt ind
polyacrylate	Giver håret hold
Chlorhydrate	antiperspirant